

ANUARI MÈDIA.CAT

ELS SILENCIS MEDIÀTICS DE 2015

PRESÓ I AÏLLAMENT: LA MORT DE RAQUEL · ANTIFRAU QÜESTIONA ELS ASSESSORS
DE LES DIPUTACIONS · EL 'TOP TEN' DE LES ESCOLES D'ELIT · L'ASSASSINAT DE
LA TRANSSEXUAL LYSSA · LES DIETES A L'OMBRA DELS CONSELLS COMARCALS ·
I FINS A 12 REPORTATGES

ANUARI MÈDIA.CAT

ELS SILENCIS MEDIÀTICS DE 2015

© Anuari Mèdia.cat 2016

Coordinació: Elisenda Rovira

Edició: Crític

Suport a la coordinació: Laia Soldevila

Redacció: Laura Ballester, Josep Comajoan, Gemma Fontané, Sergi Franch, Jordi Pascual, Mercè Pinya, Arturo Puente, Oriol Robiró, Mireia Rom, Meritxell Verdaguer, Isaac Vilalta, Isabel Villar, Joan Canela (infografies i almanacs), Crític (infografies).

Comunicació: Anna Bonet, Elisabet Borreda, Elisenda Rovira i Laia Soldevila.

Foto de portada: Helena Olcina i Amigo

Disseny i maquetació: Fàbrica Gràfica (fabrikagrafica.com)

Correcció lingüística: Llengua de Foc

Edita: Pol·len Edicions

Imprès a Catalunya

ISBN: 978-84-86469-99-3

Dipòsit Legal: B 11643-2016

Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 de Creative Commons. Si voleu veure una còpia d'aquesta llicència, accediu a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/> o envieu una carta sol·licitant-la a Creative Commons, 444 Castro Street, Suite 900, Mountain View, California, 94041, EUA.

GREENING BOOKS
www.bookdaper.cat
bdAP338

Anuari Mèdia.cat 2016
Pol·len edicions
978-84-86469-99-3

MOTXILLA ECOLÒGICA - Càlcul de la motxilla ecològica d'un exemplar de la publicació						
 Massa publicació (g)	 Petjada de carboni (g CO ₂ eq.)	 Residus generats (g)	 Consum aigua (L)	 Consum energia (MJ)	 Consum matèries primeres (g)	
238	445	31	11	14	242	
Estalvis*:	170	3	9	10	145	

* Impacte ambiental estalviat respecte a una publicació comuna semblant

SUMARI

EL PERIODISME QUE VOLEU FERRAN CASAS	4
L'ANUARI MÈDIA.CAT, UNA APOSTA PEL PERIODISME INDEPENDENT XESCA OLIVER	6
PRESÓ I AÏLLAMENT: LA MORT DE RAQUEL	8
INFOGRAFIA > LES SUBSCRIPCIONS DE LA GENERALITAT A MITJANS	18
ALMANAC > CORRUPCIÓ, FRAU I EVASIÓ FISCAL. OMISSIONS, ELUSIONS I OBLITS A DISCRECIÓ	20
ANTIFRAU QÜESTIONA ELS ASSESSORS DE LES DIPUTACIONS	22
INFOGRAFIA > EL COLOR DE LA CORRUPCIÓ	30
ALMANAC > LLIBERTAT DE PREMSA. LA 'LLEI MORDASSA' ENTRA EN VIGOR	32
EL 'TOP TEN' DE LES ESCOLES D'ELIT	34
LLISTA > 6 GENUFLEXIONS A LA MONARQUIA	42
ALMANAC > VIOLÈNCIA SEXUAL. ELS MITJANS PROMOUEN LA CULTURA DE LA VIOLACIÓ	44
L'ASSASSINAT DE LA TRANSSEXUAL LYSSA	46
LLISTA > 10 TEMES DE PORTADA AL MÉS PUR ESTIL 'LAS PROVINCIAS'	54
ALMANAC > MÓN PARAL·LEL: SI LA REALITAT NO ELS AGRADA, SE LA INVENTEN	56
LES DIETES A L'OMBRA DELS CONSELLS COMARCALS	58
LLISTA > 10 TEMES DE PORTADA AL MÉS PUR ESTIL 'LAS PROVINCIAS'	66
ALMANAC > 'CHARLIE HEBDO': L'ATAC MÉS SALVATGE A LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ	68
'ONZE DEL RAVAL', 'XACAL' I 'TIGRIS': MOLT SOROLL PER NO GAIRE RES	70
INFOGRAFIA > NAUFRAGIS AL MEDITERRANI	76
ALMANAC > SENSACIONALISME. QUAN LES NOTÍCIES GENEREN VERGONYA	78
EL FUTBOL, UNA INVERSIÓ DE L'ESTAT	80
INFOGRAFIA > MAPA DE LA CENSURA	86
ALMANAC > PERIODISME AMENATJAT. LES MÚLTIPLES CARES DE LA CENSURA	88
IBERPOTASH, EL GEGANT DE LA SAL	90
INFOGRAFIA > LA CONSTRUCCIÓ MEDIÀTICA DE CIUTADANS	98
ALMANAC > NOVA POLÍTICA: ELS GRANS MITJANS, DAVANT DELS RESULTATS DEL 24-M	100
EL 'LOBBY HOTELER' DE LES BALEARS, ELS AMOS DEL PARADÍS	102
LLISTA > 8 EXEMPLES DE SEXISME ALS MITJANS	110
MULTINACIONALS CATALANES I 'LOBBIES': EL 'BACKSTAGE' D'EUROPA	112
INFOGRAFIA > SALUT MENTAL ALS MITJANS	118
ALMANAC > ELECCIONS 27-S: ELS COMICIS MEDIÀTICAMENT MÉS CALENTS	120
L'ALTRA CARA DEL DOMINI .CAT	122
LLISTA > 9 BURRADES ANTICIENTÍFIQUES	128
ALMANAC > DESAPERCEBUES. PODRIEN HAVER ESTAT NOTÍCIA	130
RETRAT CRÍTIC D'EL CORTE INGLÉS	132
LLISTA > 8 FAULES QUE ELS MITJANS S'HAN EMPASSAT	138
PREFERIM PECAR D'OPTIMISTES ELISENDA ROVIRA	140
MECENES	142

El periodisme que voleu

Per molt pessimisme que intentin inocular els pessimistes de sempre, sempre salta una espurna d'esperança que ens

justifica als optimistes". Ho deia en Ramon Barnils, i la sisena edició de l'ANUARI MÈDIA.CAT DELS SILENCIS MEDIÀTICS és una d'aquestes espurnes. No és cap miracle. És una felicitat gràcies a l'impuls del Grup de Periodistes Ramon Barnils, però també al fet que gairebé 400 persones i entitats ho heu volgut fer de nou possible mitjançant una campanya de mecenatge. Heu posat el vostre gra de sorra, necessari del primer a l'últim, per un producte periodístic de qualitat que posa el focus sobre 12 temes dels Països Catalans que mereixen més presència al nostre debat públic. Som conscients que, de temes estrictament *silenciats*, cada cop n'hi ha menys. Amb més o menys ressò, les xarxes socials i els mitjans alternatius han fet que els diaris i les ràdios i les televisions de sempre, públiques o privades, perdin la capacitat de veto que fins fa ben pocs anys tenien sobre l'agenda. En els darrers anys sovint no els ha tocat més remei que pujar al carro de reivindicacions, conflictes i realitats que en un altre temps haurien ignorat sense més.

Que sigui més difícil detectar silencis no vol dir que no sigui possible, com hem fet en aquesta edició, trobar temes exclusius, com ara el cas que vàrem avançar i que seguirem investigant de la Raquel —la reclusa en règim d'aïllament que es va suïcidar a l'abril del 2015 a Brians després d'haver denunciat maltractaments i que ara l'Administració investiga—, o aturar-se en altres que s'expliquen de forma superficial o es mi-

nimitzen. Els casos de la pressió que exerceix el *lobby* hotel·ler a les Balears, el dels assessors de les diputacions o el de com funcionen les escoles d'elit del nostre país són paradigmàtics.

L'ANUARI és, fruit de la seva metodologia de treball i finançament, garantia d'independència. Aquest principi s'ha convertit en el bé més preuat del periodisme, una professió que la tecnologia ens permet exercir amb més excel·lència i rigor però que la crisi ha castigat de forma estructural. Els mitjans, tots, busquen reivindicar-se com a independents i preservar la seva autonomia davant les pressions de les administracions i dels poders econòmics. Les redaccions són plenes de professionals que lluiten, amb més o menys sort, per fer prevaldre el criteri periodístic. L'ideal de molts periodistes, que segurament comparteixen molts ciutadans que voldrien uns mitjans de comunicació encarregats de fiscalitzar i no d'acompanyar el poder, establiria que les seves empreses tinguessin una propietat repartida a terços entre l'empresari, la redacció i els oients, lectors o espectadors. Aquest equilibri, l'objectiu del "Vietnam a cada taula" de redacció que reivindicava Josep Maria Huertas, mai no l'hem aconseguit del tot a casa nostra i en els darrers anys sembla que s'ha allunyat.

L'ANUARI intenta corregir el desequilibri. Apel·la als lectors i no té altre control que el dels periodistes que el pensen i redacten sense més pressió que l'autoexigència amb la feina ben feta i el compromís d'honradesa dels implicats. El periodisme d'avui explica amb més llibertat què passa a Idomeni amb els refugiats que no pas el que succeeix en alguns despatxos que són a la vora de casa. I el que passa a prop necessitem no solament que sigui denunciat (i celebrat quan toca), sinó que sigui contextualitzat i recordat per poder-nos formar una opinió i actuar com a ciutadans. Mentre hi hagi periodistes amb ànim de buscar el perquè de les coses i explicar-les, hi haurà periodisme i trobarà la forma de transcendir.

Al Grup Barnils volem que l'ANUARI MÈDIA.CAT no sigui una acció puntual. Pretenem que les espurnes saltin tot l'any essent més presents a la xarxa i treballant els temes amb més ambició i continuïtat. Tindreu notícies nostres i esperem tornar a merèixer la vostra confiança i complicitat. De moment, feu un bon ús d'aquesta edició.

**FERRAN
CASAS**

**PRESIDENT
DEL GRUP DE
PERIODISTES
RAMON
BARNILS**

L'ANUARI MÈDIA.CAT, una aposta pel periodisme independent

Des de la Fundació Catalunya Fons apostem un any més per donar suport a l'ANUARI MÈDIA.CAT DELS SILENCIS MEDIÀTICS, ja que aquesta és una eina que encaixa a la perfecció amb els nostres objectius funcionals, la defensa dels drets dels catalans, entre els quals s'inclouen, com dues cares de la mateixa moneda, la defensa del dret a la informació i la defensa de la llibertat d'expressió.

Cal destacar que l'ANUARI se centra en l'àmbit dels Països Catalans, un marc territorial que, tot i compartir llengua i cultura, està separat per fronteres administratives de les quals es deriven silencis, ja que la major part de mitjans de comunicació se centren en el territori on estan ubicats. L'ANUARI treu a la llum fets noticiables d'algun territori que han passat del tot desapercebuts en els altres espais del domini lingüístic. També dóna veu a un altre tipus de silenci: les informacions que queden fragmentades, sense visió de conjunt, perquè els informadors no han arribat més enllà de la frontera administrativa.

Ens trobem en un context de sobresaturació d'informació que paradoxalment no fa que estiguem ben informats. La immediatesa que permeten les xarxes socials i la necessitat dels mitjans convencionals de ser els primers a treure la notícia provoquen que les notícies publicades siguin inexactes, poc contrastades, o fins i tot que s'acabi fent "periodisme de tuits", és a dir, elevant a la categoria de notícia el que en un context analògic no hauria passat de ser un comentari sense més transcendència. La sobreinformació també és, doncs, una manera de provocar silencis.

La manera de treballar els continguts de l'ANUARI és tot el contrari d'això i retorna al que és l'essència del periodisme: la publicació d'informacions contrastades que han requerit un treball d'investigació o de tractament i anàlisi de dades. L'ANUARI ofereix un tipus de periodisme que pot partir d'una nota de premsa però que no consisteix a replicar-la, sinó que va més enllà. És un tipus de periodisme que no vol seguir l'agenda mediàtica, sinó que pretén introduir temes perquè formin part d'aquesta agenda.

Un punt fort de l'ANUARI és el fet de col·laborar amb les facultats de periodisme per oferir als estudiants l'oportunitat d'elaborar i publicar un reportatge d'investigació amb el suport d'un tutor. Un cop més, una aposta per fer un tipus de periodisme amb un valor afegit.

Finalment, cal destacar que és un projecte en evolució constant, que cerca fidelitzar el lector tradicional i també els lectors més acostumats a obtenir la informació a través de mitjans digitals. L'ANUARI ha apostat per traduir la informació en formats com ara les infografies, que permeten de condensar moltes dades en una imatge que és molt fàcil de difondre a través de les xarxes socials.

Si l'ANUARI MÈDIA.CAT DELS SILENCIS MEDIÀTICS treu a la llum els temes que els mitjans de comunicació han obviat, o torna a posar el focus sobre aquells temes que ja no són de rabiosa actualitat, és perquè els lectors volen conèixer aquestes informacions i estan disposats a contribuir-hi per fer-ne possible la difusió.

El projecte de micromecenatge és una garantia de la independència de l'ANUARI, que no ha de retre comptes a cap empresa, a cap govern ni a cap partit polític. És la garantia que no patirà cap ingerència que condicioni la selecció dels temes o el contingut final del reportatge. L'ANUARI només es deu als lectors.

**XESCA
OLIVER**

**PRESIDENTA
DE LA
FUNDACIÓ
CATALUNYA
FONS**

Presó i aïllament: la mort de Raquel

**SERGI
FRANCH**

**El Centre Irídia per la Defensa dels Drets Humans
presenta una reclamació patrimonial a la Generalitat
pel suïcidi d'una interna a la presó de Brians**

El Síndic de Greuges alerta de manera periòdica sobre les condicions dels denominats Departaments Especials de Règim Tancat (DERT) de les presons catalanes, on s'aplica el règim d'aïllament. L'ANUARI MÈDIA.CAT treu a la llum en aquest reportatge el cas de Raquel E. F., una interna de Brians que va treure's la vida a l'abril del 2015 després de passar per un DERT i de denunciar en les seves comunicacions suposats abusos per part de funcionàries de presons. Un any després dels fets, el Centre Irídia per la Defensa dels Drets Humans ha presentat en nom de la filla de la difunta una reclamació patrimonial davant del Departament de Justícia. Irídia té com a objectiu que la Generalitat assumeixi "la seva responsabilitat arran del suïcidi de Raquel", i que l'Administració catalana "enceti un procés de reparació que porti a revisar l'ús dels règims d'aïllament". El Departament de Justícia, a preguntes de l'ANUARI, afirma haver obert una investigació interna sobre el cas. El director general de Serveis Penitenciaris, Amand Calderó, explica que els nous responsables del departament estan analitzant els DERT "per millorar l'eficàcia del tractament i reduir el temps que un intern estigui en règim tancat".

Presó de Brians I, 11 d'abril de 2015. Falten deu minuts per a les vuit del matí i és el moment del recompte al mòdul del Departament Especial de Règim Tancat (DERT). Es troba a faltar la interna Raquel E. F. Les funcionàries del mòdul entren a la cel·la 606 i la troben al costat de la finestra, segons fan constar al comunicat de fets del servei, "amb les cames lleugerament recolzades, amb un llençol al coll que es troba lligat amb un nus al penúltim barrot de la reixa de la finestra". S'ha tret la vida.

A la cel·la de deu metres quadrats del mòdul d'aïllament, la interna hi deixa una carta de dues cares escrites a mà dirigides al Jutjat de Vigilància Penitenciària núm. 2 de Barcelona. L'ANUARI MÈDIA.CAT ha tingut accés al document a través del Centre Irídia. Segons es desprèn d'aquesta carta, la interna no podia més: "Em dirigeixo a vostè amb els màxims respectes pels fets succeïts al Departament Especial de Règim Tancat el 08/04/15. Jo, Raquel E. F., em trobo passant un article 94.1, actualment en fase 2". L'article a què es refereix defineix el règim i les condicions de vida que en aquest cas s'aplica als interns "extremament perillosos o manifestament inadaptats", segons el reglament penitenciari. "Aquest departament està sent molt dur per a mi", afirma. "El dia 08/04/15 estava molt nerviosa, vaig colpejar l'habitació i quan estava parlant amb una noia per la finestra, sense adonar-me'n van entrar els funcionaris a la meua cel·la amb l'escut de plàstic i em van tirar a terra. La funcionària S. m'aixafava el cap contra el terra i m'estirava els cabells, la funcionària R. em posava el genoll a l'esquena i em lligava amb unes manilles, i jo sense saber a què venia tal maltractament cap a la meua persona, que avui tampoc ho sé, ja que encara no m'han lliurat tal expedient".

Aquesta barcelonina tenia 38 anys i dos fills, i era una persona considerada i estimada a Brians, tal com recorden algunes de les internes amb les quals ha pogut comunicar-se Irídia. Es trobava a la presó per tres delictes de robatori. Al llarg de les darreres setmanes, Raquel E. F. havia escrit al seu company sobre l'estat en què es trobava després d'haver estat traslladada al DERT. Un DERT o un Especial (Departament Especial de Règim Tancat) és una mesura que suposa el tancament en cel·la de fins a 21 hores el dia amb una sortida diària al pati, una intervenció del psicòleg la setmana i una altra activitat en el transcurs de set dies. Les condicions d'aquest règim s'estableixen al reglament penitenciari. És a la Junta de Tractament de la presó on es clas-

L'AÏLLAMENT ÉS
UN DELS RÈGIMS
MÉS SEVERS
DEL REGLAMENT
PENITENCIARI
I HAURIA DE SER
EXCEPCIONAL,
PERÒ SEGONS
IRÍDIA S'APLICA
HABITUALMENT

SEGONS EL
SEU COMPANYY,
RAQUEL
DESCRIVIA
EPISODIS DE
MOLTA PRESSIÓ
EN LES CARTES
I TROBADES
MANTINGUDES
POC ABANS QUE
MORÍS

sifiquen els interns segons la seva adaptació a la vida ordinària del centre, mentre que a la Comissió Disciplinària es validen les sancions imposades pels funcionaris. Les sancions considerades més greus poden suposar l'assignació al DERT.

Els articles 93 i 94 del reglament penitenciari, als quals feia referència Raquel E. F. en la seva carta, defineixen un dels règims de vida a les presons més severes que es poden trobar a la legislació espanyola. Són els articles on es detallen els règims d'aïllament, àmpliament qüestionats per diferents organismes internacionals. De fet, la mateixa Direcció General de Serveis Penitenciaris estableix en una circular de l'any 2001 (5/2001), que adapta el reglament de presons, quins haurien de ser els criteris per a l'aplicació d'aquesta mesura, que demana que sigui amb "caràcter absolutament excepcional". Lluny de ser amb caràcter excepcional, tal com es proposava fa quinze anys, a les presons catalanes l'aplicació dels règims inclosos als articles 93 i 94 és "habitual", segons afirma el Centre Irídia.

Segons les dades a què ha tingut accés Irídia, Raquel E. F. va trobar-se en règim d'aïllament de manera perllongada durant més de quatre mesos. Des del 27 de setembre de 2014 fins a la data de la seva mort, un total de 135 dies. El relator especial del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides ha advertit que l'aïllament durant un temps superior a quinze dies hauria de ser prohibit d'acord amb diferents estudis científics, que es refereixen als "efectes irreversibles".

L'aïllament s'aplica també com a sanció. La més greu de les que es preveuen en el règim de presó. El reglament penitenciari estableix que duri un màxim de catorze dies. En cas que la decisió fos d'una sanció de durada superior, és necessària l'aprovació del Jutjat de Vigilància Penitenciària.

"CONTENCIÓ MECÀNICA" EN ONZE OCASIONS

Segons ha explicat K. A., el company de Raquel E. F., amb qui ha parlat el Centre Irídia, quan ella "portava cinc mesos patint mesures d'aïllament, ja no podia més". Cinc dies abans de morir, en una carta a la qual també ha tingut accés l'ANUARI, escrivia: "Estic molt nerviosa, ahir i avui m'han amenaçat de lligar-me i posar-me a l'article 93. Uf! Sort que no, m'he acabat controlant. Fins al 24 no puc trucar ni estar amb ningú, així que si em falta alguna cosa ningú em pot ajudar". És en aquestes circumstàncies que Raquel E. F. confessava en aquella carta: "Avui m'he intentat penjar, però quan m'ofegava, me n'he penedit".

En les comunicacions amb el seu company, amb qui tenia un fill, s'hi podia detectar com la situació era cada dia més preocupant. Ell mirava d'animar-la perquè aguantés. En una d'aquestes trobades, segons afirma el seu company, Raquel li va descriure "episodis de molta pressió". Segons expliquen fonts de les internes consultades per Irídia, a Raquel E. F. se li hauria aplicat fins a onze vegades la contenció mecànica. Aquest mètode consisteix a posar el pres en un llit amb corretges, que està ubicat en unes cel·les específiques, amb l'objectiu de restringir-li els moviments.

Si l'aplicació dels articles 93 i 94 hauria de tenir un "caràcter absolutament excepcional", en una altra consideració quedarien les immobilitzacions a la cel·la o l'aplicació de la contenció mecànica. Raquel E. F. explica a la carta del jutge de vigilància penitenciària l'experiència de la darrera que havia patit, dos dies abans de la seva mort: "Em van tenir tres hores lligada i en deixar-me anar durant l'escorcoll gairebé caic, una funcionària em va intentar ajudar però em vaig espantar i sense adonar-me'n la vaig tirar cap enrere, seguidament van tornar a lligar-me i em van tenir cinc hores més lligada, i 25 hores en AP [aïllament provisional]".

"En el cas que la Junta de Tractament tingui indicis que poden concórrer en elements de patologia psiquiàtrica en l'intern, s'ha de demanar una valoració per part del psiquiatre del centre sobre la idoneïtat o no d'aplicar el règim tancat". Això diu el mateix reglament en l'apartat referit al DERT. Però, en el cas de Raquel, el centre penitenciari decideix mantenir-la en el mateix règim. Segons afirma el Centre Irídia, "no es va considerar l'aplicació del protocol de suïcidi del centre, que, entre altres coses, recomana trencar immediatament l'aïllament de l'intern".

L'endemà, el 10 d'abril, el psiquiatre fa la valoració de Raquel E. F., que el dia anterior havia estat des de les onze del matí fins a les cinc de la tarda amb contenció mecànica. El psiquiatre fa la valoració mentre Raquel demana sortir de l'aïllament. Però, segons expliquen des d'Irídia, la petició no és escoltada malgrat la seva insistència, i Raquel E. F. torna de nou a la cel·la d'aïllament. Llavors escriu a la carta adreçada al Jutjat de Vigilància Penitenciària: "En base a aquesta humiliació i maltractament he decidit en data 10/04/2015 posar-me en vaga de fam, ja que considero excessiu el que m'està passant". Però aquell mateix dia, entre les deu i les dotze de la nit, segons els metges forenses, la interna es treu la vida.

A RAQUEL
LI HAURIEN
APLICAT FINS A
ONZE VEGADES
LA CONTENCIÓ
MECÀNICA,
CONSISTENT A
LLIGAR EL PRES
AMB CORRETGES
EN UN LLIT

EL JUTJAT DE
MARTORELL,
QUE VA OBRIR
DILIGÈNCIES
PRÈVIES ARRAN
DEL SUÍCIDI,
ESTÀ EN
L'ESPERA DELS
RESULTATS DE
L'AUTÒPSIA

JUSTÍCIA OBRE UNA INVESTIGACIÓ INTERNA

L'ANUARI MÈDIA.CAT s'ha posat en contacte amb el Departament de Justícia per recollir la seva versió sobre els fets. El nou director general de Serveis Penitenciaris, Amand Calderó, explica en declaracions a l'ANUARI que la Direcció General “va iniciar una informació reservada” (una investigació interna) en el mateix moment que es va tenir coneixement de la mort de Raquel E. F. La investigació, segons afirma Calderó, és un procediment que es duria a terme en tots els casos de mort a la presó i segueix oberta a dia d'avui, un any després dels fets.

Calderó confirma que Raquel E. F. va ser visitada pel metge i psiquiatre el dia abans de la mort. Pel que fa a l'aplicació del protocol de suïcidi i l'estat psicològic que podria presentar, es remet a la investigació engegada a la Direcció General. “Fins que no hagi conclòs és molt difícil de dir res i cal respectar el procediment”, assenyala Calderó.

El suïcidi de Raquel E. F. va suposar l'obertura de diligències prèvies per part del jutjat de Martorell, que provisionalment es van sobreseure. La investigació, però, no és del tot tancada, perquè, segons confirmen tant el Departament de Justícia com l'Irídia, el jutjat està en espera encara d'una part dels resultats de l'autòpsia. “Nosaltres conclourem la informació reservada quan hi hagi el resultat definitiu, que encara no s'ha rebut”, afirma Calderó. La direcció de Brians, segons expliquen des d'Irídia, no va respondre la petició d'informació del jutjat perquè se li facilitessin les imatges del moment de la mort.

L'AÏLLAMENT, UNA “AMARGA NECESSITAT”?

Els interns en règim tancat hi són “com a conseqüència de la seva perillositat extrema o de la seva inadaptació manifesta als règims ordinari i obert”, segons la legislació penitenciària. Però els col·lectius en defensa dels drets humans denuncien que, a la pràctica, funcionen com a espais de contenció. Durant la reforma de la Llei penitenciària de la Transició, el llavors director general de Presons, Carlos García Valdés, va definir els règims d'aïllament com una “amarga necessitat” davant l'actitud de determinats grups d'interns. Per Iñaki Rivera, director de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (OSPDH) de la Universitat de Barcelona, dins els tres graus de règim de vida (obert, ordinari i tancat), aquesta lògica de “l'embut” reserva “un espai per a la reducció de gent que es considera que no s'adapta al règim ordinari. I, per tant, a la presó conviuen unes aspiracions rehabilitadores i unes altres de neutralitzadores”.

Però qui controla la normativitat mínima de l'activitat penitenciària? Quins són els criteris que decreten un règim de vida o un altre? Com se supervisen i quins són els mecanismes de control sobre l'ús excepcional dels mòduls d'aïllament? En totes aquestes qüestions, la càrrega de prova sobre els incidents passa pels expedients i informes que emeten els funcionaris. Rivera defineix els espais d'aïllament com "el forat negre per als irreductibles, els perillosos, els sancionats i els que no s'adapten al règim de vida". Però avui l'aïllament és una de les qüestions més controvertides per les greus cicatrius psicològiques i psicosocials que deixa en les persones que el pateixen. Representa "la reducció de l'estatut d'una persona, del seu estatus jurídic, habitacional, de dignitat, de prohibició del llenguatge i l'expressió corporal, de tot... És on es redueix al mínim la dignitat d'una persona", segons explica el director de l'OSPDH.

Per la seva banda, el director general de Serveis Penitenciaris considera que l'objectiu "seria que el primer grau s'utilitzi de manera molt residual". "En aquests moments estem parlant d'un 2% de persones que poden arribar a estar en primer grau. L'objectiu és reduir aquesta xifra i augmentar el règim obert, que dona bons resultats de reinserció i redueix el percentatge de reincidència", explica Calderó.

Les Nacions Unides van establir el 1955 unes regles mínimes per al tractament de reclusos, anomenades 'regles Nelson Mandela' des del 2015. Aquestes normes estableixen la protecció de garanties bàsiques de les persones privades de llibertat, considerant la seva especial vulnerabilitat i sent tractats com un dels grups amb major risc de patir abusos i maltractaments. A més a més, fan incidència en els efectes de l'aïllament, la incomunicació i el règim tancat, establint la prohibició de l'aïllament perllongat. Diferents especialistes en psiquiatria penitenciària han valorat la pràctica de l'aïllament pels danys emocionals que representa: el deteriorament del subjecte, la privació sensorial, la monotonia estimular i la pèrdua del contrast amb la realitat. Es parla, en aquest cas, de "tortura blanca". A més, en l'aïllament de llarga durada els efectes de les situacions superiors a quinze dies són irreversibles, segons diferents estudis.

A l'Estat francès, arran de la publicació de l'informe del doctor Daniel Gonin, que havia estat cap dels serveis mèdics de la presó de La Santé i metge de diferents presons entre els anys 1962 i 1989, l'Assemblea Nacional francesa va establir

DIVERSOS
ESTUDIS
CONSTATEN
QUE L'AÏLLAMENT
PERLLONGAT
POT PROVOCAR
DANYS
EMOCIONALS
IRREVERSIBLES

una comissió parlamentària per revisar a fons la situació de les presons. Al llibre *La Santé incarcérée; médecine et conditions de vie en détention*, el doctor assenyalava com afecten les condicions del règim tancat: “Les estimacions de la freqüència dels suïcidis a la presó són de sis a set vegades superiors a aquells mateixos grups de població en llibertat”.

JUSTÍCIA ESTÀ ANALITZANT ELS DERT

Sobre la incidència del DERT i les seves conseqüències psicològiques en els interns, el director general de Serveis Penitenciaris, Amand Calderó, manifesta que cal que tots els professionals de l'àmbit penitenciari “treballin perquè no s'apliqui el primer grau i, quan s'apliqui un aïllament provisional, aquest duri el mínim temps possible”. Calderó, que va accedir al càrrec tot just al gener de 2016, explica: “Una de les primeres mesures que vaig decidir a la Direcció General és veure com estem treballant en els departaments de règim tancat, si estem treballant realment des d'una perspectiva de tractament”. L'objectiu és treballar perquè els interns en règim tancat puguin millorar la seva conducta i així accedir a un canvi de règim a la presó.

Andrés G. Berrio, advocat del Centre Irídia, assenyalava que l'Administració té una responsabilitat respecte a les morts que es produeixen a la presó, però considera que, en canvi, no té l'impuls judicial necessari per aclarir-ne les causes: “Veiem com les morts i els maltractaments a les presons difícilment poden arribar als jutjats; també hi ha poca intenció d'investigar els fets, tenint en compte l'especial condició d'aquestes persones que es troben privades de llibertat”. Berrio afirma que la direcció dels centres penitenciaris revisa els casos, però difícilment pren mesures correctores: “En un cas com el de Raquel es pot veure com hi ha hagut una revisió interna, però en cap cas s'ha assumit el mal funcionament, o ni tan sols s'ha fet una trucada a la filla d'aquesta dona. És la normalització del suïcidi de la presó, i la normalitat que aquest no sigui investigat per no assumir-ne les conseqüències”. Pel que fa a l'Administració, recorda que “pel fet de ser una mort de presó s'hauria d'investigar encara més”.

Però, a més, l'OSPDH, que denuncia que té “vetada” l'entrada a les presons catalanes, assenyalava que és precisament el DERT l'espai “on s'hi respira potencialment la possibilitat de la tortura i la seva comissió, on s'impedirà qualsevol possibilitat de prova per falta de testimonis i on habita la violència institucional”.

EL SÍNDIC DE GREUGES I L'AÏLLMENT

Des del 1984, Catalunya compta amb les competències exclusives en política penitenciària, i ha desenvolupat un model que els diferents responsables han qualificat d'exemplar. Un model que sovint ha estat qualificat de progressista, de vigilància directa, que compta amb la participació dels interns i en què el funcionari és exemple, referent i agent de canvi a partir del contacte permanent amb els interns. Però, malgrat això, el Síndic de Greuges insisteix en el seu informe en les vulneracions de drets humans que es produeixen majoritàriament als DERT.

Jaume Saura, adjunt al Síndic de Greuges, adverteix que pel que fa als testimonis consultats dels interns, "els relats són creïbles". "Hi ha casos de maltractaments a les presons catalanes. Hem denunciat el que ens sembla un rigor excessiu, perquè es pot modular com s'interpreten els reglaments i protocols. I hi ha diferents presons, i en aquestes hi ha DERT que són més rígids i d'altres que no tant". Als mòduls d'aïllament, Jaume Saura s'hi refereix com "els pous". "Sembla que es deixa l'intern allà, i que es faci fotre".

Un dels casos més paradigmàtics és el del DERT de Lledoners, pel que fa al qual el Síndic, en el seu informe del 2015, recull una actuació d'ofici "per tal d'investigar les agressions que s'han produït a funcionaris del Departament de Règim Tancat del Centre Penitenciari Lledoners i aclarir les circumstàncies de les denúncies de maltractaments formulades pels interns".

Raquel E. F. és un testimoni absent que no podrà ser escoltat per saber quina és la realitat als mòduls d'aïllament, on les mesures de control, proporcionalitat i seguretat per als interns queden només subjectes a un règim d'excepcionalitat. El conseller de Justícia, Carles Mundó, va anunciar en la seva primera compareixença la intenció d'aplicar el protocol d'Istanbul a les presons catalanes, un conjunt de directrius sobre com determinar si una persona ha estat torturada i com documentar-ne els símptomes, per fixar una prova vàlida i independent davant d'un tribunal. "Tot el que sigui afegir garanties de respecte dels drets humans i la dignitat de les persones a la nostra actuació, benvingut sigui", assenyala Calderó amb relació al protocol d'Istanbul. Però l'existència o no de "l'amarga necessitat" de les presons segueix, de moment, sense debat.

EL SÍNDIC
DE GREUGES
HA INSISTIT
REPETIDAMENT
QUE ALS DERT
ES PRODUÏXEN
VULNERACIONS
DE DRETS
HUMANS

HISTÒRIES

EN AÏLLAMENT

65 dies al DERT després d'haver patit suposats maltractaments per part de dos mossos d'esquadra

NOM: JUAN JOSÉ GABARRI

CENTRE PENITENCIARI: CENTRE PENITENCIARI DE TARRAGONA

I CENTRE PENITENCIARI DE PONENT

DATA: GENER DE 2015

L'informe de la Coordinadora per a la Prevenció de la Tortura presentat el passat mes d'abril es fa ressò de diferents denúncies de presos en situació d'aïllament. Destaca el cas de Juan José Gabarri. El 16 de gener de 2015, l'intern va ser traslladat del Centre Penitenciari de Tarragona a l'Hospital de Santa Tecla de la mateixa localitat, arran de l'aparició, segons denuncia l'advocat del pres, d'una al·lèrgia als braços i a l'esquena. Sempre segons la denúncia de l'advocat, Gabarri hauria estat maltractat pels dos mossos que el custodiaven a l'habitació de l'hospital on va ser atès. Relata haver rebut cops de puny i puntades a les costelles, els braços, les cames i la cara que li van ocasionar blaus al tòrax, els braços i la cara.

Els agents van traslladar l'intern de nou al Centre Penitenciari, on va ingressar en una cel·la del DERT en la qual va romandre durant 65 dies. Segons denuncia l'advocat, en aquest temps no va ser visitat pels responsables sanitaris del centre. El 21 de gener, sempre segons el lletrat, l'intern, a través d'amics i familiars, va fer arribar una comunicació escrita al jutjat sobre els fets, però aquesta no va poder ser ratificada davant del jutge fins dos mesos després, el 23 de març, quan se'l va citar a declarar. Gabarri, de fet, no va comparèixer arran de la seva denúncia, sinó per les suposades lesions que va causar a un dels mossos implicat en l'incident.

La denúncia de l'intern es va arxivar el 5 de juny: no existia cap informe mèdic que acredités lesions el dia dels fets. Sí que va mantenir-se l'acusació d'atemptat a l'autoritat i lesions contra Gabarri. L'advocat del pres també va denunciar que l'intern, que pertany a l'ètnia gitana, havia patit insults xenòfobs de funcionaris. Al maig de 2015 l'intern va ser traslladat al Centre Penitenciari de Ponent, on hauria tornat a patir agressions, en aquesta ocasió de part de set funcionaris i mentre es trobava en aïllament. La versió de la presó és que, arran d'una discussió amb els funcionaris, l'intern hauria començat a donar-se cops contra la paret de la cel·la.

Els fets han estat posats en coneixement de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona, del Comitè de Prevenció de la Tortura del Consell d'Europa i del relator especial de les Nacions Unides contra la Tortura, així com del Síndic de Greuges.

Tres funcionaris investigats per una intervenció “precipitada, inoportuna i desproporcionada”

NOM: JOAQUÍN MANRIQUE
CENTRE PENITENCIARI: LLEDONERS
DATA: SETEMBRE DE 2011

El 7 de setembre de 2011, el director del Centre Penitenciar de Lledoners va tramitar al Jutjat de Guàrdia de Manresa “la documentació relativa a l'incident protagonitzat per l'intern Joaquín Manrique Encina per si les agressions realitzades als funcionaris del DERT del Centre Penitenciar fossin constitutives de delictes”. Així consta a la informació reservada de la Direcció General de Serveis Penitenciaris sobre aquest cas, a la qual ha tingut accés l'ANUARI MÈDIA.CAT. Segons el relat de la direcció de la presó, Manrique “ha reaccionat colpejant-se el cap contra la paret, per la qual cosa els funcionaris han hagut d'entrar a la cel·la i intervenir amb la mínima força necessària i els mitjans coercitius adequats (manilles) per contenir l'intent d'autolesió”. Com a resultat, “producte de la forta agressivitat manifestada per l'intern han sofert lesions els funcionaris núm. 407, 1184 i 2333”.

La versió del Centre Penitenciar, però, no concorda amb les lesions amb què va ser hospitalitzat l'intern. En aquest cas, l'inspector de guàrdia de la Direcció General de Serveis Penitenciaris va iniciar un procés d'investigació, va recollir testimonis i va concloure que “la intervenció ordenada pel cap d'unitat 1184 va ser precipitada, inoportuna, desproporcionada i improvisada, sense haver adoptat les mesures de seguretat per evitar danys a l'intern i/o funcionaris”.

A més, la Direcció General va comunicar al Jutjat d'Instrucció núm. 5 de Manresa els fets investigats “per si es poguessin derivar indicis d'infracció penal”, i va incoar “un expedient disciplinari al cap d'unitat del DERT 1184”. En aquest cas, tres funcionaris van ser investigats pels jutjats. L'intern, però, va morir de malaltia abans de poder arribar a testificar.

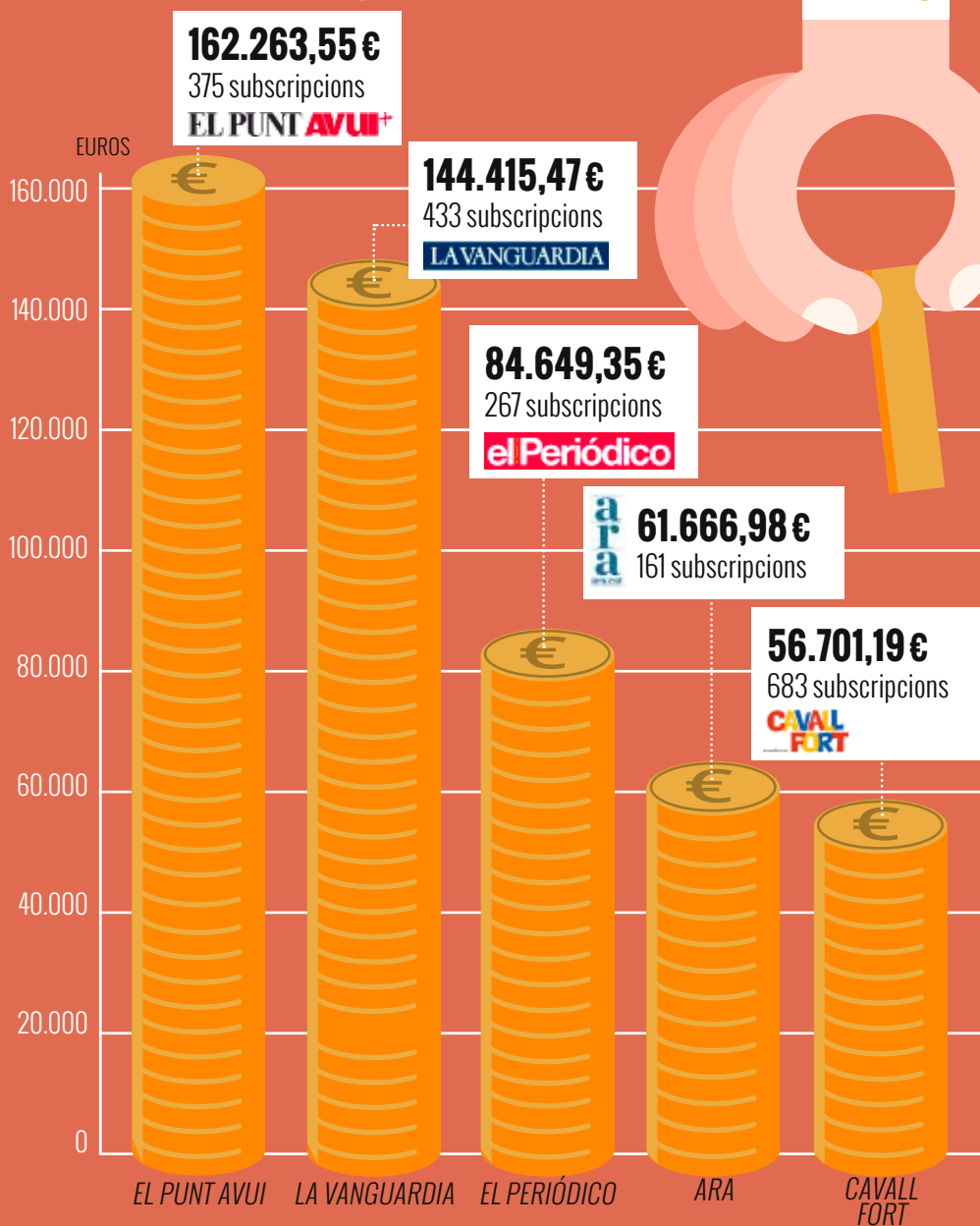
Andrés G. Berrio, advocat del Centre per la Defensa dels Drets Humans Irídia, recorda que va aconseguir la llibertat condicional de Manrique després de moltes negatives. Finalment, Manrique va morir dos mesos després d'aconseguir-la. Segons Irídia, el cap del DERT de Lledoners va ser traslladat a un altre mòdul després d'aquest cas.

SERGI FRANCH
(REUS, 1976)

Periodista. Ha viatjat en diferents ocasions a Líbia, a Egipte, al Kurdistan turc i a l'Iraqià, on ha fet diferents reportatges. Des del 2012 ha sovintejat les estades a Síria documentant la vulneració de drets humans. Ha escrit al diari *Ara*, el setmanari *La Directa*, *ONG-c*, *El Temps*, *Gara* i ha col·laborat a Catalunya Ràdio i Cadena SER. Ha estat, a més, coordinador de Ràdio Terra, director d'Alcover Ràdio i redactor de *Pobleviu*.

LES SUBSCRIPCIONS DE LA GENERALITAT A MITJANS

Les subscripcions de la Generalitat de Catalunya a mitjans de comunicació són sovint motiu de polèmica, sobretot entre el gremi periodístic. Mai fins ara, però, se n'havien publicat les xifres exactes. L'ANUARI MÈDIA.CAT ha tingut accés al volum total de subscripcions a mitjans dels diferents departaments de l'Administració catalana durant l'any 2015. Aquesta infografia detalla les deu capçaleres que han rebut més diners en aquest concepte.

42.825,70 €

130 subscripcions

EL PAÍS

Font: Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya. Dades referents a l'any 2015. El nombre de subscripcions no és directament proporcional al cost, perquè inclou tot tipus de modalitats: subscripcions digitals, en paper, en digital i en paper o només de cap de setmana.

28.996,25 €

220 subscripcions

EL TEMPS

21.684,00 €

64 subscripcions

SEGRE

22.406,25 €

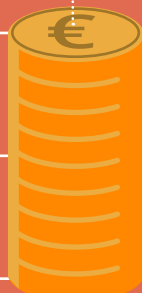
50 subscripcions

Diari de Girona

20.607,74 €

55 subscripcions

Diari

EL PAÍS

EL TEMPS

DIARI DE
GIRONA

EL SEGRE

DIARI DE
TARRAGONA

CORRUPCIÓ, FRAU I EVASIÓ FISCAL

Omissions, elusions i oblits a discreció

SILENCIAT

2 bilions de frau fiscal no són portada

27 DE GENER | La comissió parlamentària que investigava el *cas Pujol* va tenir una sorprenent revelació per part del testimoni de José Matas, tinent coronel retirat de la Guàrdia Civil: les grans fortunes catalanes amagaven fins a dos bilions de pessetes a Andorra amb passivitat estatal. Tot i l'escandalosa xifra, cap mitjà li va dedicar un titular.

Botín a la 'llista Falciani'

9 DE FEBRER | La revelació dels primers noms de la *llista Falciani* incloïen el banquer mort recentment Emilio Botín com a propietari d'una de les fortunes amagades més grans. Tot i la importància de la notícia —per la rellevància de la figura i la quantitat de diners defraudats—, cap diari va destacar-ho en portada i el nom de Botín va aparèixer en els titulars en comptades ocasions. Tot i aquesta línia informativa, l'escàndol dels milions de Botín va ser massivament difós per les xarxes socials, mostrant la minvant capacitat dels mitjans tradicionals per controlar la informació.

Portes giratòries no són notícia

14 D'OCTUBRE | En menys d'una setmana es feien públics dos casos de portes giratòries força qüestionables: el fitxatge de l'exregidor de Barcelona Jordi Portabella per part de la Fundació La Caixa, i el de l'expresidenta de Navarra Yolanda Barcina per Telefónica. En ambdós casos, la notícia no va passar d'algun breu.

POLITITZAT

Corrupció a la carta

17 D'ABRIL | Un dels problemes de la cobertura de la corrupció a l'Estat espanyol és l'enfocament que en fan els mitjans segons la ideologia de l'investigat. Un bon exemple el podem trobar comparant els casos *Pujol* i *Rato* a la premsa de Madrid. En el primer cas era una prova que deslegitimava el projecte sobiranista. En el segon, una acció aïllada i personal.

Qui va pagar la fiança de Viloca?

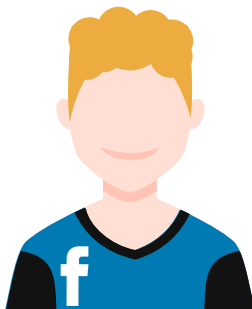
13 DE NOVEMBRE | CDC va pagar els 250.000 euros de fiança del seu extresorer Andreu Viloca, detingut per la Guàrdia Civil pel cas *del 3%*. Aquest fet, inèdit fins al moment, va ser omès dels titulars de mitjans públics catalans com l'ACN o el portal 324.

DESINFORMAT

Andorra encara és un paradís fiscal

16 DE MARÇ | La intervenció del banc BPA per part de les autoritats andorranes va posar sobre la taula que el país continuava sent un paradís fiscal encara que l'OCDE ja no li'n considerés des de l'any 2000, un fet acceptat acríticament pels mitjans catalans.

Donació de Zuckerberg

3 DE DESEMBRE | La notícia que el president de Facebook, Mark Zuckerberg, havia fet "la donació altruista més gran de la història" va donar la volta al món. Però darrere els titulars ensucrats hi havia molts detalls que no encaixaven i preguntes per fer, que els mitjans van oblidar sistemàticament.

Antifrau qüestiona els assessors de les diputacions

**ARTURO
PUENTE**

Dos informes de l'oficina contra la corrupció als quals ha tingut accés en exclusiva l'ANUARI MÈDIA.CAT afirmen que la contractació de càrrecs de confiança dels partits a les diputacions pot ser contrària a la llei

La manera com els partits han estat contractant assessors a les diputacions de Barcelona i Lleida és contrària a la llei. Així ho afirmen dos informes emesos per l'Oficina Antifrau de Catalunya als quals ha tingut accés en exclusiva l'ANUARI MÈDIA.CAT. En els dos documents, emesos el passat mes de setembre, Antifrau considera que aquest tipus de contractes entren en contradicció amb l'Estatut Bàsic de l'empleat públic. Malgrat haver rebut aquesta denúncia, la Diputació de Barcelona continua contractant assessors de la mateixa manera, fins a tenir, actualment, 45 persones eventuais fent funcions d'assessorament. En el cas de la Diputació de Lleida, el personal eventual va ser reduït en el darrer cartipàs, però encara hi queden quatre persones en la mateixa situació. La Diputació de Barcelona, a preguntes de l'ANUARI MÈDIA.CAT, considera, malgrat les recomanacions d'Antifrau, que els nomenaments s'ajusten a dret i que no hi ha res a revisar.

Que les diputacions contractin personal de confiança a dit per treballar com a assessors de grups polítics o com a directius de departaments i d'organismes autònoms ha estat una constant des de fa dècades.

Tanmateix, aquest mecanisme podria entrar en contradicció amb la llei. Així ho afirmen dos informes elaborats per l'Oficina Antifrau de Catalunya (OAC) i remesos a les diputacions de Barcelona i Lleida al setembre de 2015 als quals ha tingut accés l'ANUARI MÈDIA.CAT. Segons afirmen els informes, aquestes contractacions incompleixen l'article 12 de la llei de l'Estatut Bàsic de l'empleat públic del 2007, que limita als òrgans de govern de les administracions públiques la capacitat de disposar d'aquest tipus de personal.

L'Oficina Antifrau considera que "la interpretació més favorable de la llei porta a admetre que tots els òrgans de govern de les administracions públiques puguin disposar d'aquest tipus de personal". Però en l'informe remès a la Diputació de Barcelona assenyala que "els grups polítics de les corporacions locals no tan sols no són òrgans de govern, sinó que no són ni tan sols òrgans de la Corporació, ja que d'ells no emanen actes administratius relacionats amb les competències atribuïdes als ens locals".

El reglament de la Diputació de Barcelona, aprovat el gener del 2003, preveu la contractació d'aquest tipus de personal. No obstant això, Antifrau considera que aquest reglament, elaborat per la mateixa Diputació, és una norma de rang inferior a la llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic (EBEP), i que l'article 41.2 del primer entra en contradicció amb l'article 12.2 del segon. Per això, s'insta la Diputació de Barcelona, d'una banda, a canviar el seu reglament orgànic, i, de l'altra, a la revisió d'ofici dels nomenaments d'aquest tipus de personal.

El cas de la Diputació de Lleida presenta algunes diferències. L'informe remès per Antifrau arriba a conclusions similars sobre el personal eventual, però en aquest cas els eventuals no estan contractats com a assessors dels grups sinó com a directors de departaments de gestió i d'organismes autònoms, fet expressament prohibit per l'EBEP. Durant la seva investigació a la Diputació de Lleida, l'OAC va detectar eventuals en els càrrecs de direcció de serveis tècnics, de recursos humans o d'assistència i cooperació municipal, així com al capdavant d'organismes autònoms com l'Institut d'Estudis Ilerdencs o el Patronat de Turisme de les Terres de Lleida, entre d'altres.

ANTIFRAU
CONSIDERA UN
CLAR FRAU DE LLEI
EL NOMENAMENT
DE FINS A NOU
CÀRRECS
EVENTUALS PER
OCUPAR CÀRRECS
DE DIRECCIÓ
I GESTIÓ A LA
DIPUTACIÓ
DE LLEIDA

L'INFORME
D'ANTIFRAU
PARTEIX D'UNA
DENÚNCIA PEL
NOMENAMENT
D'ASSESSORS
QUE COBREN DE
LA DIPUTACIÓ
PERÒ TREBALLE
PER ALS PARTITS
QUE ELS HAN
DESIGNAT

Per aquesta raó, el nomenament de fins a nou eventuals per ocupar càrrecs de direcció i gestió, ocorregut l'11 de juliol de 2011 al ple de la Diputació de Lleida, és considerat per l'organisme anticorrupció un clar frau de llei. Segons explica aquest, les funcions previstes per a ells eren “funcions de caràcter permanent en l'organització i excedirien clarament de les expressament qualificades de confiança o assessorament especial assignades al personal eventual, obviant així l'aplicació d'altres figures més d'acord amb aquest contingut funcional (personal directiu o funcionari)”.

No és la primera vegada que l'OAC assenyala les contractacions d'eventuals per part de les administracions locals, però sí la vegada que ho fa de forma més contundent i general contra tot un tipus de contractacions. Aquestes denúncies posen en qüestió unes pràctiques comunes habitualment a les diputacions, uns organismes municipals que, per les seves característiques –no són d'elecció directa i les seves actuacions no solen ser objecte d'atenció per part de la premsa– sovint són emprades pels partits per col·locar personal afí, sobretot de càrrecs orgànics, als quals a vegades, a més, se'ls reclama el pagament d'una part de la seva nòmina per finançar el partit.

LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA: “ELS NOMENAMENTS S'AJUSTEN A DRET”

L'actuació d'Antifrau arrenca d'un escrit de denúncia presentat a l'oficina el 18 de març de 2013, en el qual es posava en coneixement d'aquesta entitat “el nomenament, com assessors dels grups polítics de la Diputació de Barcelona, en règim de personal eventual, de persones que cobren una nòmina de la Diputació però que realment presten els seus serveis laborals als partits polítics que els han proposat per al càrrec”. Arran de la denúncia, l'Oficina va emetre un informe raonat. Aquest mecanisme és un dels supòsits més garantistes de les normes internes de l'OAC. A partir de l'informe, són les mateixes entitats investigades les que han d'elaborar un informe propi sobre els fets denunciats.

En el cas de la de Barcelona, fonts de la Diputació han explicat a l'ANUARI MÈDIA.CAT que “la investigació interna arran de l'informe d'Antifrau va concloure que no calia revisar d'ofici els nomenaments, ja que considerava que s'ajustaven a dret”. La Diputació va adduir tant el seu propi reglament com una interpretació diferent de l'articulat de l'Estatut del Treballador Públic. La Diputació de Lleida va dur a terme el mateix procés.

L'ANUARI MÈDIA.CAT ha intentat conèixer el contingut de la investigació interna, però en el moment de tancar aquesta edició no hi havia hagut resposta per part de la institució.

Segons les normes d'actuació de l'OAC, amb l'emissió dels informes per part de la intervenció de les diputacions els dos expedients van quedar conclosos. A partir d'aquí, Antifrau només pot elevar els expedients a la fiscalia o administració competent i fiscalitzar si s'ha complert amb les seves recomanacions en properes actuacions. A preguntes de l'ANUARI, un portaveu de l'Oficina no ha revelat si havia portat a terme algun altre tipus d'actuació. En tot cas, fonts d'Antifrau afirmen que l'entitat "no va quedar gaire conforme" amb les explicacions facilitades.

LA DIPUTACIÓ
DE BARCELONA
CONTINUA
CONTRACTANT
ASSESSORS:
ELS TRES ÚLTIMS,
PER A CIU, ERC
I BARCELONA
EN COMÚ

LA SITUACIÓ DEL PERSONAL EVENTUAL HA CANVIAT

Després de l'emissió dels informes, les diputacions no van portar a terme cap modificació important respecte a la situació del personal eventual. Al contrari, la Diputació de Barcelona continua contractant personal eventual com a assessors dels grups polítics. Els últims el 8 de març, quan es van contractar tres assessors, per a CiU, ERC i Barcelona en Comú. A hores d'ara, la Diputació de Barcelona compta amb prop de 45 eventuals que treballen com a assessors dels grups.

En el cas de Lleida, en canvi, les modificacions respecte al seu personal eventual en funcions de direcció s'havien fet amb anterioritat a l'emissió de l'informe. Al juliol de 2015, poques setmanes després de les eleccions municipals, el nou cartipàs de la Diputació de Lleida va reduir el personal eventual de 33 a 27, 11 d'ells adscrits a les direccions o a l'àrea de presidència i la resta com a assessors dels grups polítics. A més, es van rebaixar les retribucions dels eventuals un 52%.

El canvi es va portar a terme en la direcció indicada per l'OAC. La Diputació va eliminar tres eventuals amb funcions de gestió de departaments i altres tres amb funcions de gestió d'organismes autònoms, que van passar a ser ocupats per funcionaris. Malgrat això, queden quatre eventuals duent a terme funcions de direcció, tasques que Antifrau també qüestiona.

LES DIPUTACIONS, UNA ESTRUCTURA NECESSÀRIA PER PAGAR NÒMINES DEL PARTIT

La Diputació de Barcelona compta amb 70 persones contractades com a personal eventual, 45 d'elles com a assessors dels grups. Aquests treballadors perceben, de mitjana, uns 4.000

DELS 45
ASSESSORS DE
LA DIPUTACIÓ
DE BARCELONA,
ALMENYS 30 HAN
TINGUT CÀRRECS
ELECTES O DE
DIRECCIÓ ALS
PARTITS

euros bruts al mes. El cost per a la Diputació d'aquests càrrecs de confiança puja a 3,9 milions d'euros, segons les dades que facilita l'organisme.

Entre els assessors dels partits a sou de les diputacions destaquen noms com Alberto Villagrasa, president provincial del PP de Barcelona. Villagrasa va ser regidor a l'Ajuntament de Barcelona entre el 2003 i el 2015, a més de tenir seient a la Diputació, però la caiguda del seu partit en les últimes eleccions municipals el va deixar a les portes de l'entrada al consistori. El 7 d'agost va passar a ser assessor en la Diputació. Només hi va ser fins al 23 de novembre, perquè a les eleccions al Parlament del 27 de setembre Villagrasa va tornar a anar en llistes del PP i resultà elegit.

Altres noms destacats en l'àmbit del PSC són José Luis Jimeno, exalcalde de Badia; Joan Roma, exdiputat del Parlament, o Víctor Francos, líder del PSC a Cerdanyola. CiU compta amb Josep Maria Llop, president comarcal de CDC al Baix Llobregat; Laura Costa Olivé, membre de la direcció nacional, o Sílvia Calelle Lagares, d'Unió, que en temps de Joana Ortega va ser eventual en el Departament de Presidència de la Generalitat.

Per part d'ERC, hi figuren Eduard López, de la direcció nacional, o Santiago Valls, que es va quedar a les portes d'aconseguir una regidoria a Sabadell. ICV compta amb Sergi de Maya o Noemí Ayguasenosa, que van treballar a Interior amb Joan Saura, i Lluís Moreno, que forma part de la direcció del partit. Susanna Segòvia i Eloísa Piñeiro, de l'executiva de Barcelona en Comú, també es van incorporar a la Diputació.

Segons les dades recopilades per l'ANUARI MÈDIA.CAT, dels 45 assessors de la Diputació de Barcelona, com a mínim 30 han tingut amb anterioritat o en el present càrrecs electes o de direcció als partits, estalviant aquests sous a les seves respectives organitzacions. Però els 3,9 milions d'euros que en conjunt estalvien les diputacions als partits en contractació de personal no és l'única funció que els llocs de confiança tenen per als partits. Moltes formacions reclamen una part del sou als seus càrrecs electes i també als assessors, que contribueixen a finançar les organitzacions. En alguns casos, com el del PSC, les aportacions obligatòries dels seus càrrecs i del personal de confiança poden representar fins al 10% del total dels seus ingressos, com reflecteix l'últim informe de fiscalització del Tribunal de Comptes.

ASSESSORS

DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

70

PERSONES ESTAN
CONTRACTADES COM A EVENTUALS
A LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA,

45

D'ELLES COM A ASSESSORS

3.900.000 €

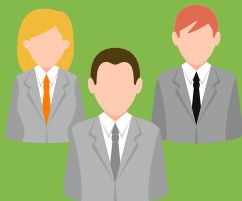
ÉS EL COST ANUAL DELS SOUS D'EVENTUALS A
LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

30

ASSESSORS DELS GRUPS DE
LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA
HAN TINGUT O TENEN CÀRRECS
PÚBLICS O FUNCIONS
EXECUTIVES DINS ELS PARTITS

L'ÚLTIMA CONTRACTACIÓ
D'ASSESSORS A LA DIPUTACIÓ
DE BARCELONA VA SER AL MARÇ,
QUAN HI VAN ENTRAR
3 PERSONES

ASSESSORS

DE LA DIPUTACIÓ DE LLEIDA

27 PERSONES ESTAN
CONTRACTADES COM A PERSONAL
EVENTUAL A LA DIPUTACIÓ DE LLEIDA,
16 D'ELLES COM A ASSESSORS
I COORDINADORS DELS GRUPS

EL COST TOTAL DELS EVENTUALS DE
LA DIPUTACIÓ DE LLEIDA ÉS D'

1.4 M €

EL JULIOL DE 2015,
LA DIPUTACIÓ DE LLEIDA
VA SUBSTITUIR

6
EVENTUALS EN LLOCS DE
DIRECCIÓ PER FUNCIONARIS

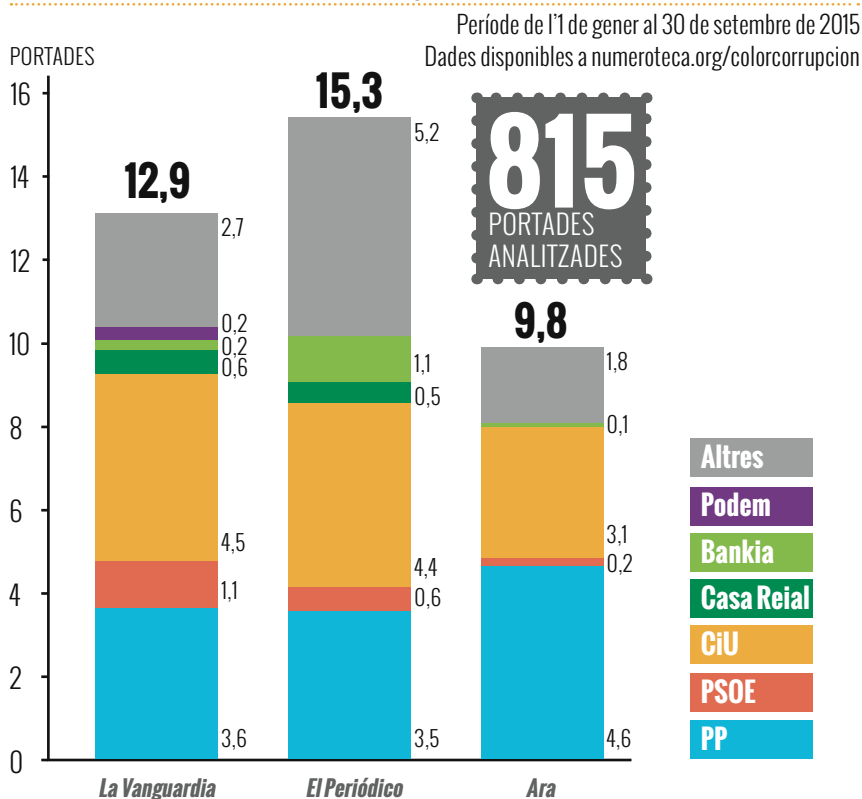
**ARTURO
PUENTE**
(ESTELLA,
NAVARRA, 1988)

Va estudiar Periodisme a la Universitat de Navarra i viu a Barcelona des del 2012. Com a periodista treballa habitualment a *Catalunya Plural* i *El-diario.es*, on escriu sobre temes de política catalana i moviments socials. Col·labora ocasionalment amb mitjans com *Gara*, *Nació Digital*, *Diagonal* o *Rac1*, entre d'altres. És membre de la Fundació Periodisme Plural.

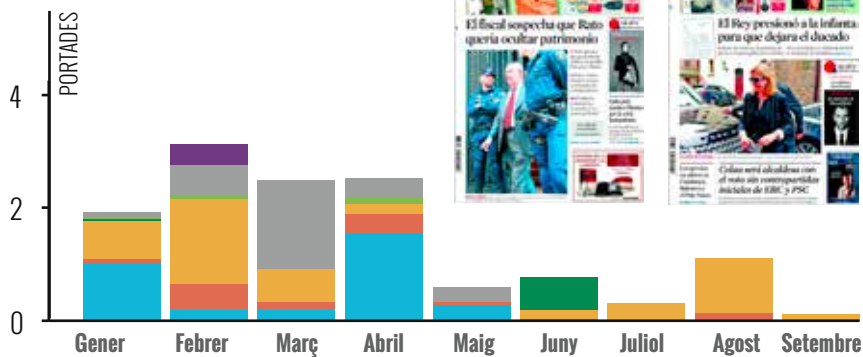
EL COLOR DE LA CORRUPCIÓ

Les portades són el lloc on els diaris condensen la informació més important del dia i sovint marquen l'agenda de l'actualitat per a ràdios, televisions i xarxes socials. Quantificar l'espai dedicat a cada tema és revelador d'allò que han silenciats o amplificat i també de la seva línia editorial, i de vegades ofereix sorpreses. "El color de la corrupció" és un projecte de recerca que, des del 2013, es dedica a analitzar i visualitzar l'atenció que els principals diaris de l'Estat espanyol posen en els escàndols de corrupció, a través de l'eina de codi lliure PageOneX. Inclou tres diaris catalans: *La Vanguardia*, *El Periódico* i *l'Ara*, durant els nou primers mesos de 2015. *El Periódico* és, de tots tres, el diari que dedica més espai de portada a la corrupció i, igual que *La Vanguardia*, va prestar més atenció als escàndols que afecten CiU que no pas els del PP, relació que s'inverteix en el cas de *l'Ara*.

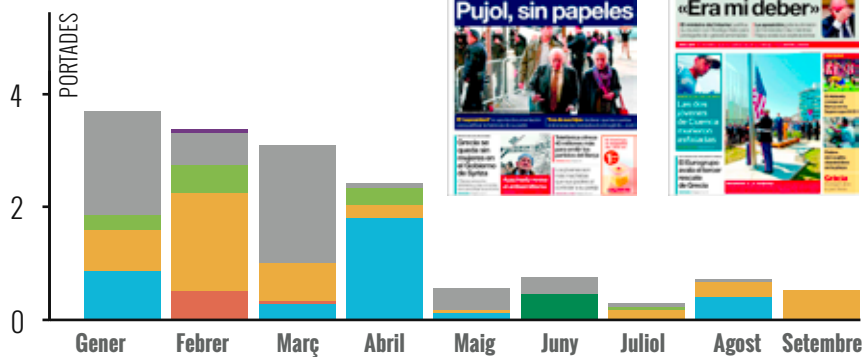
Portades dedicades a la corrupció

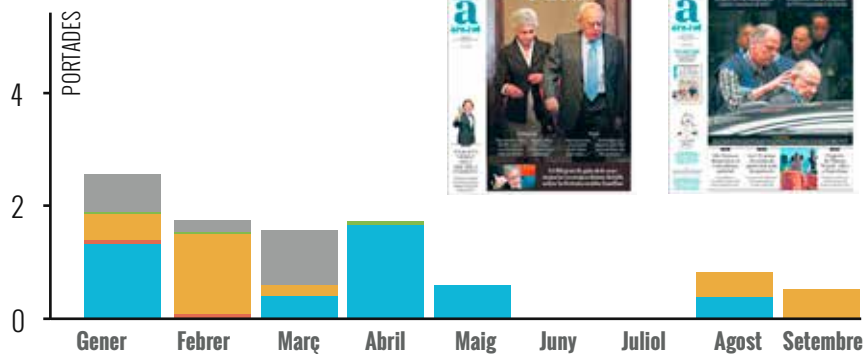
'LA VANGUARDIA'

'EL PERIÓDICO'

'ARA'

LLIBERTAT DE PREMSA:

La 'Llei mordassa' entra en vigor

6 restriccions de la 'Llei mordassa'

13 DE FEBRER | La Llei de seguretat ciutadana, més coneguda com a *Llei mordassa*, conté greus perills per als periodistes i el periodisme. En repassem els principals punts:

1 Llibertat d'expressió: el nou article 559 del Codi penal penalitza "la difusió pública de missatges que incitin a la comissió dels delictes d'alteració de l'ordre públic". Com que les accions que poden considerar-se un delictes d'aquest tipus també augmenten, fins i tot informar d'una manifestació futura podria ser penat.

2 Llibertat d'expressió (bis): es multaran les opinions considerades "ofenses o ultratges" a Espanya, les autonomies, les entitats locals i les seves institucions, símbols o himnes. Augmenten les penes per "enaltiment del terrorisme" o "menyspreu i humiliació a les víctimes".

3 Llibertat d'informació: l'article 36.2 prohibeix "l'ús no autoritzat d'imatges o dades personals o professionals d'autoritats o membres de les Forces i Cossos de Seguretat [...] o les instal·lacions protegides", cosa que dificulta documentar i informar dels abusos policials.

4 Llibertat de premsa: paral·lelament, la reforma de la Llei de propietat intel·lectual inclou el tancament administratiu de webs sense intervenció judicial prèvia, tot obligant els proveïdors de serveis d'allotjament a executar la censura, sota amenaça de multa administrativa.

5 Protecció de fonts: s'endureixen les mesures de control d'Internet amb, per exemple, la il·legalització del programari destinat a la seguretat informàtica o el simple lliurament de contrasenyes d'accés. La feina dels periodistes d'investigació queda terriblement dificultada.

6 Llibertat d'informació (bis): ara ja pot considerar-se delictes la consulta de webs d'ensinistament terrorista o pornografia infantil, uns conceptes amb una definició força inconcreta. Tampoc es considera la protecció per a periodistes o investigadors en tasques de recerca.

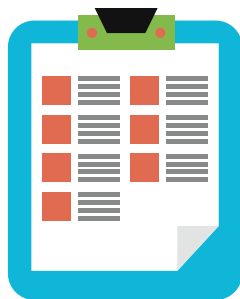

Primeres identifikacions policials a periodistes

30 DE JULIOL | Pocs dies després de l'aprovació de la *llei mordassa* es documenten a Madrid les primeres identifikacions policials a periodistes que estaven cobrint una protesta. L'amenaça de denúncia pel simple fet de filmar agents de policia en una acció noticable es fa explícita.

Llibertat de premsa sota mínims

11 DE NOVEMBRE | Un estudi signat per l'Institut Internacional de la Premsa (IPI en les seves sigles angleses) i la Plataforma en Defensa de la Llibertat d'Informació (PDLI) certifica la degradació de la llibertat de premsa a l'Estat espanyol i recomana, entre d'altres, la derogació de la *llei mordassa* i la fi del control governamental de RTVE. Pràcticament cap gran mitjà fa referència a aquest informe.

La 'llei mordassa' al TEDH

15 DE DESEMBRE | La Delegació del Govern espanyol a Navarra *adverteix* el diari digital *Ahotsa* que podria estar infringint la *llei mordassa*. Com a resposta, aquest mitjà, conjuntament amb el català *La Directa* i el madrileny *Diagonal*, decideix denunciar l'Estat espanyol al Tribunal Europeu de Drets Humans d'Estrasburg per l'aplicació d'aquesta legislació.

ahötsa
Diagonal

El 'top ten' de les escoles d'elit

**MIREIA
ROM**

Deu escoles privades i concertades de Barcelona són les preferides per les famílies més significades de la política, de l'economia i de la societat catalanes

Què tenen en comú Jordi Pujol, Miquel Roca, Xavier Rubert de Ventós i Federico Mayor Zaragoza? A més d'haver participat en política des de punts de vista molt diversos, els uneix un altre aspecte: tots quatre van ser alumnes de l'antiga Virtèlia, una de les escoles més exclusives de la Barcelona de postguerra. En l'actualitat, aquest fenomen es repeteix: a la capital catalana trobem un seguit d'escoles que solen ser les preferides de l'elit política, social i cultural del país. És el cas, per exemple, d'Aula, del Liceu Francès, del Col·legi Alemany, de Saint Paul's o de Sant Ignasi. Algunes són totalment privades. D'altres estan concertades i reben diners públics de la Generalitat. Què fa especials aquestes escoles de la resta? Podem qualificar-les d'escoles d'elit o aquest és un tòpic amb connotacions ideològiques? Segons assenyala l'*Anuari* de la Fundació Bofill, la taxa d'herència social ha augmentat 4,2 punts arran de la crisi, i ara es troba al 38,8% davant del 34,6% de l'any 2005. L'escola actua com un vehicle de mobilitat social o més aviat com una eina de reproducció de classes?

La Laura i el Marc són una parella hipotètica que viu al barri de Sarrià de Barcelona. Ella és professora d'universitat i ell és metge, i tenen una filla en comú, la Sara, que aviat anirà a l'escola. Com que s'ho poden pagar, estan pensant a portar-la a una escola d'elit. Quan algú els pregunta què tenen en compte a l'hora de triar escola, diuen sense dubtar: volem el millor per a la nostra filla. Quan hagin de triar centre, és possible que es decantin per una de les 10 escoles més selectes de la capital, on coincideixen les famílies més significades de la política, de l'economia i de la societat catalanes: Aula, el Liceu Francès, l'Escola Sant Ignasi - Jesuïtes de Sarrià, les Teresianes de Ganduxer, Saint Paul's, St. Peter's School, el Col·legi Alemany, el Liceu Italià, l'Escola la Miranda i la Benjamin Franklin. No són les úniques escoles d'elit, però sí les que reuneixen la majoria de cognoms més significatius de la capital.

Aquestes escoles, però, no treballen totes amb els mateixos plantejaments. Centres com l'esmentada Sant Ignasi o Súnion, una altra escola de referència, són capdavanters en innovació pedagògica: no treballen per assignatures, sinó per projectes que engloben diverses disciplines. Els Jesuïtes de Sarrià poden presumir de tenir una de les llistes més llargues d'exalumnes destacats de l'esfera barcelonina. Entre els que han compartit aula es troben l'exalcalde Xavier Trias; el president del grup municipal del PP, Alberto Fernández Díaz; el Síndic de Greuges, Rafael Ribó; l'actor i regidor d'ERC a l'Ajuntament de Barcelona, Juanjo Puigcorbó; l'escriptor Carlos Ruiz Zafón, i el científic Joan Massagué.

Així mateix, les escoles internacionals s'han convertit en una opció popular entre aquells que volen que els seus fills siguin pràcticament nadius en una altra llengua. És el cas de José Montilla, que va portar els seus dos fills grans al Col·legi Alemany; dels pares d'Oriol Junqueras, que el van matricular al Liceu Italià, i del fundador de Mango, Isak Andic, i del fundador dels hotels NH, Antonio Catalán, que s'han decantat per l'escola anglesa Saint Paul's.

L'expresident de la Generalitat Artur Mas va estudiar també en centres de referència: primer al Liceu Francès i posteriorment a Aula, on també va matricular els seus tres fills. Uns altres pares que han optat per Aula han estat el president del Futbol Club Barcelona, Josep Maria Bartomeu, que també n'és exalumne; el president del Banc Sabadell, José Oliu, i l'expresident del Grup Planeta José Manuel Lara Bosch. També

TRIAS, ALBERTO
FERNÁNDEZ,
RIBÓ: ELS
JESUÏTES
DE SARRIÀ
TENEN UNA
LLARGA LLISTA
D'EXALUMNES
DESTACATS

hi ha estudiat l'actual regidora de la CUP a Barcelona Maria Rovira. D'altra banda, entre els que s'han estimat més portar la canalla al Liceu Francès hi ha l'expresident del Barça Joan Laporta, Iñaki Urdangarin i Cristina de Borbó quan vivien a Barcelona, i el president de Pronovias, Alberto Palatchi, que també hi va estudiar de petit.

No és estrany trobar similituds entre aquestes dues escoles: el fundador d'Aula, Pere Ribera, era el director de la línia espanyola del Liceu Francès. "Aula no va néixer per ser una escola d'elit, que potser és allò en què ha acabat convertint-se, sinó d'un pedagog visionari que volia construir una escola molt diferent del model franquista", explica Mar Romero, exalumna d'aquesta escola. De fet, en l'època de la dictadura, anar a una escola d'elit era una alternativa al sistema educatiu monopolitzat pel nacionalcatolicisme.

L'EXCEL·LÈNCIA, UNA QÜESTIÓ DELICADA

Tant al Liceu Francès com a Aula, amb una bona butxaca no n'hi ha prou. També cal estar disposat a assumir un alt nivell d'exigència. Hi ha molts alumnes que fan classes particulars. "Si no arribes al nivell, has de treballar fora, perquè la resta seguirà avançant", explica Clara Carbó, exalumna del Liceu Francès. El cas d'Aula no és gaire diferent. "El model de l'escola funciona si hi ha pocs alumnes i si aquests estan motivats", apunta Romero. En ambdós casos, l'excel·lència es manté a través de la selecció que es produeix sobretot a secundària, en què els alumnes que no encaixen decideixen marxar-ne o bé són convidats a fer-ho.

Els perfils dels que se'n van són principalment quatre: els que prefereixen anar a una escola menys exigent, els que volen dedicar més temps a activitats artístiques, els que tenen un comportament conflictiu i els que no són capaços de seguir el ritme acadèmic. En aquest sentit, el sociòleg Xavier Bonal remarca que entre el 70 i el 80% del rendiment escolar té a veure amb el context social i familiar. Així doncs, els nens i nenes que creixen en barris benestants tindran més recursos per superar els problemes d'aprenentatge.

Quan un centre convida un alumne a marxar-ne, per comunicar la notícia la direcció normalment es reuneix amb les famílies. És el cas d'en Pau (nom fictici), a qui van convidar a marxar del Liceu Francès perquè el seu nivell en matemàtiques no era prou bo, tot i que la seva família creu que la causa real va ser una actitud poc disciplinada. La Núria, la van ani-

ENTRE EL 70 I
EL 80% DEL
RENDIMENT
ESCOLAR TÉ A
VEURE AMB EL
CONTEXT SOCIAL
I FAMILIAR

mar a buscar un model diferent del d'Aula quan li van entregar les notes a final de curs, que es llegeixen públicament en un auditori. En Miquel tan sols va rebre una carta en què se li demanava amablement que no hi tornés. Malgrat això, tant exalumnes com professors coincideixen que ara existeix una major sensibilitat en aquest aspecte.

L'ESCOLA, L'ÀGORA DE LES RELACIONS SOCIALS

Un altre tret que fa especials les escoles d'elit és l'oportunitat de cultivar les relacions socials, que poden suposar un trampolí al món professional. L'Álvaro Sánchez, exalumne de la Benjamin Franklin, va rebre una oferta de feina el mateix dia que s'hi va graduar. Després de pronunciar el discurs principal de l'acte de graduació, un pare el va felicitar i li va dir: "Un dia podràs treballar per a mi". És per això que Esther Silberstein, professora jubilada d'Aula, argumenta que la meritocràcia existeix amb matisos. "Un noi o noia motivat de classe mitjana pot arribar tan alt com vulgui, però necessitarà contactes per moure's en les altes esferes", assenyala. Ho confirmen les dades: a l'Estat espanyol el 81% dels graduats universitaris fills d'alts càrrecs també arriba a posicions elevades, mentre que, si parlem de fills de classe obrera, aquesta xifra es redueix al 59%.

En la majoria dels casos, les relacions entre l'escola i l'àmbit laboral es produeixen a través de les borses de treball dels centres, que faciliten els contactes professionals entre exalumnes. El reconeixement acadèmic té un paper important. "No t'oferran feina directament pel fet de ser d'Aula, però saps que, si has acabat a Aula, sols accedir a un determinat tipus de feines", explica Romero. Carbó hi coincideix: "Estudiar al Liceu és com una garantia que no sé si acaba de ser justa, perquè algú d'una altra escola haurà de demostrar més la seva capacitat".

LA BOMBOLLA DE SARRIÀ

Néixer a Sarrià, anar a l'escola a Sarrià i fer vida a Sarrià. Un patró que es compleix en alguns alumnes i que de vegades comporta un confinament voluntari. "Tinc amics que no han agafat el metro mai de la vida", assegura Carla Pelegero, que va estudiar a l'Oak House School i després a les Teresianes de Ganduxer. En el cas de Barcelona, la Diagonal actua com el mur invisible de la ciutat. "Hi havia alumnes que, si els citaves en un teatre sota de la Diagonal, no hi sabien arribar", destaca Silberstein.

EN ALGUNES
ESCOLES, ELS
ALUMNES QUE
NO ENCAIXEN O
NO SEGUEIXEN
EL RITME SÓN
CONVIDATS A
MARXAR-NE

EL 81% DELS
GRADUATS
UNIVERSITARIS
FILLS D'ALTS
CÀRRECS
TAMBÉ ARRIBA
A POSICIONS
ELEVADES. ENTRE
LA CLASSE
OBRERA, HI
ARRIBA EL 59%

Per als que no han nascut en aquest entorn, la bombolla pot resultar incòmoda. L'Andreu Marfull, pare de tres alumnes del Liceu Francès, afirma que dins l'escola també es produeix una segregació segons l'estil i el nivell de vida. "Quan els nens són petits, tots són amics, però a poc a poc veus que només vénen a les festes dels teus fills els pares i mares del teu entorn".

Segons Josep Menéndez, director adjunt de la Fundació Jesuïtes Educació, una manera d'aconseguir que aquests cercles no siguin tan tancats és a través dels concerts educatius. Però precisament el fet que algunes escoles d'elit com Sant Ignasi, Súnion, Saint Paul's, La Salle Bonanova, les Teresianes de Ganduxer i Sil rebin subvencions públiques ha despertat moltes crítiques. Per posar un exemple, 400 euros és la quantitat que paguen cada mes els alumnes de Súnion, que aquest curs ha rebut més d'1,2 milions d'euros per part de la Generalitat en concepte de concert educatiu, segons les dades facilitades per la Direcció General d'Ensenyament.

Aquesta quota es dispara als 800-900 euros en el cas de Saint Paul's, que el Govern català ha subvencionat amb més d'1,6 milions d'euros. Entre les escoles d'elit, la que en surt més beneficiada és Sant Ignasi, amb una dotació de més de 6 milions d'euros. Els alumnes abonen uns 150 euros el mes a secundària i 500 al batxillerat, que és privat. El sindicat de mestres i professors USTEC-STEs ja va denunciar aquesta situació el 2001 davant del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, però la demanda no es va admetre a tràmit.

CONCERTS AMB ESCOLES D'ELIT

Aquest any, el sindicat ha portat al Parlament una iniciativa legislativa popular (ILP), en què, entre altres qüestions, reclama la fi dels concerts educatius d'elit i un augment del pressupost de la Generalitat en matèria d'educació. Amb una inversió de 5,2 milions d'euros, el Govern català encara se situa lluny de la mitjana de la UE, que és de 15 milions. El portaveu d'USTEC-STEs, Ramon Font, denuncia que la Generalitat va retallar el 16,6% el finançament de la Conselleria d'Educació entre el 2010 i el 2015, mentre que va incrementar el 17% la partida dedicada als concerts educatius. La consellera d'Ensenyament, Meritxell Ruiz, però, descarta fer-hi cap canvi. "S'està governant per afavorir la reproducció de classes, i això s'aconsegueix carregant-te la pública i potenciant la concertada", alerta Font.

L'escola s'ha descrit com la imatge de la meritocràcia, el vehicle de la mobilitat social i el bressol de la igualtat d'oportu-

ESCOLA	QUANTITAT REBUDA CURS 2015/2016
Sant Ignasi - Jesuïtes de Sarrià	6.111.938,59 €
Saint Paul's	1.650.217,28 €
Teresianes de Ganduxer	2.475.325,92 €
Sil	1.574.280,28 €
Súñion	1.214.992 €

Font: Direcció General d'Ensenyament

nitats. Però, en estar adscrita en un entorn socioeconòmic determinat i atreure alumnes d'un perfil concret, pot contribuir a perpetuar les classes socials? Així ho assegura Bonal: "L'escola és un canal de reproducció de les elits des del punt de vista de l'hàbit i del capital social i cultural". No només és anar a la mateixa escola, sinó coincidir en actes, activitats extraescolars i llocs on anar de vacances. "En definitiva, es tracta de pagar el bitllet o la quota de manteniment del club de l'elit", afirma. Menéndez, en canvi, creu que "l'escola és un reflex dels territoris i té el repte d'ajudar a la mobilitat social, però no ho pot fer sola", exposa.

Actualment Catalunya és un dels països d'Europa amb una taxa de mobilitat social més alta, però la importància de l'herència i del patrimoni familiar s'accentua entre les classes més benestants i les més desfavorides. Segons l'*Anuari* de la Fundació Bofill, la taxa d'herència social ha augmentat 4,2 punts arran de la crisi i és del 38,8%, davant del 34,6% de l'any 2005. Perquè l'escola continuï funcionant com un ascensor social, cal una voluntat política que Bonal i Font consideren que no hi és. Bonal subratlla que una escola que segrega és signe d'una comunitat amb poca cohesió social i molts elements de classe.

La Laura i el Marc encara no han decidit a quin centre educatiu portaran la Sara, però una cosa tenen clara: l'escola és un mirall que ens torna la imatge de la societat que tenim i de la societat que volem ser.

SANT IGNASI,
SÚNION, SAINT
PAUL'S O LES
TERESIANES
DE GANDUXER
REBEN
SUBVENCIONS
PÚBLIQUES DE LA
GENERALITAT

EXALUMNES D'ESCOLES D'ELIT

Font: elaboració pròpia.

ESCOLA AULA EUROPEA | 600 €/mes

- **ARTUR MAS**, president de la Generalitat entre els anys 2010 i 2016 (promoció del 59)
- **JOAN SAURA**, expresident d'ICV i conseller d'Interior (promoció del 53)
- **JOSEP MARIA BARTOMEU**, president del Futbol Club Barcelona (promoció del 66)
- **MARIA ROVIRA**, regidora de la CUP a l'Ajuntament de Barcelona

LICEU FRANCÈS | 600 €/mes

- **ARTUR MAS**, president de la Generalitat entre els anys 2010 i 2016 (promoció del 59)
- **ELS QUATRE FILLS D'IÑAKI URDANGARIN I DE LA INFANTA CRISTINA** quan vivien a Barcelona: Juan (promoció del 2003), Pablo (promoció del 2004), Miguel (promoció del 2005) i Irene (promoció del 2008)
- **ALBERTO PALATCHI RIBERA**, president de Pronovias (promoció del 52)
- **ÀNGEL LLÀCER**, actor (promoció del 77)

ESCOLA SANT IGNASI | 150 €/mes (secundària) - 500 €/mes (batxillerat)

- **XAVIER TRIAS**, alcalde de Barcelona entre els anys 2011 i 2015 (promoció del 49)
- **ALBERTO FERNÁNDEZ DÍAZ**, president del grup municipal del Partit Popular a l'Ajuntament de Barcelona (promoció del 64)
- **CARLOS LOSADA**, director d'Esade (promoció del 60)
- **IGNASI CARRERAS**, director de l'Institut d'Innovació Social d'Esade (promoció del 60)
- **JOAN ROSELL**, president de la Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials (CEOE) (promoció del 60)
- **RAFAEL RIBÓ**, Síndic de Greuges de Catalunya (promoció del 48)
- **JOAN MASSAGUÉ**, investigador pioner en la recerca sobre el càncer (promoció del 56)
- **JUANJO PUIGCORBÉ**, actor i regidor d'ERC a l'Ajuntament de Barcelona (promoció del 58)
- **CARLOS RUIZ ZAFÓN**, escriptor (promoció del 67)
- **JAVIER DE LA ROSA**, advocat i empresari implicat en el cas KIO (promoció del 50)
- **ANTONI PARELLADA**, director actual de Sant Ignasi

ESCOLA VIRTÈLIA

Actualment només existeix com a escola de música, però va ser el bressol educatiu del que es coneix com la *generació Virtèlia*, que integra bona part de l'elit barcelonina. Es va crear el 1939 al barri de Sarrià - Sant Gervasi amb una orientació catalanista, cristiana i antifranquista.

- **JORDI PUJOL**, president de la Generalitat entre els anys 1974 i 2003 (promoció del 33)
- **PASQUAL MARAGALL**, president de la Generalitat entre els anys 2003 i 2006 (promoció del 44)
- **ERNEST MARAGALL**, president del Consell de Nova Esquerra Catalana i conseller d'Educació entre els anys 2006 i 2010 (promoció del 46)
- **MIQUEL ROCA**, advocat (promoció del 43)
- **FEDERICO MAYOR ZARAGOZA**, director general de la UNESCO entre el 1987 i el 1999 (promoció del 37)
- **XAVIER RUBERT DE VENTÓS**, filòsof (promoció del 42)
- **LLUÍS BASSAT**, publicista i fundador de l'agència Ogilvy & Mather (promoció del 44)
- **DAVID MADÍ**, exportaveu i exsecretari executiu de comunicació i estratègia de Convergència Democràtica de Catalunya (promoció del 74)
- **MARC PUIG**, secretari de Govern de Jordi Pujol (promoció del 65)
- **GUILLEM VIDAL** president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya entre els anys 1994 i 2004 (promoció del 44)
- **ANTON CAÑELLAS**, Síndic de Greuges de Catalunya entre els anys 1993 i 2004 (promoció del 26)
- **RICARDO BOFILL**, arquitecte i urbanista (promoció del 42)
- **JORDI LLOVET**, catedràtic de literatura (promoció del 50)
- **MARTÍ ANGLADA**, periodista (promoció del 52)
- **FRANCESC ANDREU**, conegut artísticament com el Màgic Andreu (promoció del 51)
- **FÈLIX MILLET**, fundador de la Fundació Orfeo Català i Palau de la Música catalana. Condemnat per tràfic d'influències en el projecte de construcció d'un hotel amb irregularitats urbanístiques, en l'anomenat *cas Millet* (promoció del 38).

MIREIA ROM
(REUS, 1994)

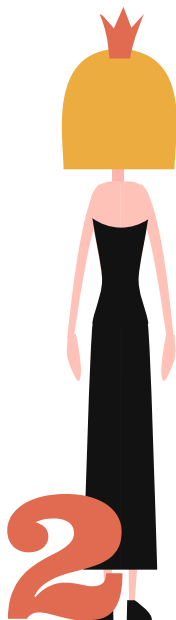
Estudiant de Periodisme i Humanitats a la Universitat Pompeu Fabra. Va realitzar un Erasmus especialitzat en Periodisme Internacional a Dinamarca, durant el qual va elaborar reportatges per al programa *Blog Europa* de TV3. Ha col·laborat com a crítica musical a la revista *Totmusicat* i va ser voluntària del projecte "52 tallats i un tovalló", que tenia per objectiu trencar tabús sobre la discapacitat intel·lectual.

6 GENUFLEXIONS A LA MONARQUIA

LES DEMANDES DE PATERNITAT AL REI ARRIBEN ALS DIARIS

L'admissió a tràmit, per part del Tribunal Suprem espanyol, d'una demanda de paternitat contra l'exrei Joan Carles de Borbó per part de la ciutadana belga Ingrid Sartiau va agafar a contra-peu la majoria de mitjans, que, excepte en comptades ocasions, no havien informat mai del cas. En canvi, la història ja feia temps que era notícia en mitjans de Bèlgica, Alemanya o Anglaterra.

QUI LI DIU A LA REINA QUE VA DESPULLADA?

Les aparicions públiques de Letizia Ortiz van acompanyades d'articles —sempre laudatoris— sobre la roba, el pentinat o la presència física. En canvi, però, ningú no va semblar veure el seu estat d'extrema promesa que podria fer pensar fins i tot en problemes de salut. Per contra, revistes “femenines” han publicat reportatges sobre el “règim miraculós i saludable” de la monarca.

ENQUESTES POSITIVES

Aprofitant el primer aniversari de la coronació de Felip VI, els grans mitjans van llançar-se a una cursa per demostrar com s'havia recuperat la imatge de la monarquia entre la població. Una de les eines —a més dels reportatges sobre la “modernitat”, “austeritat” i “transparència” del nou regnat— va ser la publicació d'enquestes que demostraven el suport massiu i incontestable a la tasca del rei.

4

AMISTATS PERILLOSES

Un dels amics de la infància de Felip VI —i ara també de Letizia Ortiz— és l'empresari Javier López Madrid, implicat en diversos casos judicials, des de l'ús fraudulent de les targetes *black* de CajaMadrid fins a un presumpte assetjament sexual i intent d'assassinat. A pesar de la proximitat amb la parella reial, i de la tradicional tendència a les “amistats perilloses” dels Borbons, pràcticament cap mitjà no ha fet referència a aquest fet. Ja el 2016 esclataria l'escàndol del “compí yogui”, en què Ortiz donava suport moral a López Madrid pels seus problemes judicials.

CORINNA, TABÚ

Al novembre, una exclusiva d'*El Español* revelava que l'antiga amant del rei Joan Carles I, Corinna zu Sayn-Wittgenstein, havia estat demandada a un tribunal suís per una presumpta estafa. El motiu, la venda d'uns objectes de valor suposadament molt elevat que havien resultat ser quinca-lla, i que provenien d'un apartament al país alpí on ella i el llavors monarca havien compartit escapades. Malgrat l'escàndol i les probables connexions amb la Casa Reial espanyola —qui havia pagat aquell apartament i el que contenia?— quasi cap mitjà no se'n va fer ressò.

6

TV3 EMET EL DISCURS REIAL

A pesar del procés de desconexió de Catalunya vers l'Estat espanyol, TV3 va decidir emetre el discurs que el rei fa tradicionalment per Nadal a pesar de no tenir cap obligació legal de fer-ho. De fet, la pública basca ETB i la privada madrilenya Cuatro van optar per no emetre'l. Tampoc no ho havia fet TV3 el 2013 —amb motiu d'una vaga— sense cap represàlia, almenys pública.

VIOLÈNCIA SEXUAL

Els mitjans i la cultura de la violació

Publicitat

Als anuncis és on es troben els exemples més sagnants i on més denúncies es generen. Últimament algunes marques ja no només cosifiquen la dona per tal de vendre els seus productes —segons els experts, la conversió de la dona de subjecte a objecte és el primer pas per fer de l'agressió sexual un fet “acceptable”—, sinó que fins i tot converteixen la violència contra la dona en un fetitxe estètic o una atracció. Dolce&Gabbana, Sisley, Calvin Klein, Ford, Axe o Duncan Kinn són algunes de les marques que han rebut més denúncies els darrers anys.

Xarxes socials i comentaris en mitjans digitals

Les opinions que poden llegir-se a les xarxes socials o als comentaris dels mitjans digitals segurament no són gaire diferents de les que tothom hem pogut sentir alguna vegada *off-line*, però en aquest format obtenen una difusió, permanència i publicitat que no tenien abans. A més, sovint es donen en espais teòricament moderats per empreses de comunicació.

Notícies

És difícil (però no impossible) trobar reportatges o notícies on es justifiqui obertament una violació o agressió sexual. Però encara hi ha una tendència —tot i les millores— a descriure la violència de gènere com a “passional” o “sentimental”, uns termes massa propers a la justificació. Està creixent, a més, la sexualització de les periodistes, la feina de les quals es confon amb la de les models, i l'aspecte físic, l'edat i la vestimenta són determinants i sense cap relació amb el que s'exigeix als seus col·legues masculins. En casos extrems hi ha “informatius” en què les presentadores treballen despullades o ensenyant els pits, o reporteres que han patit agressions sexuals en directe i no han estat defensades per les respectives cadenes.

Sèries

La ficció audiovisual és un dels camps principals on es fixa la nostra percepció de què és una agressió sexual. Per això, es consideren especialment nocives les escenes on una certa “pressió” per forçar el sexe al final aconsegueix la complaença de la víctima. La popular *Game of Thrones* ha estat particularment acusada d'incloure escenes d'aquest tipus.

Cinema

La taquillera *American Pie* —amb nombroses seqüeles— gira al voltant d'una trama en la qual els protagonistes volen emborratxar unes noies per tenir-hi relacions sexuals no consentides, tot en to humorístic i totalment justificat. També és llarguíssima la llista de pel·lícules en les quals les dones són violades, assassinades o maltractades, com *Terminator*, *Blade Runner*, *300*, *Planet Terror*, *Platoon*, *Kill Bill*, *Slumdog Millionaire*, *V for Vendetta*, *Pretty Woman*, *Thelma & Louise*, *Apocalypse Now*, *Fame*, *Gran Torino*, etc.

L'assassinat de la transsexual Lyssa

**ISABEL
VILLAR**

El 22 de juliol de 2015, una dona va morir a Alacant a causa d'una brutal pallissa. És la tercera víctima mortal per violència transfòbica als Països Catalans

Un veí va trobar Lyssa Silva en l'ascensor d'un edifici d'apartaments en una urbanització d'Alacant, la nit del 21 al 22 de juliol de 2015. Havia rebut una agressió bestial que li va causar la mort. Poques hores després, la policia va detenir com a presumptes autors de la pallissa dos joves francesos que residien temporalment en el mateix bloc de pisos. A hores d'ara, tots dos joves segueixen a la presó en espera de judici. Segons la policia, Lyssa podria haver exercit la prostitució i els dos acusats haurien estat els seus clients. El marit de Lyssa, però, no ho creu així: afirma que la seva dona no es prostituïa i que era a Alacant visitant una amiga. Està segur d'una cosa: que la seva parella va ser víctima d'un crim d'odi. Lyssa era una dona transsexual. La documentació oficial la identificava com a Sergio Ricardo da Silva. Segons les organitzacions contra l'homofòbia i la transfòbia, és la tercera dona transsexual que perd la vida per la seva identitat de gènere des de 1991. D'acord amb estadístiques oficials, Catalunya i el País Valencià es troben entre les comunitats autònomes on el 2015 es van cometre més crims d'odi contra aquest col·lectiu.

Lyssa era casada amb un sant. I no és una metàfora. El seu vidu s'anomena Francisco de Asís Almazo Torrejón, és gadità, concretament de San Fernando, i té 44 anys. Lyssa i ell es van conèixer mitjançant la xarxa social Badoo i van sentir l'anhelat *flechazo*. Un mes després, Francisco ja estava faltant al seu nom i contant-li a sa mare "mentides piadoses" per anar a veure Lyssa a Càceres, on ella compartia pis amb unes amigues. Talment com si tinguessin 15 anys. "Com qualsevol altre matrimoni", es van casar en aquesta ciutat extremeña l'any 2009.

Ara bé, Francisco no era casat amb Lyssa Silva. Oficialment, ell és vidu de Sergio Ricardo da Silva, perquè, segons la Llei d'identitat de gènere aprovada en l'any 2007, tan sols podran sol·licitar el canvi de nom, després de "la rectificació de la menció registral del sexe", les persones "de nacionalitat espanyola". Lyssa, nascuda fa 42 anys a la ciutat brasilera de Camarabige, no tenia DNI espanyol ni, per tant, un nom oficial amb el qual ella es poguera identificar. Tampoc no estava operada. La "lluita per la nacionalitat" era la batalla de la parella, la "porta per aconseguir el canvi de nom".

Segons Francisco, al juliol passat, la sol·licitud ja estava feta a San Fernando. Era cosa de mesos. A més, ella s'havia inscrit "com a autònoma", perquè el seu desig era obrir una perruqueria al poble andalús, on residien plegats. Això no és habitual entre les dones transsexuals. Un estudi elaborat en 2010 per la Universitat de Màlaga va revelar que "més del 80% de les dones transsexuals viuen en situació d'exclusió laboral" i fins a "un 70% d'elles no han pogut aconseguir la seua primera ocupació". Com explicava Mar Cambrollé, aleshores portaveu de la Federació de Lesbianes, Gais, Transsexuals i Bisexuals (FELGTB), per a aquestes dones "l'única eixida és la prostitució, que no és una opció lliure ni triada voluntàriament".

EL VIATGE A ALACANT PER SER PERRUQUERA

Lyssa mai no havia tingut un treball estable, encara que al seu país havia finalitzat estudis superiors. Les dificultats econòmiques eren una constant en la vida d'una dona que, a més, enviava diners a la seua família del Brasil "quan podia". Però ella volia ser perruquera. I, segons explica el seu marit, amb voluntat d'aprendre l'ofici se'n va anar a Alacant, el 21 de juliol de l'any passat, per visitar una amiga que l'havia d'ensenyar a posar extensions. A les huit i mitja de la vesprada, Lyssa va enviar un missatge a través de WhatsApp

LA POLICIA
AFIRMA QUE
LYSSA PODRIA
HAVER EXERCIT
LA PROSTITUCIÓ
I QUE ELS SEUS
PRESUMPTES
AGRESSORS,
ARA EN PRESÓ
PREVENTIVA,
EREN DOS
CLIENTS

al seu home per dir-li que anava a Mercadona per comprar abans que tancaren. Francisco de Asís ja no va saber res més de la seua dona.

La va trobar un veí a l'ascensor d'un edifici d'apartaments, la Torre D del número 19 de l'avinguda de Condomina, al voltant de les nou del matí del 22 de juliol. Res no van poder fer per ella els serveis d'emergència. Els forenses situen l'hora de la mort de Lyssa entre les quatre de la matinada i les huit. Els colps que havia rebut al pis quart ni tan sols la van deixar prémer algun botó de l'ascensor. Segons li han dit a Francisco, la causa de la mort fou una hemorràgia interna per un colp a l'abdomen.

El mateix 22 de juliol, la policia va detenir dos joves del mateix edifici com a autors de l'agressió mortal. Es tracta de dos ciutadans francesos de 21 i 32 anys, que eren a Alacant de vacances, passant uns dies a casa de l'àvia del més jove. Els dos joves són encara en presó provisional, en l'espera de l'obertura del judici. Asseguren que Lyssa va eixir del pis pel seu propi peu. Però Francisco té clar que, després de donar-li una pallissa, "la van deixar tirada com un gos". Per això vol parlar amb el fiscal i sol·licitar la pena màxima, "sense reducció de condemna per bona conducta", per a ambdós.

El seu vidu no entén què feia en aquell pis. "Potser els dos xics coneixien alguna de les seues amigues, les van invitar a sa casa i després l'altra amiga se'n va anar. I els individus, quan van veure que era transsexual, la van prendre per prostituta, ella s'hi va negar i començaren a discutir". És la cronologia que fa Francisco d'una nit que demostra, als seus ulls, que hi ha gent que "no veu les persones transsexuals com a persones, sinó com una mercaderia, un tros de carn".

LA MORT D'“UN TRANSVESTIT”

A tot això s'aferra Francisco. Però la premsa, el dia que va aparèixer el cadàver de Lyssa, ho tenia molt més clar. L'ombra de la hipòtesi sexual va planar a les pàgines de tots els periòdics que van informar sobre la seua mort. Al diari *La Información*, on s'identifica Lyssa com "un transvestit", s'apunta que "els dos joves haurien contactat amb la víctima i que aquesta els hauria acompanyat a casa amb la suposada intenció de mantenir relacions sexuals". Segons els redactors, aquesta és una de les possibilitats manejades per la Policia. El diari *El País*, que també parla de Lyssa com "un transvestit", portà la seua informació més lluny citant també fonts policials: "No es

descarta que la pallissa rebuda pel mort estiguera motivada perquè els presumptes homicides descobriren el sexe real del seu acompanyant". A més, el periòdic apunta que al voltant del número 19 de l'avinguda de Condomina "hi ha locals d'intercanvi de parelles i diversos clubs *de alterne*". Els mitjans també informen que l'apartament on va succeir l'assassinat és propietat d'una dona francesa "que passa llargues temporades a Alacant".

L'ANUARI MÈDIA.CAT s'ha posat en contacte amb la Policia Nacional d'Alacant i amb el Jutjat d'Instrucció núm. 4 d'aquesta ciutat, que investiga la causa. Tant una com l'altra han declinat fer qualsevol comentari sobre el cas, que segueix sota secret de sumari. Fonts judicials expliquen que la instrucció "està força avançada".

Serà difícil saber quin tipus de relació va establir Lyssa amb els seus atacants. Com recorda l'advocat Estanislaó Naranjo, "el més segur és que la defensa parle d'una trobada casual. Perquè un client de prostitució està cometent un delictes a Espanya". Naranjo és advocat de l'Observatori contra l'LGTB-Fòbia i està fent tots els intents per personar-se a la causa com a acusació popular, on també estaria representat Francisco, que no pot pagar el procurador que necessitaria per ser acusació particular.

LES XIFRES DE LA TRANSFÒBIA

El cas de Lyssa no és ni de bon tros únic. Encara que no hi ha xifres oficials referents a agressions físiques a persones transsexuals, hi ha estadístiques al voltant de delictes d'odi comesos per qüestions relatives a la identitat o orientació sexual. En concret, segons l'informe sobre incidents relacionats amb delictes d'odi a Espanya elaborat pel Ministeri de l'Interior, en 2015, dels 1.328 incidents d'aquest tipus que es van registrar en el conjunt de l'Estat, 169 van estar relacionats amb l'orientació o la identitat sexual. És a dir, n'hi va haver pràcticament un cada dos dies. Són xifres molt inferiors a les de 2014, quan es van produir 513 incidents (un 39,9% del total) i l'homofòbia i la transfòbia van esdevenir el primer motiu pel qual es cometien delictes d'odi a Espanya, davant d'altres causes com el racisme. La diferència respecte al 2015 s'explica, en part, perquè, per primer cop, dins dels incidents relacionats amb la identitat o orientació sexual no s'inclouen els delictes per raó de sexe o gènere, que es van comptabilitzar en una categoria separada.

CATALUNYA ÉS LA COMUNITAT AUTÒNOMA ON EL 2015 ES VAN PRODUIR MÉS DELICTES D'ODI RELACIONATS AMB LA IDENTITAT O ORIENTACIÓ SEXUAL (50). AL PAÍS VALENCIÀ N'HI VA HAVER 17

DES DEL 1991
HAN MORT
TRES DONES
PER LA SEUA
CONDICIÓ DE
TRANSSEXUALS,
DUES AL PAÍS
VALENCIÀ I UNA A
CATALUNYA

Per territoris, Catalunya ocupa la primera posició (50) en el rànquing de comunitats autònomes on es produeixen més delictes d'odi relacionats amb la identitat o orientació sexual. Al País Valencià, en cinquè lloc per darrere del País Basc, la Comunitat de Madrid i Andalusia, se'n van produir 17. Ara bé, no totes les agressions es denuncien. Segons un estudi de l'any 2014 de l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, tan sols un 15% dels transsexuals europeus denuncien les situacions d'assetjament i de discriminació que pateixen. La mitjana del col·lectiu LGTB està en un 10%. El perquè: més d'un 59% de les persones LGTB que no van denunciar deien que no canviaria res amb la denúncia i un 37% "estava preocupat per si l'incident no fóra a ser pres seriosament".

En aquest sentit, José de Lamo, director general d'Igualtat en la Diversitat de la Generalitat Valenciana, explica que "el col·lectiu *trans* ha patit la persecució policial, sobretot en el cas de dones que exerceixen el treball sexual i que reben un tracte denigrant" per part de molts agents. Per lluitar contra aquesta situació, la Llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió de gènere, que prepara la Generalitat, "estableix mesures orientades a millorar la formació de la Policia Local", on el Govern té competències.

Algunes agressions han acabat en mort. El portal web *Crims d'odi: memòria de 25 anys d'oblit*, creat pels periodistes David Bou i Miquel Ramos, documenta fins a 86 crims d'odi comesos des de finals del segle passat. *Sonia* va morir el 6 d'octubre de 1991, a les mans de "sis caps rapats neonazis" que "van entrar al parc de la Ciutadella i allà van trobar dormint Juan José Rescalvo, Sonia, i la seua companya Doris Romero, a les quals van donar puntades amb les seues botes amb puntera de ferro després identificar-les com a transsexuals".

Divuit anys més tard, Cristina va ser cremada en Aldaia. El seu cadàver va aparèixer en els voltants del cementeri d'aquesta localitat valenciana, segons arreplega el professor universitari Adolfo Carratalà al seu estudi sobre el tractament de la transsexualitat als mitjans *¿Smail o Cristina? Desigualtat i identitat transsexual al discurs periodístic*. Cristina, de 36 anys i amb el nom oficial de Smail L., va ser trobada el matí del 24 de març de 2009 i, segons cita el text, "exercia la prostitució en la ciutat de València des de feia uns quants mesos". Periòdics locals informaren que "l'autòpsia va desvelar que un colp en el cap va posar fi a la vida" de Cristina.

I, a l'últim, Lyssa.

PERÒ, ÉS UNA DONA?

Quan Mercedes Gallego, periodista del diari alacantí *La Información*, va cridar la policia per recollir dades sobre la mort de Lyssa, els agents li van dir: “No, és que no és una dona”. Contra això, fa anys que l’activisme *trans* hi lluita. Ho explica Àlec Casanova, coordinador del Grup d’Assessorament en Transsexualitat del Col·lectiu Lambda: “Tu ets allò amb què t’identifiques, encara que no hages aconseguit adaptar el teu cos”. Precisament, la clau és que la teua identitat està abans que el teu cos. Per això “busques adaptar-ho a açò que tu ja ets”. Per als col·lectius *trans*, la resposta és clara: “Sí, és una dona”.

Per lluitar contra la discriminació de les persones transsexuals, és necessari, entre altres mesures com l’eradicació del *bullying* o la formació en identitat i diversitat sexual, fomentar la integració laboral, especialment entre les dones *trans*. Els tres punts estan recollits en la Llei de transsexualitat impulsada pel Govern valencià, que aspira a ser una de les normatives més avançades de l’Estat espanyol en aquest àmbit. Actualment ja hi ha lleis de transsexualitat a Andalusia, al País Basc, a les illes Canàries, a Navarra i a la comunitat de Madrid. La llei pivota sobre “el dret a l’autodeterminació del gènere”, independentment de si una persona ha passat per la fase de la “reassignació quirúrgica”.

TAN SOLS
UN 15% DELS
TRANSSEXUALS
DENUNCIEI LES
SITUACIONS
D’ASSETJAMENT I
DISCRIMINACIÓ
QUE PATEIXEN

“El gènere no depèn dels genitals”

ENTREVISTA AMB **MÓNICA OLTRA**

Vicepresidenta de la Generalitat Valenciana i consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives

L'endemà del descobriment del cadàver de Lyssa, la vicepresidenta del Consell valencià, Mónica Oltra, va cridar l'atenció sobre la “gran desprotecció” que pateixen les dones transsexuals. Després d'expressar la “condemna ferma” de l'Executiu davant un crim que la mateixa Oltra va atribuir a la “transfòbia”, va prometre lluitar contra els delictes d'odi i la discriminació mitjançant una nova llei que reivindicarà la diversitat de les persones com un element a preservar. L'ANUARI MÈDIA.CAT ha parlat amb Mónica Oltra sobre la Llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió del gènere, que prepara la Generalitat.

Quin objectiu us marqueu des de la Generalitat a l'hora de crear una nova llei sobre la transsexualitat?

L'objectiu és suplir una carència perquè la llei estatal del 2007, que en aquell moment fou molt avançada, nou anys després de la seua aprovació, s'ha quedat curta. I més tenint en compte que hi ha altres lleis, com l'argentina, que han avançat molt més. En quins aspectes es quedava curta? Sobretot en el cas dels menors, que no els donava solucions. De fet, ara hi ha sentències del Tribunal Suprem que han reconegut el dret a la

identitat de gènere i a triar la identitat també per als menors d'edat. Això és un tema que cal solucionar. I també la qüestió de les persones estrangeres residents en aquest país, que tampoc tenien una solució amb aquesta llei, perquè la llei del 2007 ho plantejava [el canvi de nom i la reassignació de gènere] des del punt de vista del Registre Civil i del canvi registral de nom. A més, la llei també preveu la formació de la policia i de les persones que treballen en la seguretat, sobretot en la part dels delictes d'odi. De fet, el col·lectiu *trans* està molt sotmès als delictes d'odi; ho exemplifiquen casos com el de Lyssa.

Què planteja la llei per afavorir la inclusió del col·lectiu transsexual i posar fi a la discriminació?

En primer lloc, la llei incorporarà el dret a l'autodeterminació de gènere, seguint el patró d'Andalusia i de l'Argentina. Això significa que la identitat de gènere està lligada a la llibertat d'expressió perquè el gènere té a veure amb el que tu penses i el que tu sents, i no amb els teus genitals. Per tant, independentment de si tu has fet la reassignació quirúrgica o no, el que marca el teu gènere és la teua manera de pensar i de sentir, no els teus genitals. Una dona que haja estat sotmesa a una mastectomia ha patit un canvi en la seua anatomia, però no deixa de sentir-se dona. De la mateixa manera que un home que haja patit una extirpació del penis no deixarà de sentir i de pensar com un home. El gènere no depèn dels genitals, i aquest és el concepte base. A partir d'ací, la nostra llei també supleix les carències de la llei estatal perquè inclou el dret dels menors i de les persones residents estrangeres i, a més, preveu una documentació administrativa transitòria.

Podríem dir que els delictes d'odi són la punta de l'iceberg de l'exclusió que pateixen les persones *trans*?

Els delictes d'odi són la part més visible, més brutal i més extrema, però la discriminació i l'exclusió laboral del col·lectiu *trans* està molt damunt de la mitjana. A més, moltes vegades estan encastellats en treballs d'àmbits que queden fora del mercat laboral, com pot ser la prostitució. Les dones sempre ho tenim més complicat per accedir a un lloc de treball i les dones *trans* ho tenen més complicat encara, perquè hi ha molts prejudicis i molts estereotips als quals cal posar fi. A més, en l'àmbit escolar, són xiquets molt sotmesos a l'assetjament escolar quan no hi ha suficient conscienciació, educació ni intervenció.

ISABEL VILLAR
(REQUENA, 1994)

Estudiant de periodisme a la Universitat de València. Ha treballat en Radio Requena i actualment, a la redacció dels informatius de cap de setmana de Radio Valencia Cadena Ser.

10 TEMES DE PORTADA AL MÉS PUR ESTIL ‘LAS PROVINCIAS’

1

CORTINA DE FUM

El dia que van imputar tres exconsellers de Camps, *Las Provincias* va informar dels ERO d'Andalusia. Tampoc no els va quedar espai en portada per a la declaració de Cotino.

2

DEFENSANT EL VALENCIÀ

Si es promou el valencià, és sempre “a costa del castellà”. I d’afegitó “com a Catalunya”, recurrent al diari.

3

BOLA DE VIDRE

El 2016 superarem la crisi. No oblideu mirar el compte corrent a finals d’any.

4

“CALORET”

Rita Barberá va demostrar que no sabia parlar valencià a la Cridà. *Las Provincias* va titular amb un desig de pervivència d’aquesta llengua.

5

“INAUDIT”

En ple debat global sobre el canvi climàtic i just acabada la Cimera de París, el diari no troba cap altre adjectiu per definir l’onada de calor.

6

COMPROMÍS HO FA TOT MALAMENT

Tres titulars contra Compromís a la portada esquerra i dos a la dreta. Amb el canvi de Govern aquesta formació s'ha convertit en una autèntica obsessió per al diari.

9

10

LA INVASIÓ CATALANA

La mirada a Catalunya sigui quina sigui l'excusa. Uns focs artificials "com a Catalunya" o unes senyeres on hi ha massa poc blau.

8

CORRUPCIÓ, NO PERÒ...

A vegades preocupa més la persecució de la corrupció que aquesta pràctica en si.

7

EDUCACIÓ

i llibertat... per a l'escola concertada. La defensa d'aquest model educatiu és una senya d'identitat del diari, i si cal retorçar titulars, doncs es retorcen.

MÓN PARAL·LEL:

Si la realitat no els agrada, se la inventen

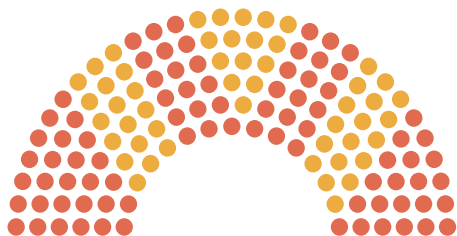
La màgia de la Thermomatic

27 D'ABRIL | *La Razón* destacava de forma eufòrica els resultats de difusió del mes de març. Amb un creixement del 75%, el rotatiu de Planeta es convertia en el segon més venut a Madrid, superant *El Mundo* i *ABC*. El que no deien des del diari és que el secret d'aquesta pujada era una promoció en la qual pràcticament es regalava el robot de cuina Thermomatic. En paraules d'un analista de premsa, *La Razón* pràcticament hauria pogut regalar "bitllets de 10 euros amb cada exemplar i hauria obtingut els mateixos resultats": un increment de vendes totalment artificial i ruïnós.

Ridículs de Metroscopia

30 D'OCTUBRE | Durant el darrer cicle electoral, les enquestes s'han utilitzat com mai com a eina de persuassió d'opinió. Així, a pesar dels constants desencerts de Metroscopia, *El País* no renuncia a publicar titulars on les prediccions de les seves enquestes esdevenen realitat. Com a exemples paradigmàtics hi ha la predicció de 9 diputats per a Compromís, que finalment en va assolir 19, o uns espectaculars resultats de Ciutadans en diferents eleccions que mai van produir-se.

'La Vanguardia' i la declaració de ruptura

5 DE NOVEMBRE I

La Vanguardia va publicar un duríssim editorial contra la declaració de ruptura del Parlament.

El diari va justificar opinions

contràries a la independència argumentant, per exemple, que les massives manifestacions de l'11 de Setembre no eren per la independència sinó per "un reconeixement més gran de Catalunya i d'un tracte més just", o que "això no és el que es va votar el 27-S". Una cosa és argumentar i l'altra faltar a la realitat.

El Grup Godó vol salvar Duran i Lleida

18 DE DESEMBRE I

Un dels resultats més previsibles del 20-D era la desaparició d'Unió Democràtica del Congrés espanyol. Tot i així, mitjans del Grup Godó com *La Vanguardia*, 8TV o *Mundo Deportivo* van concedir a aquest partit un protagonisme polític difícil de justificar, sigui pels resultats electorals, sigui per l'interès periodístic.

'Sorpasso' ignorat

21 DE DESEMBRE I

En plena campanya de "pressing CUP" per investir Mas, el guix dels mitjans identificats com a sobiranistes preferien passar de puntetes sobre una de les dades més rellevants del resultat del 20-D a Catalunya: el *sorpasso* d'ERC a CDC i el que suposa això en la correlació de forces dins l'independentisme.

Les dietes a l'ombra dels consells comarcals

**GEMMA
FONTANÉ**

Presidir el Consell Comarcal del Barcelonès suposa cobrar 1.500 € en concepte de dieta per cada plenari de l'ens. L'actual president, Francesc Josep Belver, és a més primer tinent d'alcalde de l'Hospitalet de Llobregat, amb un sou de 67.000 €

L'existència dels consells comarcals és sovint posada en qüestió pels partidaris d'aprimar les administracions. Aquests organismes comparteixen en part els mateixos objectius que les diputacions: col·laborar i donar suport als ajuntaments. Segons dades recopilades per l'ANUARI, els consells comarcals catalans van gestionar durant 2015 un pressupost global de 464 milions d'euros. La majoria dels seus membres, tots ells càrrecs electes dels diferents municipis de cada comarca, no perceben un salari per la seva tasca al consell, sinó que cobren dietes per assistència als plens i òrgans de govern. La xifra global de retribucions pot variar molt depenent del nombre de plens i reunions realitzades, però s'eleva a desenes de milers d'euros anuals. Un conseller del Consell Comarcal del Solsonès, un dels més modestos del país, cobra 45 € per assistir a un ple. A la presidència del Consell Comarcal del Barcelonès, que ara ostenta Francesc Josep Belver, li corresponen 1.500 € per cada plenari. Una quantitat que Belver, a més, combinaria amb el seu salari com a primer tinent d'alcalde de l'Hospitalet de Llobregat, que puja a 67.000 €. L'ANUARI MÈDIA.CAT posa llum sobre les dietes a l'ombra dels consells comarcals.

rran de la creació del nou Consell Comarcal del Moianès, han augmentat fins a 1.067 el nombre de consellers comarcals a Catalunya. Segons les dades de l'última anàlisi de la Fundació Pi i Sunyer (2014), el 85% d'aquests consellers no tenen reconeguda cap dedicació als consells. Això vol dir que una àmplia majoria reben indemnitzacions en forma de dietes per les tasques realitzades, independentment dels sous que puguin rebre dels seus ajuntaments respectius.

Les dietes rebudes per part dels consellers varien depenent del consell i de la freqüència de les reunions. En la majoria de casos, els plens del consell –on hi assisteixen tots els consellers de la comarca– es fan bimestralment (una reunió cada dos mesos), mentre que les juntes de govern –on hi assisteixen el president i els vicepresidents– se solen fer amb més freqüència. Mentre que en alguns consells, com el del Baix Penedès o el Gironès, les indemnitzacions per assistència a plens ascendeixen a 400 € o més per a cada conseller, al Solsonès o al Pla d'Urgell no arriben als 100 €.

En el cas dels presidents, la majoria tenen una dedicació parcial al consell, fet que permet que puguin tenir dedicació a altres institucions. Segons l'estudi de la Fundació Pi i Sunyer, la retribució mitjana d'aquests era de 37.000 € anuals al 2014. També n'hi ha que combinen el seu sou com a alcaldes o regidors del seu municipi amb una aportació en forma de dietes.

EL PRESIDENT DEL CONSELL COMARCAL DEL BARCELONÈS: DIETES DE 1.500 €

Un cas particular és el del Consell Comarcal del Barcelonès. El seu president, Francesc Josep Belver (PSC), rep un salari anual brut de 67.000 € com a primer tinent d'alcalde a l'Hospitalet de Llobregat. Belver completaria aquest sou amb les dietes del consell: 1.500 € per cada assistència als plens i per cada junta de govern, segons consta a la resolució publicada al Butlletí Oficial de la Província de Barcelona el 4 de desembre de 2015. La xifra, depenent de les sessions que es portin a terme, podria elevar-se als 24.000 € anuals. Tot i això, Belver no rep cap mena d'indemnització per assistència a les comissions informatives i a les juntes de portaveus. En l'acta de la sessió del Consell en què s'aproven els imports de les dietes de 2016, Belver afirma que els imports global per aquest concepte seran "un 25% inferiors a les de l'any 2015. Fonts del Consell han explicat a l'ANUARI que "cap càrrec electe té retribucions

EL 85% DELS
MEMBRES DELS
CONSELLS
COMARCALS DE
CATALUNYA NO
TÉ DEDICACIÓ
RECONEGUDA
EN AQUESTS
I COBRA DIETES
PER ASSISTIR A
REUNIONS

JOSEP PERPINYÀ,
PRESIDENT
DEL CONSELL
COMARCAL DEL
BAIX LLOBREGAT,
COMBINARIA
LES DIETES
DEL CONSELL
I DE L'ÀREA
METROPOLITANA
AMB EL SEU SOU
D'ALCALDE

per dedicació completa ni parcial". Segons aquestes fonts, "el president pot arribar a percebre en total 7.500 euros bruts anuals per presidir les sessions del plenari i de la comissió informativa, i 16.500 euros bruts anuals per presidir les juntes de portaveus i la junta de govern". Segons el Consell, "la dedicació s'estima entre les 35 i les 40 hores setmanals".

El Consell Comarcal del Baix Llobregat segueix la mateixa línia. Josep Perpinyà (PSC), president del consell, sumaria al seu sou d'alcalde de Sant Just Desvern -on rep una retribució anual de 50.000 €, segons consta a la web de l'Ajuntament- les dietes del consell comarcal: 595 € per cada sessió als plens, juntes de govern i juntes de portaveus. En total, depenent del nombre de reunions anual, la xifra podria elevar-se a un màxim de 15.000 €.

Perpinyà també és conseller de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). Els consellers de l'AMB cobren 265 € de dietes per l'assistència a cada ple. No és l'únic membre del consell comarcal del Baix Llobregat que, a part de tenir la seva feina al consell i ser alcalde o regidor del seu poble, ocupa cadira a l'AMB. Raquel Sánchez Jiménez (PSC), primera vicepresidenta del Consell i alcaldessa de Gavà, José Ángel Carcelén Luján (PSC), conseller i primer tinent d'alcalde a Sant Boi de Llobregat, i Xavier Paz Penche (PSC), conseller i regidor de Molins de Rei, també formen part del consell de l'AMB.

LA PRESIDENTA DEL CONSELL DEL SEGRIÀ S'APUJA EL SOU

Al global de Catalunya, les retribucions als càrrecs electes dels consells comarcals segueixen els mateixos paràmetres. A Ponent, destaca el Consell Comarcal del Segrià, on l'actual presidenta i alcaldessa d'Aspa, María José Invernón (CDC), ha incrementat el seu sou respecte de l'anterior president, i cobra 61.000 € anuals per exercir el càrrec amb dedicació exclusiva, amb la qual cosa s'ha convertit en la presidenta amb una de les retribucions més elevades. El Comú de Lleida va manifestar el seu desacord amb aquesta mesura, explicant que "l'equip de govern predicava l'estalvi, mentre s'apujava el sou".

A les comarques gironines destaca el Consell Comarcal de la Selva, que té un dels pressupostos més elevats del país. La part del pressupost destinada als òrgans de govern (dietes, indemnitzacions i retribucions) va ser de 307.460 € el 2015, segons consta als mateixos comptes de l'organisme, als quals ha tingut accés l'ANUARI. El president del consell, Salvador Balliu (CDC), explica que aquest consell és molt diferent de la resta,

ja que “fem promoció econòmica, la gestió de la gent gran, la teleassistència, la recollida d’escombraries, el transport i menjador escolar i la depuradora, a més de molts altres serveis”. Balliu explica que “el consell comarcal dóna servei a les persones de la comunitat des que s’aixequen fins que se’n van a dormir, englobant tot un rang de competències molt ampli”.

A les comarques de Tarragona destaca el Consell Comarcal del Baix Penedès, que l’any 2015 va destinar 241.904 € a les indemnitzacions i retribucions dels membres de govern. Aquest consell destaca per les indemnitzacions per assistència als plens, que són compensades amb una de les quantitats més elevades actualment: 450 € per cada conseller. En el cas de la presidenta del consell, podria arribar a cobrar fins a 18.000 € anuals en dietes per assistència als diferents òrgans.

UN PATRÓ QUE ES REPETEIX ARREU DEL PAÍS

Hi ha un patró que es repeteix: com que cobrar dos sous públics seria incompatible, els regidors i alcaldes sovint trien: o sou de l’ajuntament i dietes del consell, o viceversa. Josep Cunillera (ERC), portaveu del partit al Consell Comarcal de les Garrigues, explica que “en algunes ocasions els alcaldes, en veure que no poden cobrar dos sous, decideixen cobrar el seu sou com a presidents del consell comarcal i, per altra banda, elevar les dietes per assistència als plens i les juntes dels ajuntaments”. Un mecanisme similar al que aplicava Carles Puigdemont quan era alcalde de Girona i diputat al Parlament: renunciar al sou de batlle però no a les dietes del consistori.

Ser president d’un consell comarcal, però, no és una tasca senzilla. Tal com apunta Josep Maria Puig, conseller d’ERC al Pla d’Urgell, “ser alcalde és molta feina, i si a sobre ho has de compaginar amb la feina de president del consell comarcal, la qual és molt representativa, les retribucions han de ser adequades a la feina que fas, tot i que no molt grans”.

La CUP és el partit que té una visió més crítica amb el funcionament actual dels consells. Molts dels seus membres van entrar en aquestes administracions arran de les darreres eleccions municipals. Marcel Vidal, conseller comarcal de la CUP a l’Urgell, afirma que el president del consell d’aquesta comarca “va acabar renunciant al salari que li pertocava com alcalde de Bellpuig”. D’aquesta manera “podia cobrar les dietes per assistència a plens i juntes de govern de l’ajuntament, fet que suposa molts més diners que cobrar el 10% de jornada que li restaria com a alcalde, ja que cobra un 90% de la jornada del

SEGONS LA
FUNDACIÓ PI
I SUNYER, LA
RETRIBUCIÓ
MITJANA D’UN
PRESIDENT
DE CONSELL
COMARCAL ERA
DE 37.000 €

ELS CONSELLS
VAN GESTIONAR
UN PRESSUPOST
GLOBAL DE
464 MILIONS
D'EUROS EL 2015

consell", retribuïda amb 45.334 € anuals. Arnau Gómez, conseller comarcal de la CUP al Baix Penedès, explica que "el que és greu és que les retribucions dels membres polítics del consell són en forma de dietes i no de salaris".

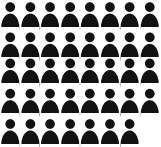
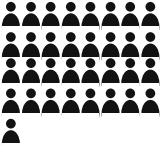
UN PRESSUPOST GLOBAL DE 464 MILIONS

El pressupost de cada consell comarcal i el nombre de consellers que en formen part varia depenent de la població, del territori i de les funcions que exerceixi. Per la part alta, destaquen els consells del Maresme i de la Selva, amb 33 consellers, que l'any 2015 van tenir una despesa de 28,8 i 25,4 milions d'euros, respectivament. Els consells que tenen entre 33 i 39 consellers, a les comarques més grans de Catalunya, tenen una mitjana de despesa de 14 milions d'euros. No obstant això, també hi ha excepcions, com el consell comarcal del Garraf que, a diferència dels altres, va tenir una despesa de 3,8 milions. Per altra banda, la mitjana de pressupost de les comarques amb menys població –integrades per 19 consellers– és d'uns 7 milions d'euros. Hi destacaria per la part alta el Berguedà, amb 14,1 milions i, per la part baixa, el Consell de Terra Alta, amb un pressupost de 3,1 milions.

DADES DELS CONSELLS COMARCALS

CONSELL COMARCAL	PRESIDENT
BAIX LLOBREGAT	Josep Perpinyà i Palau (PSC)
BARCELONÈS	Francisco José Belver Vallés (PSC)
VALLÈS OCCIDENTAL	Ignasi Giménez Renom (PSC)
ALT EMPORDÀ	Ferran Roquer i Padrosa (CDC)
ALT PENEDES	Francesc Olivella Pastallé (CDC)
ANOIA	Xavier Boquete i Sàiz (CDC)
BAGES	Agustí Comas i Guitó (ERC)
BAIX CAMP	Joaquim Calatayud i Casals (CDC)
BAIX EMPORDÀ	Joan Català Pagès (CDC)
BAIX PENEDES	Eva Maria Serramià Rofes (CDC)

La major part dels ingressos provenen d'aportacions de la Generalitat, les diputacions i els ajuntaments de cada comarca, mentre que la major part de les despeses estan destinades als béns de servei –reparacions, transports, construccions– i al personal –càrrecs electes, funcionaris i personal laboral– del consell comarcal.

DIETES PER ASSISTÈNCIA AL PLE DEL CONSELL		CONSELLERS	
	595 € (president) / 132 € (consellers)		39
	1.500 € (president) / 280 € (consellers)		
	90 €		
	200 €		
	152 €		33
	500 € (president) / 190 € (vicepresidents i consellers)		
	227 €		
	162 €		
	250 €		
	450 €		

CONSELL COMARCAL	PRESIDENT
GARRAF	Gerard Figueras i Albà (CDC)
GIRONÈS	Jaume Busquets i Arnau (CDC)
MARESME	Miquel Àngel Martínez i Camarasa (CDC)
OSONA	Joan Roca Tió (CDC)
SEGRIÀ	Maria José Invernón (CDC)
SELVA	Salvador Balliu Torroella (CDC)
TARRAGONÈS	Pere Virgili Domínguez (CDC)
VALLÈS ORIENTAL	David Ricart i Miró (ERC)
BAIX EBRE	Daniel Andreu Falcó (ERC)
GARROTXA	Joan Espona i Agustín (CDC)
MONTSIÀ	M. Carme Navarro Balada (ERC)
ALT CAMP	Joan M. Sanahuja i Segú (CDC)
ALT URGELL	Jesús Fierro i Rugall (CDC)
ALTA RIBAGORÇA	Josep Lluís Farrero Moyes (CDC)
BERGUEDÀ	David Font Simon (CDC)
CERDANYA	Ramon Moliner i Serra (CDC)
CONCA DE BARBERÀ	Josep Pijoan i Farré (UNIC-FIC)
GARRIGUES	Antoni Villas Miranda (CDC)
MOIANÈS	Dionís Guiteras Rubio (ERC)
NOGUERA	Concepció Cañadell i Salvia (CDC)
PALLARS JUSSÀ	Constantí Aranda Farrero (CDC)
PALLARS SOBIRÀ	Llätzer Sibís Goset (CDC)
PLA D'URGELL	Josep M. Huguet i Farré (CDC)
PLA DE L'ESTANY	Jordi Xargay i Congost (CDC)
PRIORAT	Joan Carles Garcia Vaqué (CDC)
RIBERA D'EBRE	Gemma Carim i Gironès (CDC)
RIPOLLÈS	Joan Manso i Bosoms (CDC)
SEGARRA	Xavier Casoliva i Pla (ERC)
SOLSONÈS	Sara Alarcón i Postils (ERC)
TERRA ALTA	Carles Luz i Muñoz (CDC)
URGELL	Salvador Bonjoch i Guim (CDC)

Les dietes només les perceben els consellers comarcals que no hagin declarat dedicació total o parcial al consell.

En el cas del Bages, el Priorat i l'Alta Ribagorça, les dietes poden elevar-se depenent de la distància recorreguda entre el poble de residència del regidor i la capital de la comarca.

A més de les dietes per assistència a plens, els consellers també poden percebre dietes per assistència a juntes de govern o comissions informatives del consell.

En el cas dels consells comarcals del Berguedà, el Moianès i el Pallars Sobirà no consta informació pública sobre dietes als butlletins oficials de la província.

DIETES PER ASSISTÈNCIA AL PLE DEL CONSELL	
	60 €
	400 €
	78 €
	54 €
	76 €
	196 €
	383 €
	95 €
	175 €
	280 €
	180 €
	291 €
	70 €
	50 €
	75 €
	125 €
	94 €
	100 €
	170 €
	60 €
	200 €
	50 €
	285 €
	198 €
	165 €
	45 €
	100 €
	111 €

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recopilades als butlletins oficials de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona

CONSELLERS

**GEMMA
FONTANÉ PINYOT**
(MANRESA, 1994)

Estudiant de 3r curs
de Comunicació i Pe-
riodisme Audiovisuals
a la Universitat de
Lleida.

9 MENTIDES SOBRE LA INDEPENDÈNCIA

1

“MAS PROMET A CATALUNYA PAGAR IMPOSTOS COM A SUÈCIA”

En l'imaginari col·lectiu hi ha la percepció que els nivells impositius suecs són molt elevats, per la qual cosa s'indueix a pensar que una victòria electoral de Mas suposarà una pujada d'impostos. La lletra petita reconeix, però, que “el pla de la Generalitat no entra en els tipus impositius ni en les taxes”. L'exemple suec —i australià, oblidat al titular— es refereix només al model d'agència tributària. Cap relació entre titular i notícia.

2

LA REVOLTA EMPRESARIAL QUE MAI NO VA ARRIBAR

En diverses ocasions, diaris com *ABC* o *La Razón* van assegurar que hi havia una “revolta empresarial imminent contra la quimera secessionista de Mas”. Aquesta mai no va arribar i, en canvi, sí que hi va haver un manifest signat per una trentena d'organitzacions econòmiques i empresarials, així com diversos economistes, en defensa del dret a decidir de Catalunya.

3

LA INVERSIÓ ESTRANGERA S'ENFONSA

Un argument recurrent. *El País* va publicar en plena precampanya catalana aquest titular en portada: “El desafío secessionista català provoca un fre a la inversió”. No solament no hi ha cap evidència que relacioni la caiguda d'inversions amb el procés sobiranista, sinó que ni tan sols és cert que aquestes inversions estiguin reduint-se.

4

FUGA D'EMPRESES

Un altre clàssic publicat amb poques varietats en diaris com *El País*, *ABC*, *El Mundo*, *Negocios*, *El Confidencial* o *Expansión* i repetit cada vegada que una empresa, per molt petita que sigui, anuncia el seu canvi d'ubicació. Mai no ha pogut demostrar-se la relació entre el canvi de seu i el procés sobiranista —els empresaris sempre ho neguen— i pesen amb força altres motius relacionats amb la pertinença a l'Estat espanyol, com el dúmping fiscal o institucional realitzat per Madrid.

5

XIULAR L'HIMNE "NOMÉS COSTA" 6.000 EUROS

Així es referia *El Mundo* a la multa imposada per la xiulada a l'himne i rei espanyols durant la final de la Copa del Rei. En realitat, aquesta xifra es referia només al Barça i el conjunt de multes sumava gairebé un milió d'euros.

7

'CORRALITO'

Un *modus operandi* similar va fer servir *El Periódico* per referir-se a les amenaces de manca de liquiditat del governador del Banc d'Espanya, Luis Maria Linde. L'alarma ocupava portada (sis dies abans de la votació), infografia i declaracions de tot tipus de candidats. El matí dos dies més tard assegurant que el *corralito* era "altament improbable, quasi impossible" només mereixia una peça interior.

6

ELS BANCS MARXARAN

La Vanguardia va dedicar una portada, un editorial i diferents peces una setmana abans de les eleccions catalanes a "una possible marxa d'entitats financeres". El desmentiment de diferents bancs, en canvi, només va ocupar a penes un breu teletip d'agència.

8

LA PÈRDUA DE NACIONALITAT ESPANYOLA

Aquest va ser un dels espantalls de campanya utilitzats per la majoria de polítics contraris a la independència. Rajoy els va desmuntar l'argument pocs dies abans de les eleccions quan en una entrevista va admetre no tenir ni idea de la legislació sobre el tema. La notícia va ser absolutament silenciada als mitjans de Madrid i a bona part dels catalans.

9

LA CARTA MANIPULADA DE JUNCCKER

Una de les manipulacions més flagrants de la campanya va ser una carta del president de la Comissió Europea, Jean-Claude Juncker, en què avisava que mai no s'acceptaria una declaració d'independència del Parlament català. La traducció al castellà, però, no deia el mateix que la versió en anglès. *ABC*, com altres, va dedicar una portada a explicar la veritat manipulada i només un breu teletip a desmentir-la.

‘CHARLIE HEBDO’:

Un atac salvatge a la llibertat d'expressió

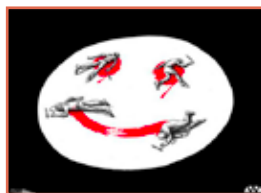
L'altra mirada al ‘Charlie Hebdo’

Hassan Bleibel (Líban)

Stavro Jabra (Líban)

Ladane Nasser (Iran)

Cheb Maklout (Egipte)

Willis (Tunisia)

Khalid Albaih (Sudan)

7 DE GENER La massacre a la redacció de *Charlie Hebdo* genera a Europa un sentiment d'estar atacats pel conjunt del món musulmà. En contra d'aquesta lectura dels fets, centenars de ninotaires de països de majoria musulmana van solidaritzar-se amb els seus col·legues francesos i van condemnar l'atac.

Defensa de la llibertat d'expressió o hipocresia?

GENER Els dies posteriors a l'atemptat va esclatar una onada mundial de solidaritat i mobilització en defensa de les llibertats de premsa, expressió i sàtira englobades en l'etiqueta #jesuisCharlie. Aviat, però, va topar amb els límits d'aquesta suposada defensa d'un valor europeu irrenunciable: atemptats d'integristes catòlics contra el còmic Leo Bassi, que són justificats per la premsa més conservadora; adolescents francesos d'origen àrab detinguts per satiritzar els atemptats, o una gran manifestació a París que va comptar amb la participació de polítics i dictadors amb llargs llistats de repressió a aquestes llibertats als seus països d'origen, incloent-hi el ministre espanyol de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, inspirador de la *lleï mordassa*.

Leo Bassi

9 DE GENER | Dret a la blasfèmia? L'humorista Leo Bassi va patir amenaces i un atemptat amb bomba per una obra satírica amb l'Església. Diaris com *ABC* i *El Mundo* van banalitzar els atacs i van acusar Bassi de "fer-se la víctima".

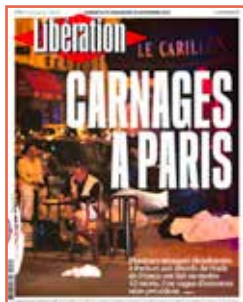

Islamofòbia

14 DE GENER | L'alarma islamòfoba a l'Estat francès arriba al nivell que el setmanari conservador *Minute* publica en portada una simulació d'"ordre de mobilització general" com la que va publicar-se en vigília de la Primera Guerra Mundial.

Humor amb límits

22 DE GENER | Encara que un dels arguments de condemna dels atemptats contra *Charlie Hebdo* va ser la defensa del dret a la sàtira sense límits, pocs dies després de la massacre un jove de 16 anys de Nantes va ser detingut sota l'aplicació de la llei antiterrorista per dibuixar i publicar al seu perfil de Facebook una falsa portada de la revista. L'autèntica feia broma d'una massacre de més de mil persones al Caire. La versió reutilitzava la idea per fer mofa de l'atac contra els dibuixants.

Atemptats de París

13 DE NOVEMBRE | Els brutals atemptats, en què van ser assassinades 137 persones, van suposar una clau de volta a la història per la seguretat iniciada al gener. Des de llavors l'Estat francès es troba sota un estat d'emergència que mutila llibertats com la d'expressió o premsa.

‘Onze del Raval’, ‘Xacal’ i ‘Tigris’: molt soroll per no gaire res

**JOSEP
COMAJOAN**

Tres dels processos judicials més rellevants contra el gihadisme que hi ha hagut a Catalunya han acabat en absolucions o en una condemna pendent de revisió

La desarticulació de presumptes xarxes vinculades al gihadisme sempre ocupa un gran espai als mitjans de comunicació. Però, a mesura que passen els dies, els grans titulars solen esvair-se. Quin recorregut judicial tenen aquesta mena d'operacions policials? El cas dels *Onze del Raval* i les operacions *Tigris* i *Xacal*, tres dels processos judicials més rellevants contra el gihadisme que hi ha hagut a Catalunya entre el 2004 i el 2015, han acabat en absolucions o en una condemna pendent de revisió. El cas del Raval, que va acabar en condemna, està en qüestió després que el testimoni protegit que va ser clau en el procés admetés que havia mentit. Deu dels 11 condemnats, però, van complir la pena i després van ser expulsats al Pakistan i a l'Índia. L'últim, ja sense ni el més mínim soroll, el 7 de març de 2016. Les operacions *Tigris* i *Xacal* van suposar 55 detencions i només 2 condemnes. No són l'excepció: segons dades recopilades per la *Directa* i *Diagonal*, de les més de 600 detencions que hi ha hagut des de 2004 a l'Estat espanyol, encara no 150 han acabat en condemna.

dos quarts de dotze del migdia del 7 de març de 2016, funcionaris del Centre d'Internament d'Estrangers (CIE) del barri madrileny d'Aluche van comunicar a Maroof Ahmed Mirza l'ordre d'expulsió al Pakistan, el seu país d'origen. Li van dir que recollís les seves coses, que la deportació era imminent. Només dues hores després era embarcat en un avió i la deportació es feia efectiva. De res no va servir el moviment ràpid dels seus advocats, que a la matinada havien entrat un recurs per forçar una interrupció cautelar de l'expulsió.

Maroof era l'últim dels condemnats per l'anomenat *cas dels Onze del Raval*, d'una presumpta trama gihadista que pretenia atemptar al metro de Barcelona l'any 2008. Ell, a diferència de la resta, que van ser condemnats a entre sis i vuit anys de presó, ho havia estat a 10 anys, com a presumpte líder de la xarxa gihadista del Raval. En realitat, hi va haver 14 detencions, i 11 persones van arribar a judici. Malgrat tenir com a única incriminació la declaració d'un testimoni protegit i que mai no apareguessin ni explosius ni cap tipus d'arma, van anar a la presó.

El 4 de juliol de 2015, el *cas dels Onze del Raval* va fer un gir més inesperat que sorprenent. Els periodistes Braulio García Jaén i Matías Escudero Arce culminaven una investigació d'anys, finançada per la Journalismfund, una fundació que dóna suport a projectes de periodisme d'investigació transnacionals. Ho feien publicant a *El Periódico* i al digital *InfoLibre* l'últim capítol d'aquest treball, on s'assenyalava Asim Iqbal com la veritable identitat d'F1, el codi amb el qual s'havia referit la investigació del *cas dels Onze del Raval* a un testimoni protegit. La declaració d'aquest testimoni va ser l'única prova a la qual va poder-se agafar l'Audiència Nacional per argumentar les condemnes.

Asim Iqbal reconeixia en el reportatge finançat per la Journalismfund que havia mentit en la delació de les altres persones detingudes. Aquest excol·laborador dels serveis secrets francesos va ser localitzat pels dos periodistes a Londres i va reconèixer que s'havia fet passar per un terrorista penedit però que en realitat era un confident de la policia. Va mentir a la justícia tot inventant una gran xarxa europea de finançament terrorista de la qual va dir que formava part i que mai no va existir. El seu testimoni va ser l'única prova important de càrrec contra els *Onze del Raval*. La delació la va fer a canvi de favors de la policia, ja que el 2008, quan es van produir les detencions, estava en crida i cerca al Pakistan per un cas de tràfic de persones.

EL TESTIMONI
PROTEGIT QUE
VA SERVIR PER
CONDEMNAR ELS
'ONZE DEL RAVAL'
VA ADMETRE QUE
HAVIA MENTIT

Més de vuit anys després de les detencions, després d'haver-se complert les condemnes i gairebé un any després que Iqbal reconegués que la denúncia havia estat una invenció, continua la incertesa sobre la revisió del cas. Així ho va demanar, de moment sense èxit, al juliol passat el Parlament de Catalunya amb el vot de tots els grups excepte el PP i C's.

Maroof Ahmed Mirza, l'últim dels *Onze del Raval* a sortir de la presó, havia complert la pena el 21 de gener passat. Des d'aquell dia i fins a la precipitada expulsió del 7 de març havia estat reclòs al CIE d'Aluche. I és que, dels 11 condemnats, només un d'ells tenia nacionalitat espanyola; la resta, nou de pakistanesa i un d'índia, a la condemna de presó hi duïen afegida una ordre d'expulsió i la prohibició de 10 anys d'entrar en cap país de la Unió Europea.

El reportatge finançat per la Journalismfund confirmava, amb el testimoni del mateix Asim Iqbal, el que des del grup de suport als *Onze del Raval* s'havia denunciat des del primer moment: la inconsistència de les proves; de fet, la feblesa i la pràctica inexistència de proves, més enllà de la delació del fals terrorista penedit. "El dels *Onze del Raval* és un cas fruit de la islamofòbia institucional que acaba actuant d'atiador de la islamofòbia social i mediàtica", comenta Miguel Martín, periodista de la revista *Massala*, membre del grup de suport als detinguts i editor del llibre *Rastros de Dixan. Islamofobia y construcción del enemigo en la era post 11-S*, on el 2009 ja s'apuntaven algunes claus del que ha acabat significat l'ara ja més que mai injusta condemna dels 11 veïns del Raval.

652 DETENCIONS I NOMÉS 144 PERSONES CONDEMNADES

Si la del Raval va acabar en condemna, no ha estat el cas de diverses actuacions contra presumptes xarxes gihadistes als Països Catalans. L'única estadística disponible fins ara és la d'un treball conjunt de les revistes *Directa* i *Diagonal* que, a partir de dades del Ministeri de l'Interior, el desembre passat detallaven que entre l'11 de març de 2004, data dels atemptats als trens de Madrid, i el 8 de desembre de 2015, hi havia hagut a l'Estat espanyol fins a 652 detencions de persones presumptament vinculades a terrorisme gihadista o a grups integristes islàmics violents. D'aquestes 652, només 216 havien passat per un procés judicial, i solament 144 havien estat condemnades en ferm. No es disposava, però, de la xifra de persones encara pendents de judici o sentència ferma del total de 652 detinguts. Tampoc no hi ha dades desglossades dels Països Catalans.

DEU DELS ONZE
CONDEMNATS
DEL CAS
DEL RAVAL
HAN ACABAT
EXPULSATS DE
L'ESTAT DESPRÉS
D'HAVER
COMPLERT
CONDEMNNA

L'advocat gironí Benet Salellas, que ha dut la defensa de detinguts en diverses causes contra presumptes xarxes gihadistes, diferencia dues etapes en la persecució policial de l'anomenat *terrorisme gihadista* a l'Estat espanyol. Una primera que comença amb els atemptats als trens de Madrid de l'11 de març de 2004, i que acaba precisament amb les detencions dels *Onze del Raval*, el 19 de gener de 2008, i una segona, després d'un parèntesi de set anys, que comença al febrer de 2015 després de la firma de l'anomenat *pacte antigihadista* entre PP i el PSOE. La reincorporació de Dolores Delgado com a fiscal especial per a delictes de terrorisme gihadista de l'Audiència Nacional també va coincidir amb una intensificació de les detencions.

SEGONS DADES
DE LA 'DIRECTA'
I DE 'DIAGONAL',
ENTRE EL 2004
I EL 2015 HI HA
HAGUT 652
DETENCIONS
DE SUPOSATS
GIHADISTES I 144
CONDEMNES

ABSOLTS DESPRÉS DE QUATRE ANYS DE PRESÓ PREVENTIVA

Entre els casos sentenciats en la primera onada de detencions, entre el 2004 i el 2008, n'hi ha amb sonades absolucions, com l'operació *Xacal*, amb 22 detinguts al gener de 2006 a Vilanova i la Geltrú, i que va acabar amb totes les persones absoltes, amb retrets inclosos a la sentència per les tortures patides a la comissaria per alguns detinguts. O l'operació *Tigris*, amb 33 persones detingudes al juny de 2005 a Santa Coloma de Gramenet, i que va acabar en només dues condemnes, i encara per haver allotjat uns fugitius dels atemptats de Madrid.

En tots dos casos, bona part dels detinguts van patir gairebé quatre anys de presó preventiva abans no es va dictar la sentència absolutòria. D'històries, n'hi ha moltes. Com la de Jamal Roshan, l'únic condemnat dels *Onze del Raval* d'origen indi. La seva història, la narra Alberto López Bargados, antropòleg membre del grup de suport als *Onze del Raval*, al llibre *Rastros de Dixan*. Jamal Roshan és un empresari indi que va ser detingut aquell gener de 2008 resant en l'oratori del Raval on es van produir bona part de les detencions. Feia tres mesos que Roshan vivia a Barcelona, on havia vingut per explorar un negoci d'exportació d'oli cap al seu país. Format al Saint Javier's College, una prestigiosa universitat jesuïta, vestia com un executiu occidental. Convençut durant mesos de l'error de la seva detenció, va confiar fins a l'últim moment en el judici a l'Audiència Nacional. Infructuosament: va ser condemnat, i el 2014, en sortir de la presó, expulsat a l'Índia. Roshan no ha oblidat el que els va tocar viure a ell i als altres 10 condemnats.

O Niyaz Valiohhmehoz Minikahayerovich, ciutadà d'origen rus conegut amb el sobrenom de Yassin. Arribat a l'Estat espanyol a finals del 2001, s'hi va convertir a l'islam, i va estar

allotjat durant un quant temps a la casa Al Kaala del carrer de Sant Francesc de Santa Coloma de Gramenet, on la policia i el jutge instructor de la investigació, Baltasar Garzón, situaven el nucli de la xarxa *Tigris* i que va acabar en una absolució de 31 dels 33 detinguts. El 18 d'agost del 2004, segons es narra amb tot detall en la sentència de l'operació *Tigris*, Yassin marxa via París per començar un llarg viatge que el portaria per diversos països per conèixer de primera mà la religió islàmica, des de Turquia fins a Geòrgia o l'Iran, des d'on informa per telèfon un altre dels detinguts i finalment absolts en l'operació *Tigris* que està a punt d'entrar a l'Iraq. La policia va anar fent el seguiment del viatge de Yassin per Orient a través de diversos telèfons punxats d'altres assidus d'Al Kaala. Finalment, el 21 d'octubre del 2014, ja trobant-se a la ciutat iraquiana de Kerbala, Yassin truca a Santa Coloma perquè li enviïn diners, ja que està passant una situació desesperada, dorm al carrer i menja del que troba a les escombraries. Com ressenyarà posteriorment el tribunal que va emetre la sentència de l'operació *Tigris*, difícilment una persona que s'ha integrat en una xarxa gihadista per atemptar a l'Iraq viuria en aquelles condicions precàries. Però la policia espanyola informa igualment les forces internacionals que aleshores ocupaven l'Iraq i Yassin va ser detingut, jutjat i condemnat en aquell país. No pas, però, per cap acte de terrorisme, sinó per haver entrat sense papers a l'Iraq, un delictes penat amb presó en aquell país.

LA CONFIDENT EN PRESÓ PREVENTIVA

Un altre cas, més recent, és el de l'estudiant catalana de 18 anys, filla de pares marroquins, detinguda el 2015, la identitat de la qual no ha transcendit, però la història de la qual explica Anna Teixidor en el seu llibre *Combatents en nom d'Al·là. De Catalunya al gihad*. Addicta a les xarxes socials, on s'havia destacat per discrepar de les tesis de l'Estat Islàmic, va ser captada per un cos policial espanyol perquè s'infiltrés a través de perfils falsos a Facebook i a WhatsApp entre grups que presumptament pretenien convèncer dones joves per anar a combatre a Síria. Després d'elaborar diversos informes per al cos policial que l'havia captat, sense rebre mai cap retribució a canvi, ella mateixa va ser delatada per un confident d'un altre cos policial que la va acabar detenint en una de les operacions antigihadistes que hi ha hagut l'últim any. Abans no es va poder documentar que era confident de la policia, va estar sis mesos en presó preventiva. El cas també ha acabat sent arxivat.

XACALI TIGRIS,
DUES DE LES
OPERACIONS
POLICIALS MÉS
IMPORTANTES
A CATALUNYA,
VAN SUPOSAR
55 DETENCIONS
I NOMÉS 2
CONDEMNES

L'advocat Benet Salellas va participar el 14 d'abril passat en el congrés sobre antiterrorisme gihadista a Oñati (Euskal Herria) coordinat per Manuel Cancio, catedràtic de dret penal de la Universitat Autònoma de Madrid. Tots dos són crítics amb les modificacions del Codi penal fruit de l'aplicació del pacte antigihadista del PP i del PSOE. "Tipifica el delictes de col·laboració imprudent, quan en castellà la paraula *col·laboració* vol dir que un ho fa conscientment", diu Cancio, que hi afegeix: "Això és una novetat mundial; no conec cap altre país en què es criminalitzi la col·laboració amb un delictes de terrorisme sense que tu siguis conscient de fer-ho". "La tàctica del Govern del PP és dir que això ens ho demana Europa; però, quan vas a la decisió marc europea, veus que no en diu res. Aquí hem anat molt més lluny que qualsevol altre país europeu", lamenta Cancio.

Salellas, per la seva part, diferencia entre les investigacions relatives a fets realment esdevenuts, com els atemptats de Madrid del 2011, "que és la perspectiva clàssica del dret penal", del que són investigacions prospectives o de fets futuribles, "un tret característic del dret penal de l'enemic", que permet a la policia i als jutges instructors vorejar els límits de les garanties que ha de tenir tota persona investigada.

Una reflexió, aquesta, que el mateix Salellas circumscriu a aquells detinguts que s'han quedat aquí. "No hi ha cap dubte, i la realitat és tossuda a recordar-nos-ho encara fa algunes setmanes a Brussel·les, que aquells que han estat a Síria a les files del DAESH en el seu retorn a Europa poden suposar un greu perill", afirma Salellas. "Però la pregunta és: aquest perill és equiparable i de la mateixa magnitud per a qualsevol que es trobi adscrit a aquesta òrbita ideològica, estigui aquí o estigui allà? I les respostes que ha de donar el sistema jurídic han de ser de la mateixa naturalesa?", es pregunta l'advocat gironí.

El gran introductor a l'Estat espanyol d'aquest tipus d'incriminacions basades a imputar la pertinença a banda armada per mers supòsits de risc d'atemptat, però sense poder aportar proves sobre la seva possible execució, va ser el jutge Baltasar Garzón. De moment, però, bona part de les imputacions per aquest tipus de casos han acabat en absolució, no sense abans els detinguts haver patit uns quants anys de presó preventiva. O de sobreexposició mediàtica. Com a mostra, el titular a tota portada d'*El Periódico* arran de les detencions del Raval el 19 de gener del 2008: "11-S Nova York. 11-M Madrid. 7-J Londres. 19-G Barcelona".

JOSEP COMAJUAN (VIC, 1967)

Periodista, soci treballador a la cooperativa de comunicació Dies d'Agost. Entre el 1987 i el 2015 va treballar a *El 9 Nou*, on va tenir diferents responsabilitats, en premsa escrita, digital, ràdio i televisió. Va guanyar el premi Tasis-Torrent de premsa local pel seguiment de la crisi de l'antic escorxador Explasa. Actualment col·labora a la *Directa*, és membre del consell editorial de *Crític*, a més de soci col·laborador de la cooperativa que l'edita, i soci del Grup de Periodistes Ramon Barnils.

NAUFRAGIS

AL MEDITERRANI

2015
11 DE
FEBRER

300 morts o desapareguts

Lloc: prop de Sicília. Procedència: Líbia.
Recull la notícia l'endemà: cap diari.

PORTADES
12 DE FEBRER

13
D'ABRIL

800 morts o desapareguts

Lloc: entre Líbia i l'illa de Lampedusa. Procedència: Trípoli (Líbia).
Recull la notícia l'endemà: tots quatre i molt destacada.

PORTADES
20 D'ABRIL

5
D'AGOST

200 morts o desapareguts

Lloc: costa de Líbia. Procedència: Líbia.
Recull la notícia l'endemà: cap diari.

PORTADES
28 D'AGOST

28
D'OCTUBRE

Durant l'any 2015 van naufragar en aigües mediterrànies desenes d'embarcacions que transportaven persones migrades o refugiades que intentaven arribar a Europa. Els diaris catalans només se'n van fer ressò quan la tragèdia afectava un nombre molt alt de persones. En aquesta infografia ens hem fixat en els sis dies més tràgics de l'any pel que fa a naufragis i hem comprovat si l'endemà van ser portada o no. Només en un cas, el del 19 d'abril, quan van desaparèixer unes 800 persones, la notícia va ocupar un lloc destacat a les portades dels quatre diaris d'àmbit català. Pel que fa a la resta de naufragis, o no apareixen en portada o ocupen espais petits en relació amb altres notícies del dia, aparentment menys importants.

400 morts o desapareguts

Lloc: a 60 milles de Líbia. **Procedència:** Líbia.

Recull la notícia l'endemà: cap diari.

PORTADES
14 D'ABRIL

200 morts o desapareguts

Lloc: a 15 milles de Líbia. **Procedència:** Zwara (Líbia).

Recull la notícia l'endemà: *El Punt Avui* i *l'Ara*, de forma secundària.

PORTADES
6 D'AGOST

PORTADES
29 D'OCTUBRE

60 morts o desapareguts

Lloc: a Lesbos, Samos i Agathonissi (5 naufragis).

Procedència: Turquia.

Recull la notícia l'endemà: cap diari.

SENSACIONALISME

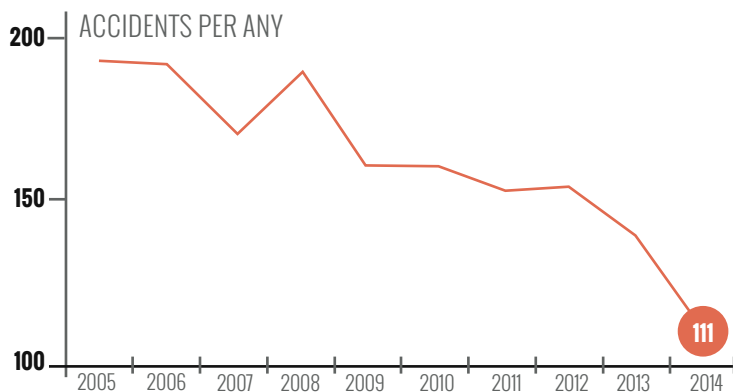
Quan les notícies generen vergonya

Doules caníbals

17 DE FEBRER | El Consell General d'Infermeria de l'Estat espanyol va fer públic un informe en què acusava les doules de "sectes caníbals" i de "posar en risc la salut de les mares". Malgrat que cap de les afirmacions se sostenia —més enllà d'algunes males pràctiques aïllades—, la majoria de mitjans les van publicar de forma alarmista.

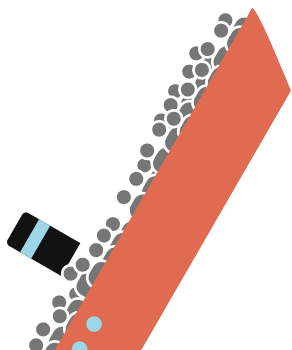
Veneçuela, terra hostil

17 DE MARÇ | El capítol sobre Veneçuela de la sèrie documental *En tierra hostil*, d'Antena 3, va batre rècords d'audiència i impacte a les xarxes socials. Però més enllà de l'efectivisme visual, les afirmacions alarmistes i la música de terror de fons, el reportatge amb prou feines aportava cap dada que permetés fer-se una idea de la situació social al país.

Els accidents estan disminuint

25 DE MARÇ | La caiguda de l'avió de Germanwings va desencadenar una nova onada de titulars preguntant-se si "encara és segur volar en avió". La qüestió donava a entendre que els accidents aeris estan augmentant, quan totes les xifres indiquen just el contrari. El 2014 va ser l'any amb menys accidents aeris des de 1927, mentre que el 2013 hi va haver la xifra de morts per aquest motiu més baixa des de 1937. I, òbviament, el volum de tràfic aeri entre uns anys i altres és incomparable.

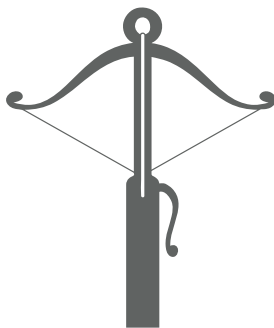

Aspre desequilibri informatiu

15 D'ABRIL I Moltes veus han alertat ja que les víctimes d'un atemptat tenen una cobertura diferent segons si són d'un país o un altre. Tampoc les morts en "accidents" tenen el mateix tracte. Mentre que els 150 morts de Germanwings van tenir portades de dol, els 400 migrants ofegats al Mediterrani menys d'un mes després a penes tindrien un breu amb un titular asèptic.

El cas de l'IES Joan Fuster

20 D'ABRIL I Mentre encara no hi havia més que confusió i res confirmat, les edicions digitals dels diaris i els directes de les televisions ja estaven oferint versions contradictòries sobre el cas, sovint sense sentit. En un mateix mitjà es podia llegir que el noi havia matat un professor amb una fletxa o d'una punyalada. O que tenia un còctel molotov que a vegades no tenia o que la pistola era de fogueig o no. O que els ferits eren tres o quatre. Pocs mitjans van esperar-se a confirmar cap dada abans de publicar-la.

'El País' canvia cinc vegades de versió

17 DE DESEMBRE I

L'edició digital d'*El País* va arribar a canviar fins a cinc vegades, sobre la marxa i sense avisar-ne els lectors, la versió de l'agressió a Mariano Rajoy a Pontevedra.

En un primer moment va assegurar sense cap prova que l'agressor era membre de Podemos. A mesura que les crítiques es feien més grans anava canviant i diluint l'explicació fins que, al final, va atribuir la primera versió donada a una mala praxi policial, espolsant-se així les culpes de la mala praxi periodística.

El futbol, una inversió de l'Estat

**ORIO
ROBIRÓ**

La Generalitat de Catalunya, la Generalitat Valenciana i les administracions locals subvencionen els clubs de futbol malgrat el seu deute elevat amb Hisenda

El futbol és l'esport rei, la passió de milions de ciutadans, i una de les grans eines per difondre la imatge del país arreu del món. Per aquest motiu, la Lliga de Futbol Professional, el Consell Superior d'Esports i l'Agència Tributària han permès durant molts anys l'endeutament continuat dels clubs. Però el tracte de favor per part de l'Estat va molt més enllà de la permissivitat d'Hisenda. Els clubs de futbol dels Països Catalans han comptat en els darrers anys amb les administracions públiques com una de les principals fonts d'ingressos, sobretot al País Valencià però també a Catalunya. L'ANUARI MÈDIA.CAT ha tingut accés a la relació de les subvencions atorgades per la Generalitat de Catalunya en els últims anys, que inclouen un ajut al Barça per valor de 250.000 euros per part de l'Agència Catalana de Turisme i subvencions al Nàstic i a l'Espanyol. Ara, tot i que la inversió estatal en el futbol no s'atura, Hisenda reclama els deutes i els clubs intenten pagar a corre-cuita. En alguns casos, però, ja és massa tard.

Fa només tres anys, al gener de 2013, els equips de futbol de Primera i Segona Divisió de la Lliga de Futbol Professional (LFP) devien a Hisenda un total de 650 milions d'euros. En canvi, al setembre de 2015, el deute s'havia reduït més d'un 50%, fins als 317 milions d'euros actuals. Una millora significativa, però també la constatació que durant molts anys l'Estat ha permès als clubs endeutar-se tant com han volgut. L'economista José María Gay de Liébana explica que "si s'hagués tractat els clubs de futbol com a persones o empreses, molts haurien desaparegut".

En realitat, però, el deute dels clubs professionals amb Hisenda és major d'aquests 317 milions d'euros, ja que en aquesta suma no es té en compte el deute del Barça, del Madrid, de l'Osasuna i de l'Athletic de Bilbao. Aquests quatre clubs són els únics que no són societats anònimes esportives, i la seva naturalesa evita que els seus deutes siguin públics. Dels equips que es coneix el deute amb Hisenda, l'Espanyol és un dels que més n'arrosseguen. El club deu un total de 52,4 milions d'euros, dels quals 48,15 s'haurien de pagar abans del juny de 2018. A banda de l'Espanyol, el Girona i el Nàstic de Tarragona són els altres equips professionals catalans amb deute pendent. Els gironins deuen més de 2 milions d'euros, mentre que el Nàstic deu prop d'un milió. L'únic equip del Principat que a dia d'avui no té deute és el Llagostera. El Mallorca és un altre dels clubs que arrosseguen importants deutes amb Hisenda, al voltant dels 20 milions d'euros. Pel que fa als equips del País Valencià, el València i el Vila-real estan lliures de deute amb l'Agència Tributària, mentre que el Llevant deu uns 5 milions d'euros. D'altra banda, l'Elx va veure com l'any passat descendia administrativament de Primera a Segona Divisió per no fer front a un deute de 3,4 milions.

SUBVENCIONS DIRECTES DE L'ADMINISTRACIÓ

La laxitud d'Hisenda a l'hora de perseguir els clubs s'ha combinat sovint amb les ajudes públiques que han rebut moltes entitats esportives. Les administracions autonòmiques i locals s'han empescat tot tipus de mesures per omplir els comptes dels clubs del seu territori. La manera més directa són les subvencions que reben els clubs de les diputacions i dels ajuntaments. El Nàstic de Tarragona ha estat un dels més beneficiats en aquest aspecte, ja que fins al 2011 rebia anualment un ajut de 600.000 euros de l'Ajuntament, que després

L'ANY 2015,
L'ESPANYOL DEVIA
52,4 MILIONS A
HISENDA, MENTRE
QUE ELS SEUS
INGRESSOS DE
LA TEMPORADA
VAN SER DE 58
MILIONS

LA GENERALITAT
DE CATALUNYA HA
SUBVENCIONAT
EL BARÇA,
L'ESPANYOL I EL
NÀSTIC DURANT
ELS DARRERS
CINC ANYS

s'ha reduït fins al mig milió. El Llagostera també rep una subvenció d'uns 100.000 euros de la Diputació de Girona cada temporada, mentre que el Girona ha rebut entre la Diputació i l'Ajuntament quasi 300.000 euros l'any.

La Generalitat catalana també ha subvencionat clubs de futbol, segons ha pogut saber l'ANUARI MÈDIA.CAT a través de dades facilitades per la Secretaria General de l'Esport. El 2010, el Barça va rebre 250.000 euros per un patrocini de l'Agència Catalana de Turisme, i el Nàstic un ajut de 800.000 euros per la remodelació d'una graderia del Nou Estadi de Tarragona. Entre el 2010 i el 2011, la Generalitat també va subvencionar l'Espanyol i el Nàstic a través del Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat, amb 35.000 euros i 70.000 euros respectivament, per la promoció del futbol femení.

Un pas més enllà han anat el Barça i l'Espanyol, que en plena crisi financera van cobrar 3 i 2 milions d'euros respectivament per temporada per lluir el logotip d'una empresa pública com Televisió de Catalunya a la màniga de la samarreta. El sistema de finançar els clubs a través de patrocinis d'empreses públiques ha estat especialment utilitzat al País Valencià. El deficitari Aeroport de Castelló ha aportat 2,4 milions al Castelló i 17,8 milions al Vila-real; la desapareguda Radiotelevisió Valenciana (deixant de banda la inversió en els drets televisius) va aportar 2,7 milions al Llevant, 7,7 al València i 13,4 al Vila-real; l'espai d'oci audiovisual Ciudad de la Luz, que ja ha tancat, va aportar 522.000 euros a l'Hèrcules i a l'Elx, i la liquidada Societat de Projectes Temàtics de la Comunitat Valenciana ha aportat 7 milions a l'Hèrcules i al Llevant, i 27 al Vila-real. En total, més de 86 milions d'euros que s'han injectat als clubs de futbol valencians en conceptes de patrocini a través d'empreses públiques que han resultat ser deficitàries. A més, l'Institut Valencià de Finances ha rescatat els clubs en diversos moments avalant diferents deutes per una suma total de 118 milions d'euros, dels quals actualment n'ha perdut més de 35.

REQUALIFICACIONS BENEFICIOSES PER ALS CLUBS

Les ajudes de les administracions públiques al món del futbol no se centren només en les subvencions i en els patrocinis. El sector immobiliari s'ha convertit en una altra eina de finançament. D'una banda, les requalificacions de terrenys han portat ingressos milionaris als clubs, mentre que, de l'altra, alguns clubs s'han estalviat el cost de construir un estadi jugant

en instal·lacions municipals de les quals aconseguïen l'ús exclusiu per un cost irrisori. Catalunya va ser el primer lloc on es va posar en pràctica la requalificació de zones d'equipament esportiu en terreny urbanitzable. El Barça i l'Espanyol es van veure àmpliament beneficiats per la requalificació dels terrenys dels seus antics camps de les Corts i de Sarrià respectivament. La venda dels terrenys del camp de les Corts el 1966 va reportar al club blaugrana uns 50 milions d'euros actuals, mentre que l'Espanyol va vendre els terrenys de l'estadi de Sarrià el 1997 per uns 56 milions d'euros actuals.

Al País Valencià també hi ha hagut nombrosos casos. El més important és el que ha protagonitzat el mateix València, tot i que a causa dels deutes del club s'ha quedat a mig camí. El club valencià havia acordat la requalificació dels terrenys de l'estadi de Mestalla, però amb l'inici de la crisi no va trobar comprador i va haver d'aturar la construcció del Nou Mestalla. Un altre cas important és el que va protagonitzar l'Hèrcules, que el 1994 acumulava 575 milions de pessetes de deute amb Hisenda i amb la Seguretat Social i estava a punt de desaparèixer. L'Ajuntament d'Alacant, per salvar-lo, va comprar l'estadi José Rico Pérez, que pertanyia al club, i va permetre que l'equip seguís disputant els seus partits a l'estadi.

Al Mallorca tampoc no li han faltat les ajudes públiques. El club balear havia de remodelar l'estadi que tenia en propietat, el Lluís Sitjar, per adaptar-se a les demandes de l'LFP, però el cost era massa elevat. La solució va ser construir l'estadi de Son Moix el 1999. El nou estadi, de caràcter municipal, es va finançar amb 1.400 milions de pessetes de l'Administració balear i 600 milions que hi va posar el Mallorca, adquirint el dret de disposar de l'explotació de l'estadi durant 50 anys. Els diners que hi va posar el club provenien també de l'Estat, ja que eren una subvenció del Consell Superior d'Esports per remodelar el Lluís Sitjar.

LA REACCIÓ HA ARRIBAT TARD

Ara, però, la permissivitat d'Hisenda amb els clubs s'ha acabat. Anna Rissech, directiva d'Administració del Llagostera (un dels equips catalans de Segona A), explica: "Ara passem una auditoria cada sis mesos i hem de tenir un certificat d'estar al corrent de pagament amb Hisenda cada tres". La reducció del deute té un motiu molt clar. "Fa menys de cinc anys, un club podia gastar tant com volgués, però ara totes les operacions que es fan han de passar per l'LFP, que mar-

ELS EQUIPS
VALENCIANS
HAN REBUT
86,4 MILIONS
EN PATROCINIS
D'EMPRESES
PÚBLIQUES DE
LA GENERALITAT
VALENCIANA

TOT I EL DEUTE
EXISTENT,
L'AGÈNCIA
TRIBUTÀRIA
CONTINUA
REPARTINT A
LA LLIGA UN
10% DE LA
RECAPTACIÓ DE
LA QUINIELA

ca un límit salarial basat en el pressupost de l'any anterior", comenta Rissech. Aquesta és una de les mesures del pla de sanejament que la Lliga ha posat en marxa. Unes mesures que s'ha comprovat que funcionen, però que compten amb la col·laboració del mateix Estat. Per exemple, la Lliga rep de la mateixa Agència Tributària un 10% de la recaptació de la Quiniela. La temporada passada van ser 23,7 milions d'euros, dels quals només 4,9 van anar destinats a reduir el deute amb la mateixa entitat.

Sigui com vulgui, és cert que els clubs de futbol estan retallant el seu deute amb Hisenda, però aquesta millora tampoc no és un camí de roses i s'estan perdent molts milions pel camí. Si bé molts dels equips estan aconseguint pagar el deute a poc a poc, l'Estat ja ha fet tard amb alguns clubs. El cas més flagrant a Catalunya és el de la Unió Esportiva Lleida. El club lleidatà estava inundat de deutes l'any 2011, entre els quals hi havia un important deute amb Hisenda. Sense opcions de fer front als pagaments, l'entitat es va liquidar i es va refundar amb el nom de Lleida Esportiu, deixant un deute amb l'Agència Tributària d'11,3 milions.

El mateix li va succeir a Hisenda amb l'Alacant, ja que l'entitat va desaparèixer el 2013 amb un deute pendent d'1,9 milions. Fora dels Països Catalans, el Ciudad de Murcia es va liquidar el 2007 devent 3,8 milions, el Ceuta el 2012 amb 1,06 milions de deute, el Salamanca el 2013 amb un deute pendent de 14 milions, i l'Ourense el 2014 amb un deute d'1,05 milions. En total, més de 32 milions d'euros que Hisenda no arribarà a recuperar mai. Una quantitat que pot seguir creixent, ja que alguns clubs que disputen la 2a Divisió B o categories inferiors acumulen, segons l'LFP, més de 70 milions de deute, i a dia d'avui sembla impossible que puguin pagar el que deuen.

EL DEUTE

DELS CLUBS AMB HISENDA

Espanyol
52,4 milions

Mallorca
20 milions

Llevant
5 milions

Elx
l'any passat va patir un
descens administratiu per
no fer front a un deute de
3,4 milions

Girona
2 milions

Nàstic de
Tarragona
1 milió

* El **Barça**: en no ser una societat anònima esportiva, el deute del Barça no és públic. El **Llagostera**, el **València** i el **Vila-real** no tenen cap deute amb Hisenda.

**ORIOl
ROBIRÓ PRAT**
(GIRONA, 1990)

Estudiant de quart del grau de Periodisme a la Universitat de Vic. Col·labora des de fa dos anys a *L'Esportiu de Catalunya* els caps de setmana i a l'estiu. Encarregat de la comunicació de la Ribatana CF, de Ribes de Freser.

MAPA DE LA CENSURA

L'Observatori Mèdia.cat va engegar, l'any 2015, un projecte col·laboratiu per indexar damunt del mapa casos de pressions, amenaces o atacs a periodistes i mitjans fets des d'institucions, empreses o particulars per evitar certes notícies o per desacreditar-les si apareixen. Malauradament, aquest tipus de pràctiques van en augment i el mapa ajuda a copsar la magnitud del problema. De la cinquantena de casos recollits, n'hem seleccionat els 20 més significatius, amb criteri temàtic i territorial. El mapa ja té una segona edició (2016) i amb la col·laboració dels lectors serà més fàcil completar-lo (les denúncies cal enviar-les a media.cat@grupbarnils.cat).

Les Borges Blanques (Garrigues), 14-8-15

La revista 'Som Garrigues' rep amenaces després de publicar les tendències franquistes d'un mossèn de la comarca.

Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental), 15-1-15

RTVE acomiada Cristina Puig per motius ideològics. La periodista guanya el judici i denuncia la censura a la televisió pública.

Sant Joan Despí (Baix Llobregat), 20-9-15

La Junta Electoral obliga TV3 i Catalunya Ràdio a emetre tres hores de mitings dels partits contraris a la independència en compensació per la retransmissió de la Diada.

El Prat de Llobregat (Baix Llobregat), 23-6-15

Un club esportiu pressiona un periodista d'El Prat Ràdio perquè es retracti d'una informació emesa.

Amposta (Montsià), 29-4-15

El gerent del Consell Comarcal del Montsià amenaça de querellar-se contra un periodista per publicar que cobra sobresous.

València (Horta), 2-5-15

L'Ajuntament de València elimina una intervenció fotoperiodística exposada al carrer del barri del Cabanyal, per ser crítica amb la política municipal.

València (Horta), 20-5-15

Un jove de 21 anys és detingut per la Guàrdia Civil sota l'acusació d'"enaltiment del terrorisme" a les xarxes socials després de publicar uns tuits.

Bellreguard (Safor), 26-5-15

Un veí d'aquesta vila valenciana és condemnat a dos anys de presó per unes piulades on feia broma sobre dues víctimes d'ETA.

Lloret de Mar (Selva), 1-10-15

Una treballadora d'un hotel és sancionada per concedir una entrevista a un diari digital on denunciava la precarietat laboral que patia.

Perpinyà (Rosselló), 12-5-15

Els periodistes del *Petit Journal Catalan* es declaren en vaga després de mesos sense cobrar.

Girona (Gironès), 2-2-15

TVE expedienta Francesc Cruanyes pels seus articles al *Diari de Girona* i al setmanari *Empordà*, tot i portar anys col·laborant-hi regularment.

Granollers (Vallès Oriental), 21-10-15

Apareixen pintades feixistes amb amenaces contra el fotoperiodista Jordi Borràs, autor de diverses obres sobre l'extrema dreta catalana.

Barcelona (Barcelonès), 1-3-15

La Vanguardia censura un article d'Albert Sánchez Piñol crític amb l'Exèrcit espanyol. L'escriptor renuncia a col·laborar-hi habitualment.

Barcelona (Barcelonès), 2-12-15

Demanen cinc anys de presó a un veí de Sants per gravar les protestes i càrregues policials pel desallotjament de Can Vies el maig de 2014.

Barcelona (Barcelonès), 17-1-15

Un jutge obliga el Canal 33 a retallar 5 minuts en l'emissió del documental 'Ciutat Morta' a petició d'un exalt càrrec de la Guàrdia Urbana de Barcelona.

Barcelona (Barcelonès), 7-12-15

Un mossos dels antidisturbis és condemnat a indemnitzar un fotògraf de *La Vanguardia* a qui va colpejar durant una manifestació el març de 2012.

Barcelona (Barcelonès), 20-1-15

L'advocada Silvia Villullas és acomiadada de la seva empresa per haver participat com a font en el documental 'Ciutat Morta'.

Palma (Mallorca), 15-11-15

Apareixen pintades contra TV3 a la seu de l'Obra Cultural Balear, impulsora de la recepció de la televisió catalana a les Illes.

Alacant (Alacantí), 28-10-15

La regidora de 'Guanyem Alacant' Marisol Moreno va a judici per un apunt del 2012 al seu blog on criticava el rei Joan Carles per la seva cacera a l'Àfrica.

PERIODISME AMENAÇAT

Les múltiples cares de la censura

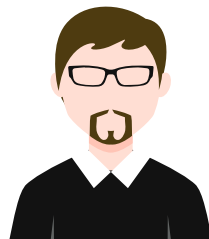

A qui representen els tertulians?

24 DE FEBRER | Quanta gent a Catalunya pot dir que coneix personalment Jordi Pujol? A la tertúlia de RAC1 on s'analitzava la compareixença de la família de l'expresident a la comissió parlamentària, el 100% dels col·laboradors van assegurar conèixer-lo, una anècdota que va posar de manifest el biaix de classe en l'elecció de tertulians.

Sánchez Piñol, censurat a 'La Vanguardia'

2 DE MARÇ | Després d'un estira-i-arroña entre l'escriptor Albert Sánchez Piñol i la direcció de *La Vanguardia* per uns articles que el diari es resistia a publicar i que acabaven filtrats a les xarxes socials, el rotatiu anunciava que "prescindia dels seus serveis com a col·laborador".

Mentider enxampat

26 DE MARÇ | En una entrevista al Canal+ francès, un portaveu de la indústria dels pesticides assegurava que el glifosat era tan innocu que se'n podria beure un got. El periodista li'n va posar un got damunt la taula. "No me'l beuré! No sóc pas idiota", va acabar reconeixent.

En memòria: Xavier Vinader

10 D'ABRIL | La mort de Xavier Vinader simbolitza el final d'una generació de periodistes que, durant els últims anys de dictadura i la transició, van atrevir-se a qüestionar el relat oficial del poder. Amb la consolidació democràtica van ser apartats dels mitjans.

Precarització laboral del periodisme

17 DE JUNY | El Grup Informa, una xarxa de digitals locals, és un bon exemple d'unes pràctiques empresarials que van en augment i que amenacen greument la professió: salaris baixos, treballadors sense contracte, impagaments, subcontractacions, becaris no remunerats, etc.

Experts neutrals?

25 DE JUNY | Els col·laboradors s'acostumen a presentar com a "experts neutrals" que ofereixen una anàlisi objectiva allunyada de qualsevol ideologia, però sovint no és així. L'economista Xavier Sala i Martín, molt present als mitjans catalans, defensa tesis radicalment neoliberals.

Llibertat Elgoro i Salutregi

3 DE SETEMBRE | Aquest dia va ser alliberat José Luis Elgoro, editor del diari basc *Egin*, tancat el 1998 per ordre de Baltasar Garzón. Poques setmanes després sortiria en llibertat Jabier Salutregi, l'exdirector del mitjà i l'únic director de diari empresonat a Europa.

Els treballadors de RTVV, oblidats

8 D'OCTUBRE | Malgrat les promeses electorals, la reobertura de RTVV es fa esperar. Un dels principals esculls és la situació dels extreballadors, acomiadats per un ERO injust i que no volen quedar al marge de la nova radiotelevisió pública.

Amenaces a Jordi Borràs

12 D'OCTUBRE | Un dirigent d'extrema dreta anima els seus seguidors, en un míting, a agredir el fotoperiodista Jordi Borràs. Autor de diversos reportatges d'investigació sobre l'extrema dreta, Borràs ha patit constants amenaces abans i després d'aquest incident.

Iberpotash, el gegant de la sal

**ISAAC
VILALTA**

L'empresa israeliana ICL Iberia gestiona les mines públiques del Bages enmig de fortes polèmiques per l'impacte ambiental i les denúncies de la Unió Europea

La mineria és, des de la primera meitat del segle xx, el principal sector econòmic de la comarca del Bages. En són bona prova les muntanyes de runam salí del Fusteret, a Súria, i del Cogulló, a Sallent. De titularitat pública però explotades en règim de concessió, les mines del Bages les gestiona des del 1989 l'empresa ICL Iberia, coneguda popularment amb el seu nom històric: Iberpotash. Aquesta filial de l'empresa israeliana ICL ha esdevingut un dels principals poders econòmics de la comarca i és al focus de la polèmica pel fort impacte ambiental que provoca i per les ajudes rebudes de les administracions públiques, que han estat qüestionades per la Unió Europea. El Departament de Territori està treballant en un pla director urbanístic que hauria de posar ordre a l'activitat minera de la comarca, que fa anys que viu en un mar de contradiccions: propostes de futur, inversions gegantines, problemàtiques mediambientals i un laberint judicial etern.

finals del mes de març d'aquest 2016, el Departament de Territori i Sostenibilitat va presentar l'avanç del Pla director urbanístic (PDU) de l'activitat minera al Bages. Es tracta d'un document que hauria de ser aprovat de forma definitiva al desembre del 2016 i que des del Departament volen discutir i madurar amb diferents agents del territori com són els ajuntaments afectats per la mineria i també diverses entitats ecologistes. En paraules del director general d'Urbanisme, Agustí Serra, aquest PDU ha de servir per "posar ordre" a una situació de desgavell generalitzat acusat per l'envestida judicial i per la pressió que els últims mesos ha arribat de la Unió Europea.

L'explotació de potassa al Bages —primer a Súria i després a Sallent i a Cardona— va començar a la primera meitat del segle xx. És, però, cap als anys vuitanta que l'extracció minera creix amb força i d'aquesta manera provoca també l'increment desmesurat dels runams —muntanyes on s'acumula la sal que es desprèn de la potassa— del Fusteret, a Súria, i del Cogulló, a Sallent, on les mines segueixen encara actives. Paral·lelament a aquest creixement, el 1989 entra en funcionament el col·lector de salmorres que alleugereix de forma notable la salinitat del riu Llobregat. Des d'aleshores s'han aplicat millores considerables per impermeabilitzar aquests runams, aconseguint resultats evidents. Entitats ecologistes com Montsalat, però, denuncien que hi segueix havent filtracions subterrànies que salinitzen rieres, fonts i aqüífers, a banda dels rius Llobregat i Cardener, en uns nivells molt superiors als que tindrien per naturalesa.

298.000 EUROS EN SUBVENCIONS DE LA GENERALITAT

Les mines del Bages, de propietat pública però explotades en règim de concessió, les adquireix el 1998 Israel Chemicals Limited (ICL), una empresa amb seu a Tel-Aviv que per a aquesta funció crea una filial: Iberpotash. L'evolució dels últims anys ha situat Iberpotash (ara reconvertida en ICL Iberia) com la principal empresa de la comarca, amb un miler de llocs de treball directes el 2014 i un total de 4.075 sumant-hi els indirectes, segons dades facilitades per la mateixa empresa. El 2014, Iberpotash -integrada dins ICL Group- va ingressar més de 300 milions d'euros.

Que aquest és un sector estratègic per al Govern ho demostren fets empírics com les subvencions per valor de

més de 298.000 euros que ha rebut l'empresa els últims 5 anys. Segons dades del Departament d'Economia a les quals ha tingut accés l'ANUARI, Iberpotash ha rebut tres subvencions públiques des del 2010: una de 136.302,98 euros de l'Institut Català de l'Energia per millores d'eficiència energètica l'any 2010; i dues d'ACCIÓ-Agència per a la Competitivitat de l'Empresa per un total de 153.395,82 euros, l'any 2012, per activitats de recerca i desenvolupament experimental. En el cas d'aquestes dues subvencions, segons fonts del Departament d'Economia, els projectes estan "en justificació" i "no s'ha pagat cap import".

També ha estat constant l'aposta del Govern per ICL, malgrat la pressió judicial contra l'empresa. L'11 de novembre de 2013, en viatge oficial a Israel, Artur Mas va reunir-se amb els directius d'ICL a la seu de l'empresa a Sodom. En un context de sentències judicials contràries, Mas va assegurar: "Aquesta empresa pot invertir centenars de milions d'euros. Fins ara ho ha fet amb totes les llicències. Una altra cosa és que altres grups hagin guanyat els seus plets als tribunals, però això es pot recórrer", segons es recull a la premsa d'aquell dia.

La incidència d'Iberpotash en el territori és de dimensions considerables. L'any 2011 va presentar el pla Phoenix, que en modificarà radicalment l'activitat. Preveu dues fases –ara es troba a la primera etapa–, amb una inversió total de 450 milions d'euros i accions com el tancament definitiu de la mina de Sallent, la construcció d'una planta de sal *vacuum* a Súria –l'empresa preveu que entri en funcionament aquest estiu–, una nova terminal de càrrega al port de Barcelona per valor de fins a uns 100 milions d'euros –encara no han començat les obres, però podria estrenar-se a finals de 2017– i la millora de la xarxa ferroviària al Bages com a objectiu principal. En cercles empresarials de la comarca, l'expressió "el futur del Bages passa pel pla Phoenix" és recurrent.

ICL IBERIA HA
REBUT TRES
SUBVENCIONS
DE LA
GENERALITAT PER
RECONVERSIÓ
ENERGÈTICA
I INNOVACIÓ
VALORADES EN
280.000 EUROS

LES CONTRADICCIONS: IMPACTE MEDIAMBIENTAL I SENTÈNCIES JUDICIALS

L'activitat d'Iberpotash aquests últims anys ha tingut, però, diversos cavalls de batalla. D'una banda, la denúncia reiterada de Boicot, Desinversions i Sancions (BDS) al Bages per la participació de l'Estat d'Israel a ICL. De l'altra, les reivindicacions d'entitats ecologistes com Montsalat i Prou Sal però també d'associacions de veïns i de particulars que han presentat denúncies per l'impacte de la salinització al territori i al conjunt

de la conca. Iberpotash sosté que destina 9 milions d'euros anuals a aquest capítol, segons dades de la *Memòria de Sostenibilitat* de l'empresa.

Malgrat això, els estudis i les analítiques de l'aigua mostren evidències de fuites especialment a les zones que es troben a tocar dels runams però també en fonts i pous més allunyats. Al torrent de Soldevila, a Sallent, la sal que es filtra deixa un recorregut de vegetació morta en un entorn sensiblement emblanquinat. La llei estableix que el límit màxim de clorurs per a les aigües potables és de 250 mil·ligrams per litre. Al llarg del segle XX i en paral·lel a l'increment de l'activitat minera, els clorurs al Llobregat van disparar-se dels 79 mil·ligrams per litre de 1915 als 2.000 mil·ligrams per litre de la dècada de 1965. Durant els anys vuitanta, l'índex va situar-se sobre els 1.000 mil·ligrams. Amb la construcció del col·lector de salmorres aquestes xifres disminueixen; però, encara a dia d'avui, les aigües del Llobregat a Sant Joan Despí, de les quals s'abasteix Aigües de Barcelona, poden superar amb facilitat el llindar dels 250 mil·ligrams de clorur per litre.

En el capítol judicial, Iberpotash acumula denúncies ecològiques però també algunes que responen a qüestions administratives i d'altres que afecten l'empresa com a hereva d'accions anteriors. El cas més rellevant és la sentència de l'11 d'octubre de 2011 del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), que exigeix un Pla de restauració per al Cogulló i declara insuficient la fiança de 600.000 euros que la Generalitat havia posat a l'empresa per aquest runam. El 9 de maig de 2013, la Generalitat va fixar la fiança en 13,8 milions d'euros, una xifra que rebaixa finalment fins als 6,9 milions.

Darrerament, qui ha posat el focus en l'activitat minera al Bages ha estat la Unió Europea obrint un procediment d'infracció contra l'Estat espanyol per possibles ajudes il·legals i possible infracció de la directiva europea sobre residus miners. El conseller de Territori, Josep Rull, l'ha justificat explicant que es tracta d'"una prova pilot que ha funcionat bé". En aquesta línia, la CUP ha acusat en algunes ocasions el Govern de "ser opac i poc transparent" amb tot allò que envolta Iberpotash amb referència a un conveni signat entre l'empresa i la Generalitat que establia com afrontar el futur del runam del Cogulló.

LA SALINITZACIÓ
DE L'AIGUA DEL
LLOBREGAT
POT SUPERAR
ENCARA AVUI
FÀCILMENT ELS
LÍMITS QUE
MARCA LA LLEI

DEUTE DE PAÍS I UN PDU QUE NEIX COIX

Tot plegat, segons la plataforma Prou Sal, genera "un deute de país de xifres molt elevades". Segons els ecologistes, produir

L'AGÈNCIA
CATALANA
DE L'AIGUA JA
RECONeix UNA
DESPESA DE
300 MILIONS EN
ACTUACIONS
PER REDUIR LA
INCIDÈNCIA DELS
RUNAMS SALINS

aigua potable a la planta d'Abrera, al Baix Llobregat, és 3,5 vegades més car que a la planta de Cardedeu, al Vallès Oriental. Hi ha dos motius que justifiquen aquest sobrecost; en primer lloc, per una qüestió tècnica en el bombatge de l'aigua que fa que es gastí més energia i, en segon lloc, perquè l'aigua del Llobregat a Abrera ha de ser sotmesa a un tractament de potabilització molt més intens que la del Ter a Cardedeu per culpa de l'alt nivell de salinització. Tot això suposa un sobrecost aproximat de 3 milions d'euros anuals a la planta d'Abrera. De fet, el 2009, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) ja va reconèixer una despesa de 300 milions d'euros en actuacions destinades a reduir la incidència dels runams salins al Bages i a millorar la qualitat de les aigües de la conca del Llobregat. Cal sumar-hi, a tot això, la recol·locació dels veïns del barri de l'Estació de Sallent –afectat per un dels pous de la mina–, que ha costat poc més de 100 milions d'euros.

Enmig de tot aquest context, arriba la decisió –després d'un compromís previ– del Govern de posar ordre a tot plegat: el Pla director urbanístic. Es troba en fase de discussió, s'aprovarà inicialment al juny i de forma definitiva al desembre d'aquest 2016. La crítica principal de les entitats ecologistes se sustenta en dos punts que són d'obligat compliment per decisió del Tribunal Suprem: establir un pla de restauració del runam del Cogulló i establir la fiança que el TSJC va declarar insuficient. És a dir, que algú ha de netejar tot el que s'ha embrutat fins ara, i això s'ha de pagar.

Les entitats ecologistes valoren que encara hi ha marge de temps i d'actuació, però el punt de partida del PDU no posa aquestes qüestions sobre la taula. Així doncs, al plantejament del Departament, quan falten pocs mesos perquè s'aprovi al Parlament, li falten solucions definitives malgrat l'existència de sentències judicials fermes com la de l'Audiència Provincial de Barcelona, que per la via penal obliga Iberpotash a restaurar l'equilibri ecològic i a eliminar la contaminació en fonts, pous, torrents i rius. El Pla també preveu arribar al *residu zero* d'aquí a 20 anys –deixar d'abocar al runam de Súria però no eliminar l'existent–, i això significa seguir creant deute de país –la necessitat de dessalar– per uns quants anys i milions més. Concretament, i només en el cas de la planta d'Abrera, 3 milions d'euros anuals. Una altra cosa és l'afectació ambiental que seguirà salinitzant el territori riu avall.

Iberpotash: les claus de 2015

OBRE SENSE PLA URBANÍSTIC. El 28 d'abril, imputen el secretari accidental municipal del ple de Súria del gener de 2012, en què es va aprovar la llicència d'obres majors perquè l'empresa Iberpotash pogués obrir una pista forestal d'accés a la rampa minera sense disposar del pla urbanístic corresponent. D'aquesta manera, ja són set les persones imputades, entre les quals hi ha l'actual batlle del municipi —aleshores candidat de CiU en les municipals—, Josep Maria Canudas.

EL GOVERN I L'EMPRESA, IMPUTATS PER DELICTE AMBIENTAL. El 3 juny de 2015, el Jutjat d'Instrucció núm. 5 de Manresa imputa l'empresa Iberpotash, dos dels seus directius i tres alts càrrecs de la Generalitat per un presumpte delictes contra els recursos naturals i el medi ambient i per un de prevaricació ambiental. La querella va presentar-la la CUP de Sallent i els càrrecs imputats són José Antonio Martínez Álamo, conseller delegat d'Iberpotash en el moment de la querella; Lluís Fàbregas, director general de Medi Ambient d'Iberpotash; Josep Enric Llebot, secretari de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat; Maria Assumpta Farran, directora general de la Direcció General de Qualitat Ambiental, i Jordi Agustí, director de l'ACA.

INCOMPLIMENT DE LA NORMATIVA EUROPEA. El 5 novembre de 2015, la Comissió Europea envia una carta al Govern espanyol en què li diu que el Regne d'Espanya, i en aquest cas la Generalitat —que és l'Administració competent— incompleix diverses normatives comunitàries: la directiva marc de residus extractius, la directiva marc de l'aigua, el principi de qui contamina paga. També diu que la sal que s'acumula als runams, i que Iberpotash vol vendre, no es pot considerar com un recurs, sinó que és un residu. La carta s'envia arran de l'expedient per possible infracció que la Comissió té obert.

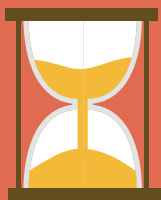
JUDICI POPULAR A IBERPOTASH. El 7 novembre de 2015 se celebra a Manresa un judici popular a Iberpotash organitzat pels col·lectius Prou Sal i BDS Bages i al qual assisteixen 150 persones. El judici denuncia la contaminació mediambiental que, segons l'acusació, provoca l'empresa, el deute que genera i el seu vincle amb l'Exèrcit israelià. Poques hores abans, Iberpotash va emetre un comunicat enviat als mitjans de comunicació en què anunciava que emprendria accions legals contra aquells col·lectius i persones que “difamin la companyia i posin en risc la seva activitat i el lloc de treball de milers de famílies del Bages”.

LES XIFRES DE LA SAL

19

ANYS DE PROCÉS JUDICIAL

El 1997, els col·lectius ecologistes L'Alzina i Montsalat van presentar una denúncia penal per salinització contra tres exalts directius de l'empresa —aleshores Potasas del Llobregat. Enrocant per diverses dilacions, aquest cas s'ha resolt 19 anys després amb una pena menor per als tres acusats i per a Iberpotash, com a responsable civil subsidiària, a qui obliga a restaurar l'equilibri ecològic de la zona afectada.

30 DE JUNY DE 2017

És la data fixada per sentència judicial per deixar d'abocar runam salí al Cogulló, a Sallent.

31 DE DESEMBRE DE 2020

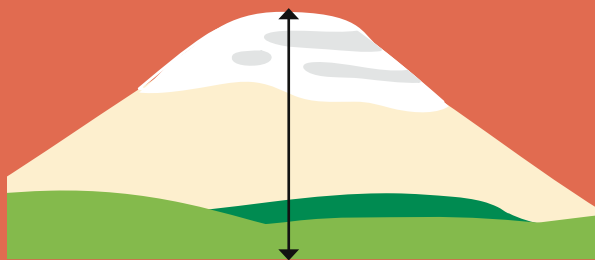
És la data fixada per aturar l'activitat minera a la planta de Sallent.

71

MILIONS PER RESTAURAR EL RUNAM SALÍ

El doctor Sebastià Estradé va assegurar en el judici popular a Iberpotash que amb menys de 71 milions d'euros "és impossible" restaurar el runam del Cogulló. La fiança imposada per la Generalitat a Iberpotash és de menys de 7 milions.

538

METRES DE MUNTANYA DE SAL

La Comissió d'Urbanisme de la Catalunya Central, en compliment d'una sentència del TSJC, fixa en 538 metres l'altura màxima permesa per al runam salí del Cogulló, a Sallent.

1.500.000€

Segons un informe de (PwC), els últims quatre anys Iberpotash ha destinat un milió i mig d'euros en aportacions al territori en acció social: la Fundació Ampans, el Teatre Kursaal, el Bàsquet Manresa, l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Mines, la Fundació Cardona Històrica, la Fira Mediterrània, la Transèquia, festes majors de diversos municipis...

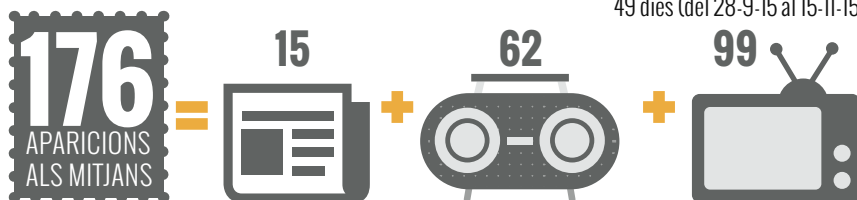
ISAAC VILALTA (GIRONELLA, 1980)

Periodista i membre del Grup Barnils. Treballa a Catalunya Ràdio des del 2004, primer al departament d'Esports, i ara al departament d'Informatius com a corresponent a la Catalunya Central. Col·labora amb diversos mitjans com la *Directa*, *Crític* i *L'Erol*. És el redactor en cap i fundador de la revista *Volata*.

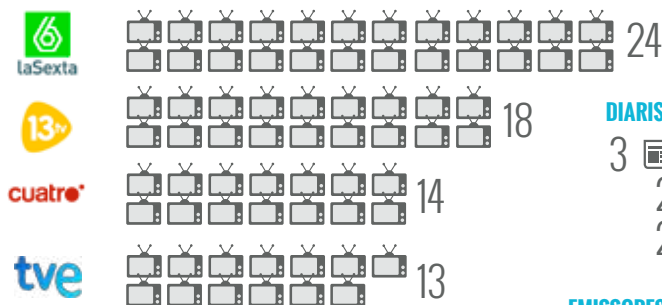
LA CONSTRUCCIÓ MEDIÀTICA DE **CIUTADANS**

Presència aclaparadora als mitjans estatals
sense tenir encara representació al Congrés

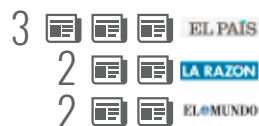
49 dies (del 28-9-15 al 15-11-15)

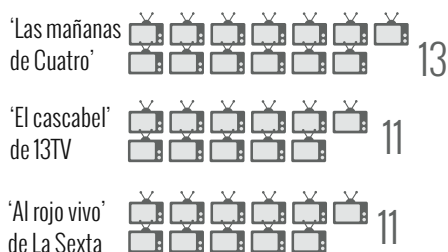
CADENES DE TELEVISIÓ AMB MÉS APARICIONS:

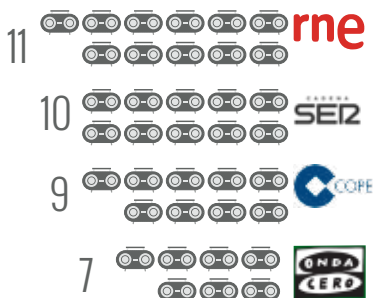
DIARIS AMB MÉS APARICIONS:

PROGRAMES DE TELEVISIÓ AMB MÉS APARICIONS:

EMISSORES AMB MÉS APARICIONS:

EL DIA
RÈCORD

9
DE
NOVEMBRE

12 APARICIONS,
DE LES QUALS
6 D'INÉS ARRIMADAS

El 16 de desembre de 2015, Mèdia.cat publicava l'informe 'Anàlisi de la presència dels principals dirigents de Ciutadans als mitjans de comunicació catalans i espanyols', elaborat per Sílvia Martín i Daniel Camon. L'estudi recollia l'aparició dels principals líders del partit Ciutadans-Ciudadanos en mitjans de premsa escrita, ràdio i televisió durant 49 dies, abans de la campanya

electoral del 20-D. Les conclusions eren contundents: quantitativament, la força política liderada per Albert Rivera va gaudir d'una presència mediàtica exagerada i fins a cert punt aclaparadora per al públic; i qualitativament, aquesta presència va tenir generalment un to complaent i laudatori, esquivant sempre els elements més controvertits del projecte polític de Ciutadans.

Loances desmesurades i absència de crítiques

“Ciudadanos logra unos sólidos cimientos para las generales”

(El País, 27-9-15)

“Rivera descarta ya a Podemos y se ve de igual a igual con PSOE y PP”

(ABC, 26-10-15)

“Ciudadanos supera a Podemos y alcanza una posición decisiva”

(El País, 12-10-15)

“Hablar hoy del partido naranja es hablar de un modelo de éxito, tras diez años desde su fundación”

(La Vanguardia, 18-10-15)

“Rivera fue ayer la estrella en la recepción del Rey de España”

(La Sexta, 13-10-15)

“El auge de C's en los sondeos abre por primera vez las puertas de la Moncloa y Ferraz a Rivera”

(La Vanguardia, 18-10-15)

“Rivera cuenta con un cartel de campaña que evoca a los de sus antecesores: ¿Hacia dónde miran Adolfo Suárez, Felipe González, Mariano Rajoy y Albert Rivera?”

(El Mundo, 24-11-15)

NOVA POLÍTICA:

Els grans mitjans, davant dels resultats del 24-M

Altres titulars del 24-M

24 DE MARÇ | Les eleccions del 24-M van generar molts titulars, però n'hi ha alguns que van passar molt desapercebuts i que bé haurien pogut ser portada.

“El PSOE perd l'hegemonia de l'esquerra”

“Ciutadans punxa”

“L'independentisme creix”

“L'extrema dreta, fora de les institucions”

“L'alternativa nacionalista ja és real al País Valencià i les Balears”

“La CUP esclata al cinturó metropolità barceloní”

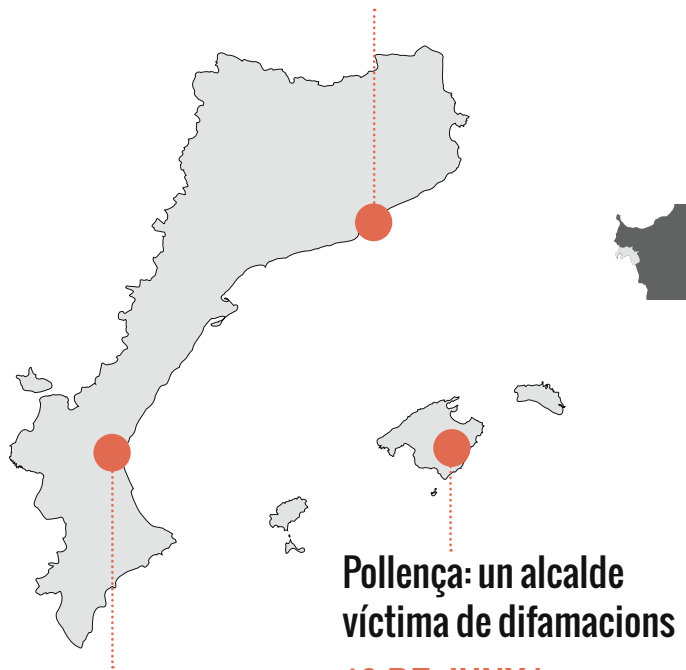
Torna la ‘batalla de València’

27 DE MAIG | Amb l'entrada de Compromís al Govern de les principals institucions valencianes, mitjans com *ABC* o *Las Provincias* van mirar de ressuscitar l'espantall de l'anticatalanisme utilitzat els

anys vuitanta en l'anomenada *batalla de València*. Des de l'endemà de les eleccions va començar un allau de notícies vinculant Compromís amb estelades, suposats complots catalanistes, pactes amb ERC o mapes dels Països Catalans. Qualsevol anècdota o detall, ni que no tingués cap relació amb la coalició, serviria de prova d'aquest complot.

Els mantres contra Ada Colau

26 DE MAIG | Desqualificacions personals, promeses impossibles, el caos a les institucions, els *mercats* desconfien, manca de responsabilitat, separatista o espanyolista segons convingui... Des d'abans i tot de la victòria d'Ada Colau, la cobertura mediàtica de la seva proposta és un indicatiu del nerviosisme amb què l'encara l'estatu quo.

Tota la culpa és de Mónica Oltra

10 DE JUNY | Les dificultats d'entesa per arribar a un pacte de govern que desbanqui al PP al País Valencià són llegits, per la majoria d'analistes, com a conseqüència de l'ambició i les exigències de Mónica Oltra, contra qui es descarrega tota la pressió de la manca d'acord.

Pollença: un alcalde víctima de difamacions

19 DE JUNY | Miquel Àngel March, nou alcalde de Pollença, és un conegut activista ambiental que va patir una intensa campanya de difamació política i mediàtica —amb *El Mundo* com a principal arma ofensiva— a causa de la seva lluita contra els abusos urbanístics. A pesar de les mentides, assetjament —incloent-hi avions— i demandes judicials, March va convertir-se en alcalde després de crear una coalició que esdevindria la primera força electoral en un feu del PP.

El 'lobby hotelier' de les Balears, els amos del paradís

**MERCÈ
PINYA**

Sis de les companyies hoteleres més importants del món han forjat el seu imperi des de les Balears. Ara pressionen el Govern de les Illes en un moment en què l'esquerra ha aprovat una nova ecotaxa

RIU, Meliá, Barceló, Iberostar, Fiesta i el Grupo Piñero han convertit el sector hotelier de les Illes Balears en un veritable imperi mundial. Ho han fet a partir d'empreses nascudes, majoritàriament, durant el franquisme i encara avui, tot i la internacionalització, conserven un control i una mentalitat familiars. El seu comportament s'ha fonamentat en la recerca de beneficis ràpids, i per aquest motiu han anat desinvertint a les Balears, bressol del seu negoci, a causa de les creixents exigències ambientals i costos d'explotació. Mentre, han cercat aliances amb governs de països empobrits per construir grans *resorts* que sovint vulneren lleis ambientals i drets laborals, segons denuncien de forma reiterada col·lectius ecologistes i moviments socials. La crisi els ha fet tornar als orígens i, amb l'experiència apresada al Carib, ara pressionen els governs locals de les Illes amb més virulència que mai, just quan l'esquerra aposta ara per segona vegada per l'ecotaxa, 13 anys després que Matas la derogàs.

Till Wilhelm Kohler és el gerent de l'hotel RIU Guanacaste, l'hotel més gran que la companyia hotelera té a Costa Rica, i des de principis de març de 2016, és també un fugitiu de la justícia. L'home fort de l'hotelera mallorquina

a Costa Rica va abandonar el país a les portes d'un judici contra ell i contra l'empresa en el qual l'Estat i la Fiscalia acusen la multinacional de greus delictes contra el medi ambient per la destrucció del manglar en la construcció del resort, a més d'un delictes d'usurpació de béns de domini públic. Gadi Amit, querellant de la causa amb la Confraternidad Guanacasteca, creu que "ha estat una fugida planificada". L'advocat de l'hotelera, Roberto Echeverría, en declaracions al canal de televisió costa-riqueny Teletica, assegurava que demostraran "que s'ha actuat d'acord amb la llei i que no existeix cap causa penal en contra de RIU que pugui ser condemnada".

No és l'únic escàndol al voltant d'aquest hotel. El màxim exponent en fou la mort d'un treballador durant la construcció del complex, l'any 2008. Rafael Antonio Pérez fou un dels centenars d'emigrants nicaragüencs que va contractar l'empresa constructora contractada per RIU. Feia feina de sol a sol i vivia a les barraques destinades als obrers que s'havien habilitat devora un rierol sense cap mesura higiènica. Rafael va aguantar només 18 dies a l'obra. "Va morir sol, en una habitació, per vòmit i diarrea. Diuen que per una intoxicació alimentària, però no ho sé ben bé perquè l'empresa no m'ho va dir", recordava amb amargor la seva vídua, Guadalupe Chamorro. Traslladaren el cos de l'obrer fins a la frontera, però res més. "Des que ell tornà a Nicaragua no m'he tornat a comunicar amb l'empresa, perquè ells realment s'alliberaren de tota culpabilitat".

RIU és una de les grans empreses d'origen balear que formen part del poderós lobby hotelier que avui és present arreu del món. La seva expansió internacional, com la de la resta, es va encetar fa un quart de segle i acumula un enfilall de denúncies i condemnes en els àmbits social, laboral i ambiental. A Cancun, l'empresa ha protagonitzat escàndols urbanístics com la construcció de dos hotels a Punta Cancun amb una sola llicència. El cas fou denunciat el 2003 per la periodista Adriana Varillas, que acabà detinguda per no revelar les seves fonts. "Hi havia més habitacions de les que ja de per si s'havien atorgat de demés. El pitjor és que no es tractava d'un hotel, sinó de dos, i que l'altre ni tan sols no estava autoritzat", explicà.

Els incompliments de RIU foren criticats, fins i tot, pels empresaris mexicans, com recordava un dels fundadors de Cancun, Sigfrido Paz. “La companyia aconseguí un permís que violava els reglaments d'alçades, de distància entre hotels, de densitat”, recorda. Un seguit de favors que tingueren recompensa: “En agraïment, RIU li comprà un hotel al germà del president municipal”, afegí. “Es va conèixer com el primer suborn oficialitzat”, explicà Varillas.

Emperò els conflictes de RIU a Cancun no són cosa del passat i el desembre de 2015 les autoritats mexicanes donaren els permisos pel cinquè hotel de la companyia a la ciutat, una torre de 16 plantes en una altra zona de manglar i duna, Punta Nizuc. Una inversió de 95,6 milions de dòlars que es troba des del febrer paralitzada pels tribunals arran d'una denúncia ecologista.

CREADORS DEL 'SOL I PLATJA' I LEGISLADORS A L'OMBRA

El fenomen turístic mundial no s'entén sense una sèrie de llinatges balears. Fluxà (Iberostar), Escarrer (Melià), Barceló, Matutes (Grup Fiesta), i Riu (d'origen olotí), als quals es va unir Pablo Piñero (Soltour - Bahía Principe) que, tot i el seu origen murcià, ha aixecat el seu imperi des de Mallorca.

Són, i ho reivindiquen sovint, els fundadors del turisme de sol i platja, i s'atribueixen la invenció del producte. La seva hàbil gestió per treure profit del negoci turístic necessita, però, d'uns recursos naturals i un paisatge que són de tots. Possiblement per això, cada vegada que un Govern d'esquerres a les Illes ha intentat posar fre al creixement o pal·liar els impactes del turisme amb una taxa, la seva reacció ha estat agressiva. El 2001, el Govern del socialista Francesc Antich va posar en marxa una taxa turística d'1 euro per dia, i l'ofensiva hotelera va ser implacable. L'hoteler Pablo Piñero –exagent de la Policia Nacional– va arribar a dir en un sopar empresarial que el que calia era “treure el president o matar el conseller de Turisme”. Així ho van recollir les cròniques del seu moment, com la de Marisa Goñi al *Diari de Mallorca*. Ara, el Parlament de les Illes Balears va aprovar el 22 de març de 2016 la segona ecotaxa. Han hagut de passar 13 anys perquè un nou Govern d'esquerres, en un nou pols, hagi tornat a fixar un impost a les estades turístiques que es tornarà a cobrar a partir de l'1 de juliol.

“Volen ser els amos i senyors, i en aquest sentit l'experiència d'internacionalització a països del sud els ha reforçat. Allà fan i desfan amb la complicitat dels governadors locals i aspiren a repetir el model al Mediterrani”, afirma Ivan Murray, catedràtic

de Geografia per la UIB i estudiós dels grans capitals turístics. Exemple del bumerang que explica Murray, n'és el Govern de José Ramón Bauza (2011-2015), que va fer una política més afí als interessos hotelers. Després de 10 anys de parlar de reconversió, d'eliminar hotels i places, el conseller de Turisme de Bauzá, Carlos Delgado, va autoritzar que els empresaris poguessin aixecar dues plantes més a la platja de Palma, fins i tot en aquells edificis il·legals que superaven el volum d'edificabilitat i no s'havien adaptat a la normativa vigent.

Aurelio Vázquez va presidir la Federació Hotelera de Mallorca durant els anys del Govern de Bauzá. Format a RIU, però actualment executiu d'Iberostar, és ideològicament molt proper a Bauzá. Va aconseguir que el Govern aprovés una llei turística que concedia als hotelers exempcions urbanístiques i negava la condició d'oferta d'allotjament als pisos turístics de particulars. Al final de legislatura, amb un Bauzá ja molt impopular i en perill de passar a l'oposició, la Federació va encartar als diaris un dossier a tot color sobre la pròspera situació econòmica. No va servir de res i el popular va perdre 15 diputats de 35, la major humiliació del PP en la seva història a les Illes. I és que les grans cadenes, que tenen 300.000 places hoteleres de les 423.000 de les Balears, governen la Federació sense que els petits empresaris tinguin opció de dir-hi la seva.

Un altre instrument que va fer servir el Govern de Bauzá per aplanar-se a les conveniències hoteleres va ser els projectes d'interès autonòmic. A la pràctica, segons han denunciat els col·lectius crítics amb aquest model, això va suposar adaptar les tramitacions i les normes als interessos del *lobby*. Meliá, propietat de la família Escarrer, i que ja escriví cartes i feu acció pública contra l'ecotaxa de fa 13 anys, va aconseguir d'aquesta manera fer tota una reconversió d'una zona de la costa de Calvià, devora el Magaluf dels excessos britànics. L'hotel emblema d'aquesta reconversió, el Nikki Beach, s'inaugurà en una glamurosa festa amb els principals alts càrrecs del PP vestits de blanc. Aquest hotel ha anat més enllà que la resta, fins ara, a Balears, i segons han denunciat els col·lectius ecologistes intenta fer un ús privatiu de la platja pública. Aquest concepte, que s'explota sense pietat als països del Sud impedint fins i tot el pas dels locals, semblava impensable al Mediterrani occidental.

Les relacions de Meliá amb el PP són de domini públic. Al seu emblemàtic hotel del passeig Marítim de Palma, els populars hi segueixen i celebren els resultats electorals. Quan el 2003 Matas recuperà el poder, el fundador i president honorí-

IVAN MURRAY,
CATEDRÀTIC DE
GEOGRAFIA DE LA
UIB: "AL SUD FAN
I DESFAN AMB LA
COMPLICITAT DEL
PODER LOCAL, I
VOLEN REPETIR
EL MODEL AL
MEDITERRANI"

L'ACTUAL
GOVERN
D'ESQUERRES,
EN UN NOU POLS
AL SECTOR, HA
APROVAT UNA
NOVA ECOTAXA
QUE SERÀ
VIGENT A PARTIR
DE JULIOL

fic Gabriel Escarrer s'hi va deixar veure, i no precisament trist. Mesos després va derogar l'ecotaxa.

PRECARIETAT LABORAL

Tot i ser pràcticament l'única indústria que té Balears, els hotelers tenen històricament mala imatge, i bona part dels illencs, quan sent algun dels llinatges il·lustres, els associa a obsessió per l'enriquiment i cap retorn a la societat. Només la compra d'un iot, el *Fortuna*, al Rei Joan Carles, és l'acció 'social' que se'ls recorda.

Aquests pioners de la indústria del sol i platja es mostren disgustats amb la seva mala imatge. A la publicació mexicana *Reportur*, Gabriel Barceló va assegurar que "em sap greu que la societat civil no reconegui els mèrits del turisme. A Mallorca ens ha traslladat de la pobresa al confort".

El sector hotelier ha estat acusat històricament per col·lectius ecologistes, ciutadans i professionals d'haver sacrificat bona part dels verges arenals de les Balears per fer negoci particular, i de tenir durant dècades els hotels de les Illes en mal estat per invertir fora. A més, fa ben poc, s'ha confirmat que algunes de les més destacades famílies hoteleres, tot i mantenir les centrals de les companyies a les Balears, fan servir societats a paradisos fiscals per tal de pagar menys impostos. Segons la investigació feta per *El Confidencial* i la Sexta, la família Escarrer (Melià) i Riu figuren en els 'papers de Panamà' i, els primers, ja s'havien acollit el 2012 a l'amnistia fiscal de Rajoy.

Els que van encetar la internacionalització foren els germans Gabriel i Sebastià Barceló, que els anys quaranta tenien una modesta empresa d'autocars. Era l'any 1985 i desembarcaren a la República Dominicana matxet en mà –literalment, com consta a les memòries dels mateixos Barceló–, on descobriren un paradís per fer negoci. "Les grans empreses marquen l'agenda dels estats, en major mesura si són febles com passa al països del Sud. Per exemple, Joan Buades ha documentat la negociació de grans hotelers amb el Govern dominicà a partir de la seva compra de deute extern d'aquest país caribeny. Amb aquesta mena de xantatges no és estrany que desprotegeixin espais naturals o que dotin els *resorts* hotelers d'infraestructures públiques (com ara autopistes i aeroports, mentre manquen escoles o sanitat per a la població local) per afavorir les inversions hoteleres", explica Macià Blázquez, professor de Geografia de la UIB i membre del Grup d'Investigació sobre Sostenibilitat i Territori.

En el cas dels Barceló, l'imperi s'ha creat sobre la base d'una fèrria austeritat. Gabriel recorda en les seves memòries com la seva esposa li va demanar per anar de vacances uns dies "com fan molts dels nostres directors". Això, traduït a nivell laboral, els ha fet mereixedors de fortes crítiques a diferents països. El portaveu de la sindical llatinoamericana REL-UITA a Nicaragua, Marcial Cabrera, assegura que "els hotels de Barceló en els seus països d'origen tenen sindicats, i aquí [Nicaragua] no permeten la sindicació", i titlla el model d'"esclavista".

No són els únics. Un treballador del Bahía Príncipe (Piñero) a Riviera Maya, que demana l'anonimat, explica que "el model està basat en el fet que aconseguieixis propina. Si no, amb un salari de 3 o 4 dòlars diaris no es pot viure. Per això preferim els clients nord-americans, més acostumats a pagar-la que els espanyols".

Aquesta experiència caribenca podria ser la justificació de l'interès dels hotelers d'importar models desregulats, segons afirmen els experts i estudiosos en matèria turística de la Universitat de les Illes Balears (UIB). A la negociació del darrer conveni col·lectiu del sector d'allotjament a les Illes, els sindicalistes Ginés Díez i Antonio Copete aconseguiren, amb amenaça de vaga, aturar els peus a la Federació Hotelera que aspirava a externalitzar el personal dels hotels. "D'aquesta manera no pots constituir un comitè d'empresa, perquè són empreses de fora les que t'envien el personal. Ja m'explicareu com es defensa la qualitat amb un recepcionista diferent cada setmana", digué aleshores Díez.

L'EIVISSA D'EN MATUTES

En paral·lel al procés de creixement i la posterior internacionalització dels mallorquins, feia el camí des d'Eivissa Abel Matutes amb el seu grup Fiesta. En el seu cas, no és que hi hagi una relació de porta giratòria ni d'apadrinament polític. Ell ho és i ho ha estat tot. Ministre del PP i president del partit a l'illa, el seu germà Mariano va ser conseller del Govern, i la seva filla titular del departament de carreteres del Consell quan una macroautopista va desfigurar Eivissa. Aleshores va reptar públicament qui demostràs que la costosa obra l'havia beneficiat.

Però en realitat a Eivissa no es fa res que ell no sàpiga ni controli. En el cas de Fiesta, el creixement internacional sembla més estancat, i, com els altres grans hotelers, arran de la crisi ha girat molt més la mirada a la terra d'origen. Els darrers dos anys ha intentat sense èxit, de moment, l'aprovació

ESCARRER
(MELIÀ) I RIU
FIGUREN EN
ELS 'PAPERS DE
PANAMÀ' I, ELS
PRIMERS, JA
S'HAVIEN ACOLLIT
TAMBÉ EL 2012
A L'AMNISTIA
FISCAL DE RAJOY

d'un marc legal a mida per urbanitzar 77 hectàrees a la platja d'en Bossa en uns terrenys que la justícia ha confirmat que són sòl rústic.

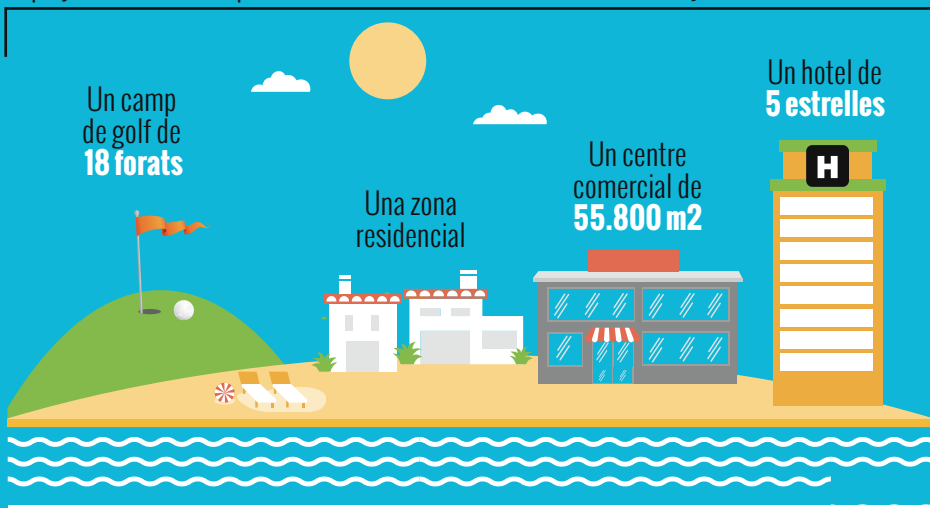
El *lobby* hotelier balear "ha tornat de la seva aventura americana, arran de l'inici de l'actual crisi, amb l'hàbit de sotmetre l'aparell de l'Estat al seu interès. El "capitalisme d'amiguets" es fa palès per exemple per la modificació de la legislació i del planejament urbanístic per ajustar-lo a l'obtenció de guanys d'aquests capitals hotelier i urbanístic", diu Macià Blázquez.

L'ANUARI MÈDIA.CAT s'ha posat en contacte amb la Federació Empresarial Hotelera de Mallorca, que ha declinat fer qualsevol comentari sobre els temes que apareixen en aquest reportatge. En tot cas, els grans hotelers neguen tracte de favor quan els mitjans de comunicació els pregunten sobre aquesta qüestió. En declaracions recollides per *Preferente*, Miquel Fluxà fins i tot assegurarà que la classe política "en els moments difícils dóna més suport a altres tipus de negocis".

Darrere les fotos dels catàlegs i la felicitat dels qui van de vacances hi ha també la cara amarga del turisme. Un negoci que mou milions d'euros, que no sempre respecta el territori, ni la salut, ni les lleis.

Centres comercials i camps de golf a la platja d'en Bossa

El projecte de Matutes pretén urbanitzar **77 hectàrees** en uns terrenys de sòl rústic a Eivissa

ALES ILLES

TURISME DE SOL I PLATJA

LES GRANS CADENES HOTELERES
TENEN **300.000**
PLACES DE LES **423.000**
QUE EL 2015 HI HAVIA REGISTRADES
A LES ILLES BALEARS

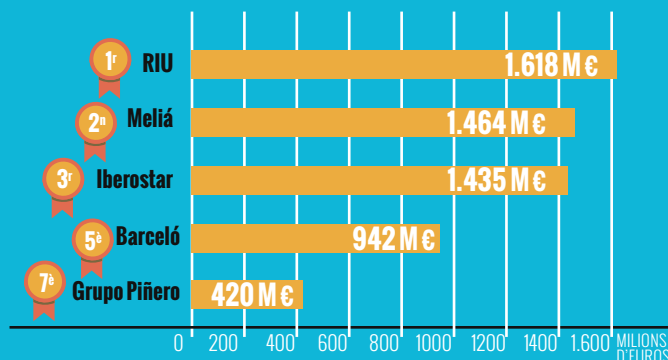

NOMÉS ENTRE EL
15 I EL 20%
DE LA DESPESA TURÍSTICA
QUEDA ALS PAÏSOS
RECEPTORS. LA RESTA ACABA
A LES SEUS CENTRALS I A
PLATAFORMES FINANCERES EN
PARADISOS FISCALS

MELIÀ HOTELS INTERNATIONAL

DE LA FAMÍLIA ESCARRER, ÉS L'EMPRESA HOTELERA
DE MAJOR PROJECCIÓ DE TOT L'ESTAT ESPANYOL, AMB
PRESENCIA A **30 PAÏSOS**

Facturació milionària Posició en el rànquing Hosteltur
2015 (facturació anual 2014)

MERCÈ PINYA
(MANACOR, 1981)

Llicenciada en Humanitats i en Periodisme i postgrau d'Agent de Desenvolupament Internacional. Ha treballat a la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya, Barcelona Televisió, i Ràdio i Televisió de Mallorca. Els darrers anys ha format part de l'equip impulsor de l'Ara Balears i ha treballat com a documentalista a Centreamèrica i el Marroc, en projectes relacionats amb l'impacte del turisme als països empobrits i els processos migratoris.

8 EXEMPLES DE SEXISME ALS MITJANS

“MINUT DE SILENCI A CASTELLDEFELS PER QUATRE VEÏNS MORTS”

Així va titular Europa Press la concentració per l'assassinat masclista comès a la població del Baix Llobregat el 5 d'agost. Dels quatre morts, un era l'assassí, que va suïcidar-se després del crim. Els altres, la seva dona i els seus fills, però l'agència de notícies va equiparar-los tots per igual.

ARCADI ESPADA

El tertulià i columnista va publicar, arran de la manifestació contra la violència de gènere del 7 de novembre a Madrid: “Dissabte passat va celebrar-se a Madrid una absurda manifestació contra la violència que anomenen de gènere. S’esperaria que aviat se’n celebrin d’altres contra el càncer de pròstata o el suïcidi”.

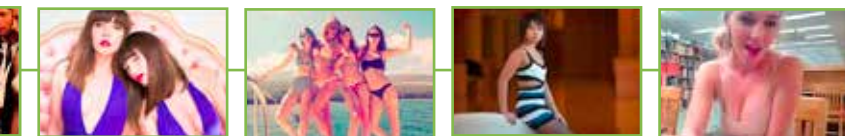
“SABIA VOSTÈ INFORMÀTICA O VA VALDRE’S DE LA SEVA EXPLOSIVA PRESÈNCIA FÍSICA QUE, PER CERT, SEGUEIX MANTENINT?”

Quan s’entrevista una dona que destaca en la seva professió —sigui científica, empresària o esportista— encara és habitual preguntar-li per la parella, els fills o la família. A *Última Hora* van preguntar a Tuñi Barcala: “Em diuen que ha passat mitja vida hospitalitzada, porta molt plàstic a sobre?” i també “Puc cometre la indiscreció de preguntar-li per què no ha tingut fills?”.

DIARIS ‘SERIOSOS’, WEBS ERÒTIQUES

La tendència a sexualitzar les dones, sigui quina sigui la seva professió, és cada cop més habitual als mitjans, sobretot en els digitals. Un bon exemple d’aquesta tendència el podem trobar a *La Vanguardia*. En un sol dia van compartir portada web els escots de Kate Perry, Elisa Sednaoui i el duo musical francès Brigitte, els biquinis de Taylor Swift i la banda Haim; la minifaldilla de la pianista Yuja Wang i una jove d’Oregon (EUA) detinguda per gravar un vídeo *porno* en una biblioteca.

5

ESPORTISTES O MODELS?

Un sector particularment sexualitzat són les esportistes. A la premsa especialitzada —i també a la generalista— són habituals galeries com “les deu tenistes més desitjades del món”, ressenyes del “calendari surf més sexi” o notícies com “uns pits massa grans per a la seva carrera esportiva”, il·lustrada amb una fotografia d’una boxejadora en postures provocatives i no boxejant.

6

INÉS ARRIMADAS, FOTOGRAFIADA SENSE CAP: TAMPOC LES POLÍTIQUES NO S’ESCAPEN DE LA SEXUALITZACIÓ

La fotografia d’*El Mundo* on Inés Arrimadas apareixia amb el cap tallat davant una imatge gegant d’Albert Rivera va despertar una gran polèmica. El diari va justificar-se dient que era una metàfora del control de Rivera sobre el partit, però haurien fet una imatge així amb un home?

8

L’ANUNCI MÉS MASCLISTA DE L’ANY: LES DENÚNCIES PER PUBLICITAT SEXISTA SÓN HABITUALS

Tant és així, que l’associació de consumidors Facua organitza cada any un concurs en què els internautes poden votar els que considerin com a tals. El 2015 l’anunci “Remajas”, del centre comercial Plaza Mar 2, d’Alacant, va quedar entre els finalistes.

TERTÚLIES SENSE DONES

Durant el 2015 va llançar-se a Twitter l’etiqueta #Onsónlesdones? per denunciar la manca de dones a les tertúlies polítiques o en el rol d’expertes en els mitjans audiovisuals. Un estudi de 2012 assenyala que no hi havia cap dona en un 42% de les tertúlies dels principals mitjans catalans.

Multinacionals catalanes i 'lobbies': el 'backstage' d'Europa

**LAURA
BALLESTERO**

Les multinacionals amb seu als Països Catalans van invertir entre 1,2 i 1,8 milions d'euros en fer *lobby* a les institucions europees

El Registre de Transparència de la Unió Europea indica que les empreses amb seu als Països Catalans van destinar l'any 2015 entre 1,2 i 1,8 milions d'euros a activitats relacionades amb el *lobbisme* a Brussel·les, segons dades a què ha tingut accés l'ANUARI MÈDIA.CAT a partir del buidatge realitzat en aquest portal. Aquests grups no treballen sols: per aconseguir informes i estudis que avalin les seves idees, els *lobbies* contracten diferents experts agrupats en *think tanks*. El finançament dels *think tanks* és molt opac a l'Estat, on aquests "grups de creació d'idees" obtenen una de les notes més baixes del món en transparència. Tot i que això pugui posar en dubte la independència dels estudis que produeixen, els diputats del Parlament Europeu asseguren que les reunions amb els grups de pressió no influeixen en el seu criteri, al mateix temps que coincideixen en la necessitat de contactar amb els *lobbies* per prendre decisions amb coneixement.

El diccionari d'Enciclopèdia Catalana defineix *lobby* com un grup de persones influents que intenta activament de persuadir els poders públics, especialment els legisladors, perquè afavoreixin els seus interessos. La legislació europea en permet l'activitat a Brussel·les. És una acció sovint discreta, que es duu a terme en el *backstage* del teatre polític. Actualment, es calcula que hi ha al voltant de 15.000 persones treballant per a gairebé 6.500 *lobbies* al barri europeu, el nom no oficial amb el qual es coneix a la zona que acull la majoria de les institucions comunitàries a la capital de la Unió.

Brussel·les, seu de les principals institucions de la Unió Europea i també de l'OTAN, és l'embrió de les polítiques europees i atlantistes. Les decisions més importants es prenen a l'est de la capital belga, on es reuneixen el Consell Europeu, el Parlament Europeu i la Comissió Europea. El darrer és l'òrgan executiu i, com a tal, elabora propostes de nova legislació en l'àmbit dels 28 països membres i aplica les decisions del Parlament i el Consell. Però els 28 comissaris que dibuixen l'escenari europeu sessió rere sessió no sempre defensen l'interès general de la societat. El motiu? L'existència de *lobbies* o grups de pressió que representen, bàsicament, les grans empreses.

UN REGISTRE VOLUNTARI

L'any passat, les empreses amb seu als Països Catalans van invertir entre 1,29 i 1,8 milions euros en activitats relacionades amb el *lobbisme* a Brussel·les: despeses de personal, d'oficina i administració, d'activitats internes, de representació, d'activitats externes i afiliació i càrrecs relacionats. Les dades es poden consultar al Registre de Transparència de la UE, una iniciativa que va néixer el 2011 –després de l'anterior registre de la Comissió– amb l'objectiu de millorar la transparència i el control dels actors que participen en la presa de decisions de la UE. És un registre de caràcter voluntari que, segons alguns experts consultats, “ha estat un pas important, però insuficient”.

En la darrera actualització del registre hi havia inscrites 115 organitzacions amb seu als Països Catalans. D'aquestes, només 41 apareixen com a *lobbies*. La resta formen part d'organitzacions no governamentals, consultories professionals, organitzacions que representen autoritats locals, regionals i municipals o *think tanks* (grups de creació d'idees).

Actualment, hi ha 20 empreses amb seu als Països Catalans registrades, quatre de les quals formen part de l'ÍBEX 35:

HI HA AL VOLTANT
DE 15.000
PERSONES
TREBALLANT
PER A GAIREBÉ
6.500 LOBBIES AL
BARRI EUROPEU
DE BRUSSEL·LES

EN EL REGISTRE
DE LA UE HI HA
INSCRITES 115
ORGANITZACIONS
AMB SEU
ALS PAÏSOS
CATALANS: ONG,
CONSULTORIES,
THINK TANKS O
LOBBIES

Caixabank, Banc de Sabadell, Abertis Infraestructures i Gas Natural. “Quan els organismes de Brussel·les ens demanen informació, tramitem les dades a través de l’oficina que tenim instal·lada a la capital”, explica un portaveu de Caixabank. “Però el volum d’activitat que hi duem a terme –amb un pressupost de més de 200.000 euros l’any– és molt baix i, normalment, és en resposta a alguna petició de les institucions. De fet, és habitual en el nostre sector que la comunicació amb la UE es faci a través de l’ESBG (European Savings Banks Group), una associació que ajuda a estalviar als socis minoritaris i a prosperar als bancs”.

De la seva banda, Abertis destina al voltant de 100.000 euros anuals a mantenir un gabinet jurídic que assessoria la multinacional en els aspectes legals referits a les normatives emeses per la Comissió. Un portaveu d’Abertis detalla que l’empresa “forma part de SEOPAN Concesiones, la patronal d’empreses concessionàries d’autopistes a Espanya, i aquesta, a la vegada, està integrada a ASECAP, la patronal europea d’empreses gestores d’autopistes de peatge, que és qui representa els interessos del nostre sector a Brussel·les”.

L’eurodiputat Ramon Tremosa (CDC) assegura que només les multinacionals disposen d’una oficina sobre el terreny per fer *lobbisme*: “Les empreses petites, amb menys força, s’agrupen en gremis o s’adhereixen a grans *lobbies* perquè representin els interessos del seu sector”. Aquest és el cas de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC), que, alhora, forma part de les Cooperatives Agroalimentàries d’Espanya, una confederació estatal que participa activament a Brussel·les. El Consell de cambres de Catalunya, regulat per la Llei de les Cambres, també representa l’interès general de l’economia en les respectives demarcacions. Un portaveu d’aquesta organització explica que s’encarreguen de “defensar posicions alineades amb l’obertura dels mercats, la disminució dels obstacles administratius que dificulten el progrés de l’economia, la millora d’infraestructures i de la formació, participant, sobretot, en consultes *online* que posa en marxa la Comissió Europea”.

EURODIPUTATS PRESSIONATS?

“Les pel·lícules nord-americanes han desfigurat molt el concepte de *lobby*”, confessa l’eurodiputat del PSOE Andrés Pelleró. “La legitimitat o no de les seves accions depèn del tipus de *lobby*. No es pot generalitzar, perquè no tots els *lobbies* ac-

tuen igual ni s'hi juguen el mateix". A la planta baixa del Parlament Europeu hi ha una desena de restaurants on es duen a terme dinars entre membres de la UE, diputats i periodistes. "No ens hem sentit mai pressionats", asseguren els eurodiputats catalans que han participat en aquest reportatge, "però necessitem la seva ajuda per poder prendre decisions amb coneixement". Els eurodiputats no poden ser experts en totes les matèries que aborden diàriament. Per això, les reunions amb els grups de pressió formen part de la seva rutina: "Tenim tres, quatre o, fins i tot, cinc reunions al dia", enumera Tremosa. D'altres, com l'eurodiputat Josep Maria Terricabras (ERC), es reuneixen només sis o set cops al mes.

"Existeixen *lobbies* de gairebé tots els sectors", explica el fins fa poc eurodiputat d'Unió Francesc Gambús. Els més poderosos són els *lobbies* relacionats amb l'energia, les finances, la sanitat, l'alimentació i la tecnologia. Però els eurodiputats no tenen temps per trobar-se amb tots els grups. "Generalment, em reuneixo amb els *lobbies* associats a les comissions de les quals formo part". L'eurodiputat Santiago Fisas (PP) assegura que es reuneix "amb qualsevol persona que hi tingui interès", perquè considera que és la seva obligació escoltar tant els ciutadans com els grups de pressió. En canvi, Terricabras es reuneix, principalment, amb *lobbies* de drets humans. "Els grups de pressió saben en quins comitès es troba cada eurodiputat", justifica, "jo estic en comitès d'immigració, drets civils... i als *lobbies* econòmics no els interessa la meua posició".

Tremosa explica que es reuneix amb els sindicats i les patronals que defensen la posició catalana a Brussel·les, però no considera que "cap d'ells siguin *lobbies*". L'eurodiputat de CDC va ser ponent del TTIP (Tractat de Lliure Comerç amb els EUA) durant el 2015 i va defensar un manifest a favor d'aquest tractat. "A mi només em van visitar sindicats danesos i suecs favorables al TTIP. Cap grup en contra del tractat em va fer arribar la seva opinió". Tremosa desconeix l'existència d'algun grup que defensi els interessos de les empreses catalanes en torn del TTIP. "Només he rebut comunicats de les patronals catalanes PIMEC i CECOT, però ja està", assegura. "Amb aquest tema s'ha fet molta demagògia i molts partits s'han dedicat a fer catastrofisme", assegura.

EL NAIXEMENT DELS THINK TANKS

Els grups de pressió elaboren dossiers d'informació, anomenats *position papers*, exposant les idees que defensen. Necessi-

MULTINACIONALS
CATALANES
COM LA CAIXA
O ABERTIS
INVERTEIXEN
MILERS D'EUROS
A FER LOBBISME A
BRUSSEL·LES

ten informes i estudis dels *think tanks* per avalar els interessos que defensen. “Aquests dossiers han de ser breus i concisos, perquè, si no, els eurodiputats no se’ls miren i acaben a la paperera”, apunta Jordi Xifra, autor de la primera *Guia de Think Tanks a Catalunya*. “Els *think tanks* s’han convertit en els experts dels *lobbies*”, explica. “La frontera que separa els uns i els altres és borrosa”, afirma Jordi González, autor de *Radiografía de los Think Tanks en España*. L’exeurodiputat Perelló traça una línia: “Un *think tank* és un grup de pensament i reflexió sobre diferents matèries que pot nodrir un *lobby*, partit o grup, amb propostes o orientacions”.

A Catalunya, els primers *think tanks* apareixen durant la Transició, però sense arrossegar la força amb la qual va néixer aquest fenomen anglosaxó al segle xx. “Segurament per manca d’informació, cultura participativa, partits oberts...”, argumenta Jordi González. La Fundació Catalunya Europa (FCE) és un *think tank* amb seu a Barcelona que neix per invertir en la recerca dels coneixements i les bones pràctiques que configuren una Europa democràtica, cívica, econòmica i social. “Tot i que no duem a terme una activitat constant ni concreta a Brussel·les, la intenció és tenir visibilitat i accés a possibles consultes públiques o encàrrecs que puguin sorgir dins la línia dels temes d’interès de la Fundació”, explica un portaveu de la FCE.

MALA NOTA EN TRANSPARÈNCIA

El primer informe de transparència financera que va realitzar l’Oficina Espanyola de l’Observatori dels *Think Tanks* va obtenir una mitjana de 0,7 punts sobre 5: és de les més baixes del món. En la segona edició de l’informe, corresponent a 2015, la “nota” de transparència dels *think tanks* de l’Estat va pujar fins a 1,2, però encara molt lluny de la mitjana internacional, situada en 2,2. “A poc a poc, les organitzacions van assumint la idea que, com més transparent, més competitiu i creïble ets”, explica Francesc Ponsa, director de l’Observatori. Per millorar la transparència dels *think tanks* i de tots els altres grups que exerceixen algun rol a Brussel·les, la Comissió va engegar a principis de març del 2016 una consulta pública per decidir si el futur Registre de Transparència de la UE hauria de ser obligatori. Tot i la necessitat de millorar aquest àmbit, Ponsa recorda que “totes les accions del *lobbisme* són legítimes i substancials amb el funcionament de les societats democràtiques”. Però, tal com afirma Perelló, el límit entre persuadir i pressionar és casi tan difús “com el que separa l’amor de l’odi”.

UN INFORME DE
2015 SITUA LA
TRANSPARÈNCIA
FINANCERA DELS
THINK TANKS A
ESPANYA EN UN
1,2 SOBRE 5

**LAURA
BALLESTERO
SERNA**
(BARCELONA,
1994)

Estudiant de quart de Periodisme a la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna, adscrita a la Ramon Llull. Ha col·laborat puntualment amb el setmanari *El Temps* i amb *La Veu de l'Anoia*. Va fer pràctiques a la redacció catalana del diari *El País*. És entrenadora de voleibol.

SALUT MENTAL

ALS MITJANS

El 2015 ha estat un any desafortunat per al tractament de la salut mental als mitjans de comunicació. En casos com el de Germanwings, l'IES Joan Fuster o els atemptats terroristes a París, la dinàmica frenètica de les redaccions per respondre a la pressió social de conèixer el que està passant ha portat a atribuir la causa d'actes violents a possibles trastorns mentals o a utilitzar conceptes de salut mental per definir situacions d'alarma i de desconcert. Ho ha analitzat l'Observatori de Mitjans i Salut Mental, creat per Obertament i pel Grup Barnils.

PREMSA

945 NOTÍCIES ANALITZADES

Notícies positives: Aquelles que tenen algun criteri positiu i cap de negatiu en qualsevol dels elements analitzats.

Notícies neutres: Aquelles que tenen criteris neutres en algun dels elements analitzats i cap criteri positiu o negatiu.

Notícies negatives: Aquelles que tenen algun criteri negatiu en algun dels elements analitzats.

TITULAR

CONTINGUT

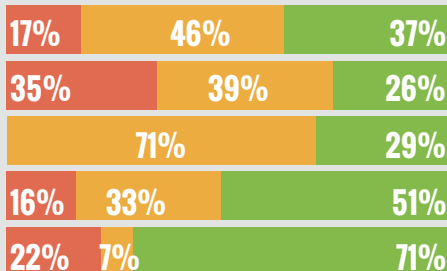
PEU
D'IMATGE

IMATGE

FONTS

TOTAL

ELEMENTS DE LA NOTÍCIA

47%

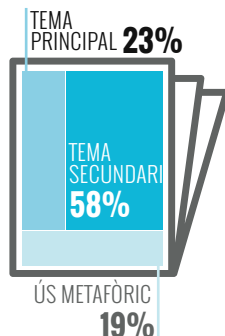
47%

6%

PARAULES CLAU MÉS UTILITZADES

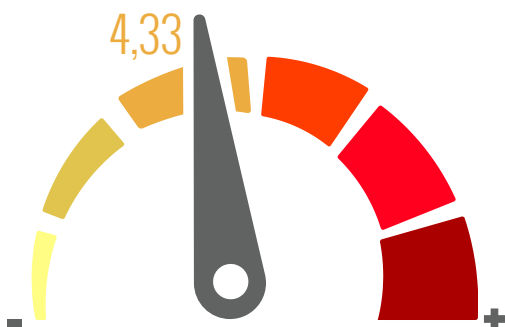
IMPORTÀNCIA QUE ES DÓNIA A LA SALUT MENTAL

NOTÍCIES EXCEL·LENTS

TOTS ELS CRITERIS
POSITIUS, CAP DE
NEGATIU O NEUTRE

12,5%

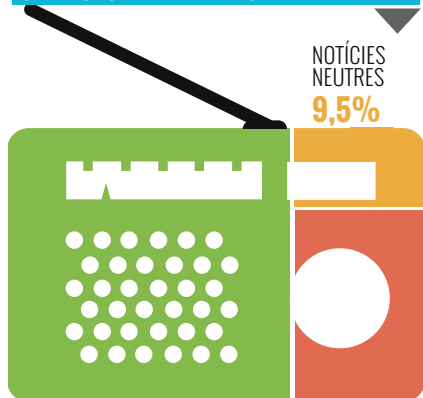
IMATGES
NEGATIVES
EN ARTICLES EL
CONTINGUT DELS
QUALS ÉS POSITIU

ÍNDEX D'ESTIGMA 2015

L'índex d'estigma està acotat entre 0 i 10, essent 10 un nivell d'estigma màxim (hi hauria el doble de notícies negatives que de la resta) i 0 un nivell mínim (no hi hauria cap notícia valorada com a negativa). Les dades reflecteixen que al llarg del 2015 s'han produït notícies que han vinculat la salut mental amb criminalitat i violència i s'han publicat menys notícies positives sobre salut mental. L'índex d'estigma del 2015, 4,33, és una mica inferior al de l'any anterior (5,2), però indica que la mala praxi a l'hora d'abordar els temes que afecten la salut mental continua essent excessiva.

RÀDIO

97 PECES ANALITZADES

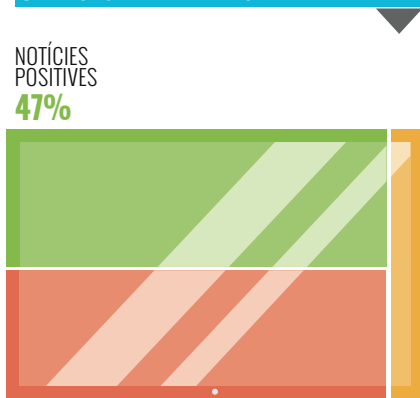
NOTÍCIES
POSITIVES
66,7%

NOTÍCIES
NEGATIVES
23,8%

NOTÍCIES
NEUTRES
9,5%

TELEVISIÓ

81 PECES ANALITZADES

NOTÍCIES
POSITIVES
47%

NOTÍCIES
NEGATIVES
45%

NOTÍCIES
NEUTRES
8%

Mitjans analitzats:

Diaris: Ara, La Vanguardia, El Punt Avui, El País i El Periódico.

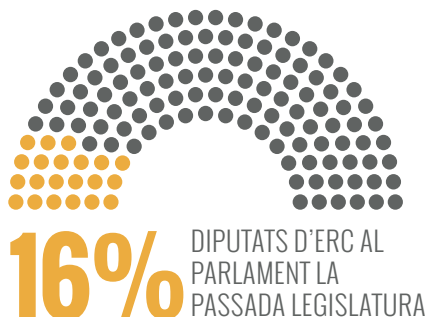
Emissores de ràdio: Catalunya Ràdio, RNE, RAC1, COPE, Cadena Ser i Onda Cero.

Emissores de televisió: TV3, TVE, Antena 3, Tele 5, BTv.

ELECCIONS 27-S:

Els comicis mediàticament més calents

Junqueras, el més invisibilitzat als informatius de TV3

21 DE GENER | Tot i la cantarella habitual de PP i Ciutadans, les dades que publica el CAC assenyalen Oriol Junqueras com el polític amb menys cobertura. Sempre, això sí, que s'accepti la presència parlamentària com a criteri periodístic.

20%

La base Morón, a canvi d'una declaració d'Obama

18 DE SETEMBRE | *El Mundo* va revelar, quasi sense voler, una de les històries amagades del 27-S: el cost de la famosa declaració de Barack Obama en favor de la unitat d'Espanya. Segons fonts diplomàtiques espanyoles citades pel diari, Rajoy hauria cedit el 20% de la base de Morón que encara mantenia —i que passava a ser, *de facto*, territori americà— a canvi del suport del president nord-americà en la campanya electoral catalana.

CSQEP: sí o no?

28 DE SETEMBRE | Durant la campanya electoral, *La Razón* va situar Catalunya Sí Que Es Pot com una opció “separatista” en repetides ocasions. Un cop passats els comicis, però, i a l'hora de fer el recompte en lògica plebiscitària, el diari del Grup Planeta no va dubtar a incloure els vots de CSQEP en el bloc del ‘no’. Altres diaris van sumar també els vots en blanc com a ‘nos’.

Intervenció a TV3

21 DE SETEMBRE | En plena campanya, la Junta Electoral Central intervenia la programació de TV3 i l'obligava a emetre més de tres hores de mítings dels partits contraris a la independència, una decisió inaudita en democràcia. A pesar de l'escàndol i de les protestes de la plantilla i la resta de representants del sector periodístic, la majoria de mitjans callaven i donaven per bona la intervenció.

‘Pressing’ CUP

1 D'OCTUBRE | Després del 27-S i durant més de tres mesos, es va viure una curiosa situació en què tots els opinadors, tertulians i editorials dels mitjans identificables amb el sobiranisme van pressionar la CUP perquè investís Artur Mas com a president, en una mostra de manca de pluralitat preocupant. Durant setmanes, l'única tesi que semblava plausible era el suport de la CUP a Mas, i no la seva retirada, talment com si aquesta possibilitat ni tan sols pogués considerar-se en una anàlisi.

L'altra cara del domini .cat

**MERITXELL
VERDAGUER**

Divergències entre els impulsors del domini i el patronat actual de la Fundació PuntCat per la gestió del projecte i el seu paper polític

La història del domini .cat és una història d'èxit. Després d'una llarga campanya civil, el 2005 l'Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) va aprovar el domini català i el va convertir en el primer destinat a una comunitat lingüística i cultural. L'Associació Punt Cat, embrió de l'actual Fundació PuntCat, aconseguia així el seu objectiu i esquivava d'aquesta manera la impossibilitat d'aconseguir un domini estatal de dues lletres, com el .es, el .fr o el .uk. Al setembre del 2015 es va celebrar el 10è aniversari del que molts han batejat com la *independència a Internet*. En pocs mesos, el .cat arribava als 100.000 dominis registrats. Però la seva gestió té una cara no exempta de polèmica. Alguns dels impulsors inicials de l'entitat, ara apartats de la Fundació, critiquen la gestió del patronat actual, presidit per Ricard Huguet, vinculat a la patronal FemCat. Consideren que s'han perdut els valors del projecte i que el .cat no aposta pels Països Catalans. Realment és així? S'han aconseguit els objectius perseguits pel .cat? Es pot millorar la gestió del domini?

Entre els anys 2001 i 2005, l'Associació PuntCat va promoure la candidatura .cat a la ICANN. Encapçalada pel Capítol Català de la Internet Society (ISOC-CAT), l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), l'associació va aconseguir el suport de 98 entitats catalanes d'arreu del món i més de 68.000 signatures. A partir de l'aprovació del domini, els impulsors de l'associació van crear una fundació privada sense ànim de lucre per gestionar-lo. Naixia així la Fundació PuntCat. "No ho podia gestionar una entitat pública: la ICANN ens havia donat el .cat perquè érem una iniciativa privada", explica el primer president de la fundació, Joan Francesc Gras. "La fundació ens donava més consistència jurídica que l'associació, ja que s'havia de constituir davant de notari i aportar-hi un dipòsit de diners. A més, permetia que les institucions hi estiguessin representades a través de patrons", hi afegeix.

Els primers estatuts de la Fundació PuntCat, registrats al juliol del 2005, preveïen un patronat format per quatre membres permanents, però que podia ser format per un màxim de 55 persones que majoritàriament havien de ser escollides per les entitats que formaven part de l'Associació PuntCat. El periodista Vicent Partal, un dels impulsors del .cat, apunta: "Hi havia el compromís amb totes aquestes entitats que entrarien a governar el .cat a través d'unes eleccions". També s'hi detallava que era necessària la representació de diferents sectors de la societat civil: el món acadèmic, els mitjans de comunicació, entitats sense ànim de lucre, del món de l'esport i fins a un màxim de cinc representants de titulars de domini .cat. Però això no es va portar mai a la pràctica: a l'octubre del mateix any els estatuts van ser modificats i van passar a dir que "la resta de patrons [a banda dels permanents en aquell moment, que eren l'IEC, la ISOC-CAT i la CCMA] els designarà el patronat". Una modificació que va limitar la participació de les entitats que s'havien sumat inicialment a la candidatura.

L'advocat especialitzat en Internet, exmembre del consell de la ICANN i ideòleg del .cat Amadeu Abril es mostra crític amb la manera com es van fer les coses des de bon començament. "Vam sortir sense estructura ni local, poc preparats. El primer patronat va quedar bloquejat per discussions internes, i durant molt de temps va tenir el mandat caducat". Al seu parer, "es van desaproveitar els primers anys". Segons els estatuts, el primer patronat havia de tenir una durada de sis mesos,

ELS PRIMERS
ESTATUTS
PREVEIEN
UNA ÀMPLIA
PRESENCIA DE LA
SOCIETAT CIVIL,
PERÒ AIXÒ MAI
NO ES VA DUR A
LA PRÀCTICA

però no es va renovar fins al 2009, quan Joan Francesc Gras, en representació de la ISOC-CAT, va deixar de ser president i ho va passar a ser Salvador Alegret, en representació de l'IEC.

Els estatuts també preveïen que Fundació PuntCat tingués un Consell Assessor, format per persones de reconegut prestigi en els àmbits de les noves tecnologies, dominis a Internet i llengua i cultura catalanes, i un fòrum consultiu "obert a tots els titulars i usuaris de noms de domini .cat perquè puguin participar en els processos decisoris", però cap d'aquests dos espais no es va arribar a crear i ja no consten als estatuts actuals.

Després dels patronats liderats per Gras i Alegret, el 2011 Ricard Huguet va passar a ser el president en representació del FemCat, el *lobby* sobiranista d'empresaris. En aquell moment, el patronat buscava fer un canvi en el lideratge per impulsar definitivament el domini, però no hi havia consens amb el nom de la persona que havia de liderar el projecte. S'hi van presentar dues candidatures, l'una encapçalada per Manel Sanromà, que havia estat un dels impulsors del .cat, i l'altra per Carles Solà, exconseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació al primer Govern tripartit. Cap de les dues no va aconseguir el suport del patronat. Finalment, el FemCat va fer una proposta encapçalada per Ricard Huguet que va ser acceptada.

CAP A LA GESTIÓ EMPRESARIAL

El patronat actual ha fet canvis significatius respecte a la gestió anterior de l'entitat. Els estatuts van ser modificats de nou per afegir-hi altres membres permanents, com la Fundació FemCat, la Cambra de Comerç de Barcelona, la Federació Llull i el Futbol Club Barcelona. El pes de FemCat a l'entitat és notori. Avui, al patronat hi ha fins a tres persones que també són patrons d'aquesta fundació: el mateix Huguet; Lluís Rullan, que hi és en representació de la Federació Llull, i Josep Morell, en representació de la Cambra de Comerç de Barcelona. Aquesta última, una entitat que no utilitza el .cat i treballa amb el .org.

També hi va haver un altre canvi important als estatuts: si fins en aquell moment s'indicaven els sectors socials que hi havien d'estar representats, ara aquesta decisió queda en mans del patronat. Així, de membres permanents actualment no n'hi ha cap d'específicament vinculat al món d'Internet i només un que no sigui una entitat exclusivament del Principat, la Federació Llull, que aplega Òmnium Cultural, l'Obra Cultural Balear i Acció Cultural del País Valencià.

EL PATRONAT
ACTUAL ESTÀ
PRESIDIT PER
RICARD HUGUET,
VINCULAT A
LA PATRONAL
SOBIRANISTA
FEMCAT

Des dels seus inicis, l'entitat no ha deixat de créixer econòmicament i actualment té unes reserves d'1,2 milions d'euros. Santi Ribera, director de la Fundació PuntCat, defineix així l'estratègia actual: "Amb els dominis passa igual que amb els productes en un supermercat: per ser competitius, han de tenir un preu baix i han d'estar ben situats en el lineal; això és el que hem fet amb el .cat. Hem abaixat el preu i hem aconseguit tenir fins a 47 registradors; abans només el tenien 22 o 23". Sobre el preu, Ribera apunta que arrossegueu l'herència, segons diu derivada de la gestió d'altres patronats, de ser "un domini car". "Malgrat que ara és més barat que el .com o el .es, els compradors segueixen tenint la sensació que el .cat és car", afirma.

L'arribada del nou president va suposar també canvis a l'equip tècnic. El director, anterior, Jordi Iparraguirre, va ser acomiadat, segons ha explicat a l'ANUARI MÈDIA.CAT, després d'un any de desavinences amb Ricard Huguet. Iparraguirre explica que "van escollir un director nou en un procés de selecció gens transparent i ni se me'n va informar". La persona que s'encarregava de la comunicació en aquell moment, Irene Cabrera, també va deixar la feina. Segons explica a l'ANUARI, va agafar la baixa "quan el metge em va diagnosticar un quadre de depressió i ansietat a conseqüència de la situació a la feina, on era contínuament qüestionada". Després va agafar una excedència i no s'ha reincorporat al lloc de treball.

A preguntes de l'ANUARI, el president de la Fundació PuntCat, Ricard Huguet, admet la baixa d'aquestes dues persones. Les raons, però, serien molt diferents: "En el cas d'Iparraguirre, va ser ell mateix qui va voler marxar. Sobre el cas de la persona de comunicació, va agafar una baixa per depressió i tot seguit una excedència per anar a viatjar".

EL .CAT ALS PAÏSOS CATALANS

Si alguna cosa aixeca crítiques entre els impulsors inicials del .cat, és el paper que ha tingut la Fundació més enllà del Principat: consideren que s'ha oblidat de la resta dels Països Catalans. Santi Ribera en discrepa, però afirma que els esforços per fer créixer el domini s'han de posar a Catalunya. "Hem de pensar com rendibilitzar millor cada euro gastat. És més rendible guanyar quota de mercat a Catalunya que en altres llocs on es parla català; quan aquesta quota estigui consolidada, després podrem sortir del Principat". El 2014, la inversió en la partida de comunicació del .cat, incloent-hi la publicitat,

L'ENTITAT NO
HA DEIXAT
DE CRÉIXER
ECONÒMICAMENT
I ACTUALMENTÉ
UNES RESERVES
D'1,2 MILIONS
D'EUROS

va ser de 314.000 euros, mentre que el 2013 no arribava als 140.000 euros.

El debat sobre què ha de ser el .cat és ampli, especialment quan es parla de si representa la llengua catalana, tal com va aprovar la ICANN, o bé si representa Catalunya. Abril insisteix que “el .cat s’està convertint en el domini del Principat, però havia de ser el domini de la llengua i cultura catalanes; s’hauria d’haver fet campanya per arribar a més gent fora de Catalunya, encara que fos més difícil”. Carles Salvadó, que havia estat vocal de l’entitat en representació de l’Associació Catalana d’Enginyers de Telecomunicacions, opina que, sens dubte, el .cat es va fer per crear una estructura d’Estat, sigui Catalunya o els Països Catalans. Santi Ribera, director de la Fundació, comenta que “oficialment és el domini del català; oficiosament és el de Catalunya”. El president de la Fundació, Ricard Huguet, afirma que és “el domini de la llengua catalana” i defensa la seva gestió dient que “s’ha fet una gran feina de divulgació; abans el .cat era més una cosa de gent de la ceba”.

Manel Sanromà, que segueix de vocal al patronat actual, també opina que el .cat ha de tenir un paper important en un procés de creació d’un nou Estat. S’oposa al fet que la Fundació no s’afegís al Pacte Nacional pel Dret a Decidir, ja que “tots els pares fundacionals vèiem que el .cat era una qüestió de país i ara, en canvi, s’ha descafeïnat”. En el mateix sentit opina Salvadó, que es pregunta: “Quin paper ha tingut en el *procés* el .cat?”. Huguet, però, respon que “el .cat no és independentista” i que precisament un dels objectius de la Fundació és normalitzar-ne l’ús.

“Canviem el passaport pel diccionari”, va dir en el seu moment l’ideòleg del .cat, Amadeu Abril. Amb aquesta frase proposava abandonar els esforços frustrats per aconseguir el .ct, el domini de dues lletres que representaria un Estat, i posar-los en el .cat i així aconseguir el domini lingüístic i cultural. Les xifres, però, indiquen que el .cat és el domini de Catalunya: segons dades del 2014, més de 71.865 dominis .cat són registrats a Catalunya, 2.131 a les Illes, 925 al País Valencià, 143 a Andorra, 166 a la Catalunya del Nord, 21 a la Franja de Ponent i 5 a l’Alguer.

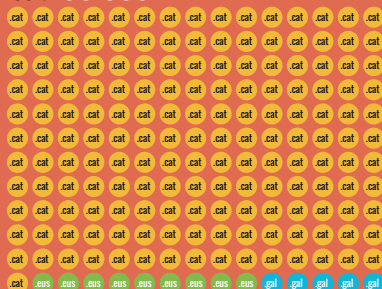
LES XIFRES DEL .CAT

LA GENERALITAT DE CATALUNYA VA INVERTIR
220.000 € PER IMPULSAR EL .CAT

Dominis actuals registrats

.cat 100.000

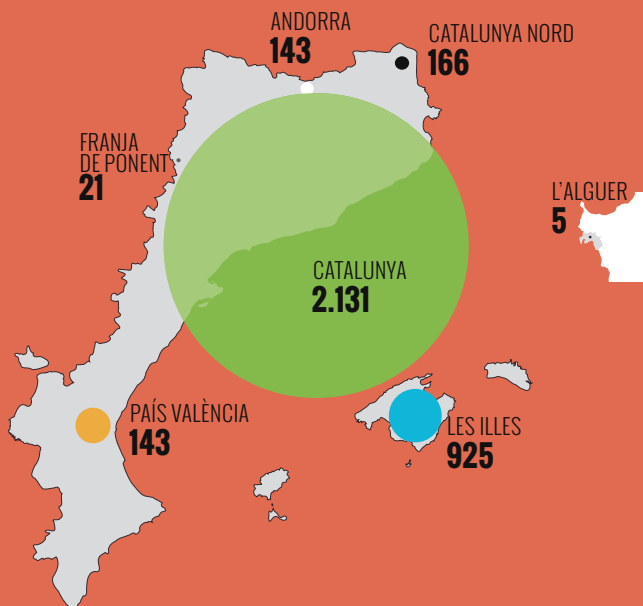
.eus 5.800

.gal 3.000

Preus

Dominis .cat registrats per territoris

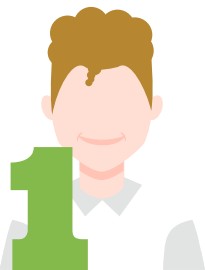

MERITXELL VERDAGUER
(PERAFITA, 1984)

Llicenciada en Ciències Polítiques i Periodisme. Va començar a treballar de periodista a la revista comarcal del Lluçanès, *La Fella*, on hi va passar gairebé quatre anys. També ha publicat en altres mitjans des dels camps de refugiats sahrauís, Egipte o Palestina, i ha estat coguionista d'un documental sobre la revolució tunisiana, *Iahraq*. Durant l'últim any ha treballat en comunicació política i també al tercer sector. Actualment és redactora a *Vilaweb*.

127

9 BURRADES ANTICIENTÍFIQUES

1

UN “PSICONEURO- IMMUNOENDO- CRINÒLEG” DE GUÀRDIA A TV3

Xevi Verdaguer és un “psiconeuro-immunoendocrinòleg”, una disciplina científica que s’ha inventat ell mateix.

A pesar que ni tan sols té el títol de medicina, va donant consells mèdics en horari de màxima audiència a TV3, com per exemple quan va aconsellar a un concursant d’*El Mur* de deixar el gluten fent-li una “morfologia facial”. També el va entrevistar Jaume Barberà a *Retrats*.

2

“HOMES ITALIANS I Francesos I DONES ALEMANYES, ELS MÉS INFIDELS D’EUROPA”

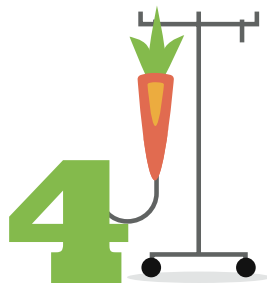
La tendència germana dels falsos estudis científics en alimentació són els falsos estudis en tendències sexuals. Fàcils de publicar en un món digital dominat pel *clickbait*, serveixen per vendre tot tipus de serveis o productes. El d’aquest exemple, publicat a l’*Ara*, una agència per trobar parella.

3

ELS RÈGIMS “MIRACLE” DELS FAMOSOS, SOVINT UN PERILL

Una secció habitual de la premsa “femenina” són els règims per aprimar-se miraculosament. A vegades salten als mitjans generalistes quan algú amb rellevància pública en fa promoció. La reina espanyola, per exemple, seguia la “dieta Perricone”, presentada com “la més saludable” per Europa Press i desaconsellada pels nutricionistes.

4

“ES VA CURAR DEL CÀNCER CANVIANT DE DIETA”

“La Contra” de *La Vanguardia*, és una de les seccions d’un gran mitjà que més espai dediquen a entrevistar pseudocientífics, venedors de fum i tot tipus de suposats terapeutes. Per això ha rebut nombroses queixes i el 2013 l’Associació Catalana de Comunicadors Científics va iniciar una recollida de signatures contra aquest biaix. No ha canviat gaire: el 2015 publicava, per posar un exemple, una entrevista amb Odile Fernández, una nutricionista que prepara “dietes anticàncer”.

5

LA REVISTA 'MÍ' PROPOSA "ALTERNATIVES" A LA QUIMIOTERÀPIA I DESPRÉS ACUSA ELS LECTORS D'"ENTENDRE-HO MALAMENT"

Durant la Setmana Mundial contra el Càncer de Mama, *Mí* va publicar un reportatge titulat "Alternatives a la quimioteràpia", una línia perillosa que pot induir persones afectades per la malaltia a deixar un tractament llarg i dolorós però que no té alternatives. Davant l'allau de queixes va assegurar que mai no havia aconsellat "renunciar a la quimioteràpia" i va dubtar de la "capacitat lectora" dels crítics. Finalment va rectificar.

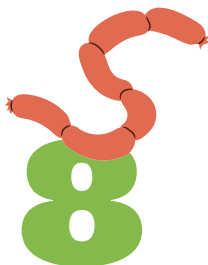
MARILÓ MONTERO, LA MÉS MEDIÀTICA

La popular presentadora de *La mañana* de La 1, acostuma a rebre dures crítiques per les seves afirmacions anticientífiques o supersticioses, així com per la secció de salut del seu programa. En un dels casos més famosos va assegurar que "olorar llimones pot prevenir el càncer".

7

EL COMPLEXE EQUILIBRI DE LES FONTS EN LA COBERTURA DE LES VACUNES

La infecció —i posterior mort— de diftèria d'un nen a Olot el mes de juny va activar un intens debat mediàtic al voltant de les vacunes. Un cert sentit d'equitat periodística va acabar donant el mateix pes als defensors de les vacunes —la pràctica totalitat de la comunitat científica— i els seus opositors, un moviment que es basa, sobretot, en un estudi fraudulent de 1998.

L'"OFENSIVA ANTICARN" DE L'OMS

A l'octubre, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) incloïa la carn vermella i processada dins el llistat de productes "probablement cancerígens" després d'un llarg procés i segons uns estudis que feia anys que es coneixien. Això no va evitar una allau d'histerisme mediàtic on no van faltar titulars com el que obre aquest punt, publicat a *La Vanguardia*.

"BEGUI CAFÈ I LA SALUT LI HO AGRAIRÀ"

O vi, o cervesa, o xocolata, o Actimel... El descobriment dels *health claims* ["reclams saludables"] per tal de vendre uns aliments o uns altres ha tingut el seu efecte secundari informatiu: la proliferació d'estudis pseudocientífics que, en realitat, no són més que publicitat enganyosa d'un producte o marca, que així aconsegueix "colar" el seu anunci de forma molt més eficient o barata.

DESAPERCEBUES

Podrien haver estat notícia

Sovint passen grans històries que, per diferents motius, mai arriben a protagonitzar l'agenda informativa i queden enterrades en un breu. En recuperem algunes.

Els altres cremats vius

12 DE FEBRER | L'emissió en vídeo de

l'assassinat d'un pilot jordà cremat viu per Estat

Islàmic va commocionar, i amb raó, els mitjans

d'arreu del món. Però aquesta brutalitat no pot fer oblidar els cremats vius que mai han tingut una portada ni un segon de telenotícies. ONG i periodistes independents han documentat centenars de víctimes dels bombardeigs amb drons estatunidencs en països com Iemen, l'Iraq o el Pakistan. En molts casos s'ha emprat fòsfor blanc, una substància que crema vives les víctimes i desfà la carn fins a deixar els cadàvers irreconeixibles. En algunes ocasions Israel també ha provat d'utilitzar-ne en atacs al Líban.

Una 'fàbrica infernal' a Figueres

9 DE MARÇ | *Le Monde*

publicava una sèrie de reportatges de gran format sobre la fabricació incontrolada de pesticides i el seu tràfic internacional. Una de les baules d'aquesta cadena era a Figueres, des d'on entraven els pesticides il·legals a l'Estat francès. Tot i la rellevància de la història, cap mitjà català va mostrar interès a investigar-la.

La revolució sanitària catalana

2 D'ABRIL | En menys de

72 hores, la Generalitat va aprovar tres projectes polèmics amb fortes repercussions a la sanitat catalana: la possible gestió privada de les dades sanitàries públiques, la legalització de l'activitat privada als centres públics i el Consorci Sanitari de Lleida. Les protestes d'usuaris, professionals i oposició van aconseguir frenar alguns d'aquests projectes tot i la inacció dels mitjans.

Una vaga ignorada

16 D'ABRIL | Una de les vagues més llargues, significatives i amb implicacions per als usuaris dels darrers anys, la de les subcontractes d'instal·ladors de Telefónica, va ser ignorada pels mitjans durant setmanes. Quan finalment van decidir-se a parlar-ne van optar per un to criminalitzador que, pràcticament, reduïa el problema a una qüestió d'ordre públic pels nombrosos sabotatges.

Decisió històrica a l'ONU

2 DE JULIOL | El Consell de Drets Humans de l'ONU va aprovar una resolució que obria la porta a la creació d'un tractat vinculant que obligui totes les empreses multinacionals a complir la legislació de qualsevol país on operin i que hagi subscrit l'esmentat acord. Si finalment el tractat arriba a veure la llum, serviria per evitar casos com el de Chevron contra Equador, en què la multinacional petroliera va retirar tots els seus actius del país sud-americà per evitar pagar les indemnitzacions d'un judici que havia perdut.

Cinc ferits en un atac racista als EUA

25 DE NOVEMBRE | Sobrecobertura de qualsevol notícia dels Estats Units? Doncs l'atac de tres homes amb armes de foc contra una concentració pacífica que protestava pels abusos policials a la població negra a penes va sortir. Tot i els cinc ferits, en les poques referències trobades mai s'etiquetava el fet com a "atemptat terrorista".

Retrat crític d'El Corte Inglés

**JORDI
PASQUAL**

El grup ha facturat els últims tres anys més de 17 milions d'euros a través de contractes amb la Generalitat catalana per compra de material, informàtica o viatges

El Corte Inglés és una empresa sempre a l'ull de l'huracà. La seva constant inversió en màrqueting (que, segons una filtració a *El Confidencial*, el 2015 es va elevar a 497.757 €) ha fet que sovint se l'acusi d'emprar la publicitat com una eina per edulcorar la seva imatge als mitjans. En aquest reportatge, l'ANUARI MÈDIA.CAT va una passa més enllà per analitzar alguns dels aspectes menys coneguts del grup que ara encapçala Dimas Gimeno. Des de les problemàtiques sindicals fins als problemes financers, passant per un aspecte molt rellevant sovint a l'ombra: els nombrosos contractes amb les administracions públiques. Segons les dades a les quals ha tingut accés en exclusiva l'ANUARI, durant els darrers tres anys la Generalitat catalana ha realitzat contractes amb El Corte Inglés per valor de més de 17,1 milions d'euros, en àmbits tan diversos com la compra de material, els serveis informàtics o els viatges. El 2015, la xifra va elevar-se a 4,3 milions. Segons l'empresa, "no hi ha res a amagar".

La gestió de grans superfícies comercials és el negoci més visible d'El Corte Inglés. Però aquest grup empresarial té altres vies de negoci. Per exemple, la de proveïdor de béns i serveis a l'Administració. I, en aquest àmbit, la Generalitat catalana és un bon client. Les diferents empreses del grup El Corte Inglés han rebut els últims tres anys un total de 17,1 milions d'euros en encàrrecs de la Generalitat. El 2013 i el 2014 van ser 6,4 milions cada any, i el 2015, 4,3 milions. Aquests 4,3 milions es van repartir en 157 contractes, dels quals 118 van ser menors, és a dir, sense concurs públic, perquè el cost de cadascun era inferior a 18.000 €. En total, el grup El Corte Inglés va facturar l'any passat 140.347 euros a l'Administració catalana sense competir amb altres ofertes. Les dades les ha extret l'ANUARI MÈDIA.CAT a partir d'una lectura minuciosa del Registre Públic de Contractes de la Generalitat.

A més d'aquests contractes menors, el 2015 n'hi va haver 12 més de negociats sense publicitat, un procediment en què la Generalitat proposa el contracte a un mínim de tres empreses. En total, van suposar uns ingressos per a El Corte Inglés de 901.363 euros. La despesa més alta amb aquest procediment és de 738.949 euros i correspon a un contracte del Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM). L'empresa pública explica que es tracta d'un contracte "negociat amb exclusivitat tècnica" perquè, arran del tancament d'una contractació del CatSalut, s'havien d'adquirir més aparells per al contacte entre ambulàncies i els centres sanitaris. Perquè tinguessin les mateixes capacitats tècniques, s'havien de demanar a la mateixa empresa que els dispositius existents. Justament el SEM és l'organisme contractant que més ingressos ha atorgat a El Corte Inglés: 1,17 milions d'euros.

INFORMÀTICA, LA MÉS CONTRACTADA

El gros de les adjudicacions de l'any passat, però, es va negociar mitjançant procediment obert (2,95 milions) o a partir d'un acord marc (339.017 euros). Fonts d'El Corte Inglés asseguren que "no hi ha res a amagar". Cada empresa del grup es presenta als concursos en funció de l'àmbit: "Si guanyem, és perquè fem la millor oferta". També apunten que, en el camp de les administracions públiques, els grans magatzems acostumen a ser els més contractats perquè es poden presentar a més licitacions.

EL CORTE INGLÉS
DIU QUE NO HI HA
"RES A AMAGAR":
"GUANYEM
PERQUÈ FEM LA
MILLOR OFERTA"

En el cas de la Generalitat, Informática El Corte Inglés ha estat la més beneficiada pels contractes, ja que ha ingressat 2,1 milions d'euros. També va guanyar un concurs en forma d'unió temporal d'empreses (UTE) amb Eulen, per valor de 260.700 €. La majoria de serveis encarregats a aquesta filial són de manteniment i posada en marxa de serveis o digitalització de documents.

Els grans magatzems són la segona empresa del grup més afavorida per contractes amb la Generalitat, amb 1,8 milions d'euros. La majoria els va impulsar l'Institut Català de la Salut (ICS) i són per comprar material i productes de neteja. Hi figuren matalassos, bàscules per al servei de pediatria, electrodomèstics, detergents...

AGÈNCIA DE VIATGES DE LA GENERALITAT

Tot i que els ingressos de Viajes El Corte Inglés provinents de la Generalitat són de només 70.042 euros, representen 73 dels 157 contractes del 2015. El Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació n'és el principal client. Madrid i Brussel·les són els destins més habituals, però n'hi ha altres de més llunyans, com San Francisco (EUA) o Budapest (Hongria).

Malgrat això, el 2015 no ha estat el millor any per al grup del triangle verd pel que fa a contractes amb la Generalitat. Els dos anys anteriors, els encàrrecs de la Generalitat es van elevar per sobre dels 6 milions d'euros. Josep Manel Hernández, delegat sindical de CCOO a El Corte Inglés, diu que la majoria de treballadors desconeixen els tractes comercials del grup, ja que "es fomenta que no en transcendeixi informació".

Aquests són els contractes amb empreses que mantenen el nom del grup en la seva denominació. Però l'estructura empresarial és força més complexa, amb empreses com Hipercor, Telecor, Opencor, Supercor, Investrónica, Optica 2000, Sfera, Supercor Stop & Go i Bricor. Ara bé, les quantitats dels contractes amb aquestes empreses no representen ni un 1% sobre el total.

POLÈMIQUES URBANÍSTIQUES PER OBRIR NOUS CENTRES

Tot i els 157 contractes entre la Generalitat i El Corte Inglés, el delegat sindical de la UGT Òscar López no creu que hi hagi un tracte de favor per part de les administracions. "Els governs catalans des del temps de Pujol han fet una política de suport al petit comerç", apunta, "i això ha comportat restriccions d'obertura el cap de setmana, per exemple".

Un altre punt de conflicte entre El Corte Inglés i les administracions públiques és tot allò que fa referència a l'obertura de nous centres comercials. Un estudi del 2012 fet per dos alumnes de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona mostrava el *modus operandi* del grup per obrir noves botigues a Pamplona, Almeria i Mataró. El cas de la capital del Maresme és característic. L'any 2007, l'empresa va adquirir, a través d'un concurs públic, el solar on hi havia l'antiga fàbrica de Can Fàbregas i de Caralt, classificada amb la màxima categoria de patrimoni arquitectònic local. El projecte va estar envoltat de polèmica i va tenir l'oposició dels moviments socials, que van dur-lo als tribunals. Avui dia, nou anys després, encara no s'hi han edificat els grans magatzems.

"El cas de Mataró és estrany, perquè habitualment les sentències arriben quan l'edifici està acabat i l'activitat en marxa i, per tant, només queda adaptar l'ordenament urbanístic per legalitzar l'espai", apunta el delegat sindical de CCOO. El grup es postula com el principal perjudicat: "Hem fet una inversió de 30 milions d'euros que està parada per inseguretat jurídica", afirmen fonts de l'empresa. A més, recorden que el conflicte obert als tribunals no depèn d'ells sinó de l'ordenament urbanístic i per això "ni tan sols la plataforma que va iniciar el litigi està en contra d'El Corte Inglés".

ENFRONTAMENT SINDICAL

En els orígens, la pugna entre Ramon Areces (El Corte Inglés) i Pepín Fernández (Galerías Preciados) incloïa el benestar dels treballadors per proporcionar una atenció al client distingida. Però això canvia a la sortida del franquisme i la Transició, quan s'adaptaven als nous models comercials. CCOO preveu ara que arribin reconversions que poden desprotegir els assalariats.

"Els treballadors d'El Corte Inglés cobren uns 900 euros bruts el mes i han d'augmentar el sou amb complements", explica el delegat sindical de la UGT, Òscar López. Està per sobre del salari mitjà del sector, però considera que amb menys de 1.000 no es pot sobreviure: "La majoria de contractes són indefinits, però la gent entén que aquest treball és de pas". Tots dos sindicats consideren positiu el pla de jubilacions que hi ha sobre la taula, però no saben si es contractarà més gent.

López apunta que, amb els salaris congelats, el poder adquisitiu ha baixat un 10% durant la crisi. Tant CCOO com la UGT no van signar els darrers dos convenis col·lectius, però es van aprovar perquè la representació sindical majoritària és de

LA UGT I CCOO
AFIRMEN QUE
FASGA I FETICO,
SINDICATS
MAJORITARIS
DE L'EMPRESA,
"ESTAN
CONTROLATS
PELS DIRECTIUS"

DIMAS GIMENO,
AL CAPDAVANT
DEL GRUP
DES DEL 2013,
HA ANAT
A LLISTES
ELECTORALS
DE FALANGE

FASGA i FETICO. “Són sindicats grocs formats pels mateixos directius de l’empresa”, critica el delegat de la UGT. En canvi, José Luis Esteve, delegat de FASGA, que va guanyar les eleccions sindicals del 2014 amb més d’un 50% de representació, diu que la UGT i CCOO tenen un model diferent del seu: “No creiem en el sindicalisme de classe; quan puguin demostrar que som un sindicat groc, que ho portin als tribunals”.

A LA RECERCA DE LIQUIDITAT

L’arribada de Dimas Gimeno al capdavant del grup el 2013, després de la mort d’Isidoro Álvarez, va portar controvèrsia perquè el nou director va ser candidat a les llistes de Falange en les eleccions generals del 1996 i del 2000 i en les catalanes del 1999. Pel que fa a l’empresa, Gimeno ha aplicat una estratègia per guanyar liquiditat i renegociar el deute. D’una banda, ha donat més importància als plans de finançament – Financiera El Corte Inglés està participada en un 50% pel banc Santander– i, de l’altra, ha afavorit l’entrada del xeic de Qatar Hamad Bin Jassim a la societat per 1.000 milions d’euros.

Emulant els temps de la Guerra Civil, en què Areces venia vestits fets amb teles que li enviava la CNT des d’Alcoi als brigadistes internacionals, Gimeno intenta fer de la necessitat una oportunitat. Tot i això, el benefici net va caure un 32,3% entre el 2013 i el 2014. “Els efectes de les decisions de Gimeno arribaran en els propers mesos”, pronostica Hernández.

EL CORTE INGLÉS I ELS MITJANS

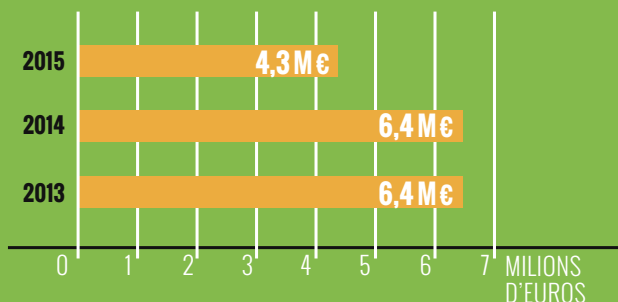
Per la seva condició de gran anunciant, hi ha qui diu que mai no apareixen articles crítics amb El Corte Inglés als mitjans de comunicació. L’empresa ho nega taxativament: “Els mitjans convencionals han publicat articles crítics”. Expliquen que els anuncis es gestionen com a grup i des de les diferents empreses, que, tot i anunciar obertures i ofertes concretes, mai no es fa des dels diferents centres. “Tot el que fem és públic”.

Filtrala va fer públics el 2015 els comptes de l’empresa des del 2011 fins al 2016. S’hi pot veure la relació d’El Corte Inglés amb mitjans de comunicació i periodistes. Durant el 2015 va gastar 497.757 € en màrqueting, 35.124 € als Països Catalans. En aquesta categoria no hi ha tots els patrocinis i publicitats. Hi ha anuncis a A3Media, Intereconomía i altres mitjans; col·laboracions amb l’Associació de la Premsa de Madrid i, fins i tot, esdeveniments pensats especialment per a periodistes, com ara un torneig de golf a Catalunya i dinars a Elx.

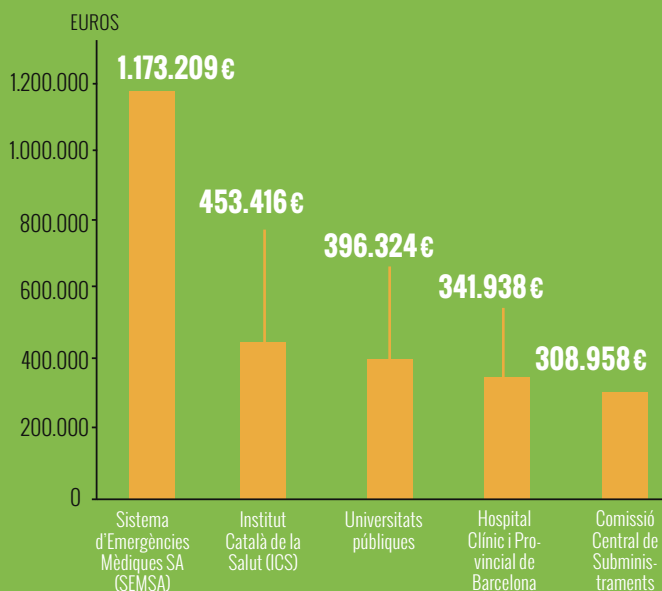
CONTRACTES

PÚBLICS A EL CORTE INGLÉS

Contractes de la Generalitat
a El Corte Inglés (2013-2015)

Principals contractistes públics de la
Generalitat amb El Corte Inglés (2015)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Públic de Contractes de la Generalitat de Catalunya.

**JORDI
PASCUAL
MOLLÀ**
(ALCOIÀ, 1994)

Estudiant de periodisme a la Universitat Autònoma de Barcelona. Va començar a fer ràdio a l'institut i més tard va fer petites col·laboracions amb diversos mitjans de l'Alcoià-Comtat. Actualment fa les pràctiques a *Crític* i és membre de l'emissora lliure Ràdio Floresta. És un dels periodistes impulsors del mitjà de comunicació cooperatiu de Sant Cugat, *elCugatenc*.

8 FAULES

QUE ELS MITJANS S'HAN EMPASSAT

1

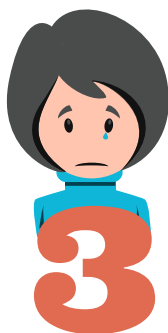
ELS NENS ABRAÇATS DEL NEPAL

Una de les imatges icòniques del terratrèmol del Nepal, la de dos nens de curta edat abraçats, havia estat presa el 2007 al Vietnam. La nena petita no estava espantada per haver-ho perdut tot sinó per la presència del fotògraf estranger.

2

UN HOME VA TALLAR TOTS ELS SEUS BÉNS PER COMPLIR UNA SENTÈNCIA DE DIVORCI

Les imatges del cotxe partit per la meitat eren espectaculars, però mentida (regust masculista a banda). En realitat era un vídeo viral publicitari d'un despatx d'advocats.

EL BLUE MONDAY, ANY RERE ANY

El tercer dilluns de gener no és el dia més trist de l'any, i encara menys això pot "provar-se científicament". L'origen és una campanya publicitària d'una agència de viatges i fins i tot ho explica la *Wikipedia*. Amb tot, hi ha mitjans que cada any en fan notícia; encara que cada cop n'hi ha més que expliquen la veritable història.

4

EL VIETNAMITA RESIDENT A AUSTRÀLIA A QUI FACEBOOK LI TANCAVA EL PERFIL

El motiu era anomenar-se Phuc dat Bich, que en anglès podria sonar com "folla aquesta puta". La BBC va trobar l'autor d'aquest *hoax*, que va admetre la broma i va assegurar que ho havia fet per "demostrar la manca de credibilitat dels mitjans". Encara és fàcil trobar-lo publicat.

“UNA DONA OBLIGA EL SEU MARIT A TENIR SEXE AMB ELLA DURANT 29 HORES”

Això va passar a Corea segons *Las Provincias*, *Què o Noticias Terra*. Però no és cert. La dona va retenir el seu marit durant aquest temps i va al·legar haver-lo violat per tal d’aconseguir el divorci. Un “error” de traducció que sembla intencionat.

LES BARBES NO SÓN COM VÀTERS

L’*ABC* va publicar un suposat estudi estatunidenc que afirmava que la barba té tants gèrmens com un vàter. L’estudi no solament no era real, sinó que probablement ni tan sols va arribar a fer-se mai.

LA ‘GIHAD SEXUAL’, SENSACIONALISME AMB UN TEMA MOLT SÈRIÓS

Així han anomenat els mitjans la captació de dones per tal que els combatents de l’ISIS puguin “desfogar-se”.

Aquestes voluntàries acceptarien mantenir relacions sexuals amb desenes o centenars de militants, uns contactes que uns imams legalitzarien segons criteris islàmics.

La història és cridadora, però almenys des del 2012 es posa en dubte de forma raonada per experts en la matèria. Tot i això, aquest any és possible trobar-la repetidament en mitjans com Telecinco o *La Vanguardia*

8

LA INSÒLITA REAPARICIÓ PÚBLICA DEL MINISTRE DE DEFENSA DE COREA DEL NORD

Hyon Yong-chol va ser executat amb un míssil antiaeri el mes de maig segons la majoria de mitjans. El problema és que va aparèixer per televisió només uns quants dies més tard. Quasi ningú no va publicar la rectificació i, a més, van seguir explicant notícies similars d’execucions i de matances sense cap font fiable que ho corroborés.

EPÍLEG

Preferim pecar d'optimistes

Si has arribat fins aquí, el primer que hem de fer és donar-te les gràcies. No per haver fet una aportació a la campanya de micromecenatge, si és el teu cas, o per haver comprat l'ANUARI en una llibreria, tampoc per haver assistit a alguna de les presentacions del projecte o per fullejar-ne un exemplar. Per descomptat, sense les aportacions econòmiques i el suport de tota la comunitat de persones que feu possible aquest projecte, avui no seríem aquí. Però ara volem agrair-te una altra cosa.

Gràcies a lectors i lectores com tu, el periodisme està canviant. Cada vegada hi ha més gent que creu que la informació no ha de ser propietat exclusiva de grans grups per als quals allò més important és el compte de resultats. Que allò noticable no és sinònim de la voràgine infinita de titulars d'última hora. Que hi ha temes importants més enllà de les portades dels diaris. Que calen veus independents dels poders polítics i econòmics per poder vigilar-los i explicar-ho sense lligams. Que és interessant conèixer el principi de les històries, però també el final. Que val la pena tornar enrere i mirar allà on la majoria no va mirar. Que neccitem més context i perspectiva i menys copiar i enganxar.

En aquesta època de canvi, hi veiem més que mai raons per a l'optimisme. Hi continua havent temes silenciats als grans mitjans corporatius, però s'eixamplen i es multipliquen les esclatxes per on aquestes històries poden sortir a la llum. Al mateix temps, creix l'interès per una lectura crítica dels mitjans, tant des dels companys de professió com des de la ciutadania.

La societat exigeix més al periodisme, i això sempre és una bona notícia. Alhora, però, ens interpel·la i ens obliga a tots —a nosaltres, els primers— a estar a l'aguait per continuar sent rellevants i útils a la comunitat a la qual servim. A repensar formats, continguts i propostes per donar veu als temes silenciats i per assolir l'objectiu pel qual treballem des del Grup Barnils: fomentar un periodisme crític, independent i rigorós, que enforteixi l'espai català de comunicació i faci del nostre país una societat més ben informada. Continuarem fent tot el possible per aconseguir-ho.

Encara queda molt camí per córrer, però preferim pecar d'optimistes que no pas quedar-nos immòbils. Si no, no seríem aquí. Gràcies per acompanyar-nos-hi.

**ELISENDA
ROVIRA**

COORDINADORA DE
L'ANUARI MÈDIA.CAT

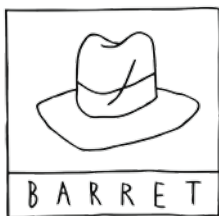

ANUARI MÈDIA.CAT

141

ME- CE- NES

LA 6A EDICIÓ DE L'ANUARI
DELS SILENCIS MEDIÀTICS NO
HAURIA ESTAT POSSIBLE SENSE
EL MECENATGE D'AQUESTES
ORGANITZACIONS I PERSONES:

Cristina Sans Ponseti · Angels · Jordi Gasulla · Joan Moyà Köhler · Alba Bringués Ibarbia · David Guàrdia i Mascó · Alice · Mònica González Gavara · Maurici Capdet Mateu · Roger Seró · Susi Marquès · Montserrat Rovira Rafecas · Ida Mauro · Manel Pica · Martí Guilera · Aina M. Llompart · Cesc Castellet · Lluís Àngel Ouro · Natàlia Sánchez Dipp · Laura Casas Clarà · Magdalena Oliver · Xavier Martí i Torrent · Masia la Muntada · Josep Planas Garriga · Cristina Protasio · Jordi Martí · Mireia Domènech i Bonet · Damià S. Bonmatí · Joan Mauri · Jordi Puntí · Assumpta Julià · Carles Bellver Torlà · Núria Ferrando Quer · Bernat Rovira · Garaygam · Pep López · Joaquim Estarlí Sánchez · Lluís cipres · Marta Augé · Jofre Güell · Laura Sala Trevejo · Arnau Aloy · Lluís Pujolar · Albert Mercadé Massó · Queralta Sala · verks · Miquel Pujol · Hortensia Galí · Txus Cruz · Trini Trònika · Antonio Rodríguez · Roger Tugás Vilardell · Miquel Andreu Pons · Joan Aliberas Maymí · Sergi Solà · Sergi Picazo · Bernat Picornell Grenzner · Oscar Sisteré Saureu · Jordi Roig Peñaalver · Ariadna Monerris i Oliveras · Gerard Fernández Chacón · Roger Guimerà Manrique · Antoni Aceves Díaz · Carla Liébana · Miquel Pellicer Alapont · Alexandra Pazos i Massanas · Jordi Borràs Bendicho · Martí Gelabert Pibernat · Toni Rubia Ostos · Laura Delgado Carrillo · Clara Soterias i Acosta · Jordi Bianciotto · Ildefons Checa i Peris · Jose Ignacio Pastor Pérez · Jordi Escoda Cusido · Arnau Mañosa i Martí · Carlota Vendrell · Jesús Torres i Sanz · Laura Bergés Saura · Cèlia Roca Martín · Isidro Sánchez Sánchez · Antoni Bosch Perello · Irene · Francesc Gil Lluch · Eduard Saura Parramon · Joan Marcet · Joan Marcet · Marina Piñeiro Sebastià · Josep garganté i ciosa · Andreu Ylla i Gutiérrez · Albert Valls Rovira · Pablo Ortín Perpinyà · Francesc Millan Ariño · Teresa Ferré Panisello · Damià Fàbrega Sabaté · Xavier Rio Doval · Fèlix Gimenez Titos · Joan Soto Riera · Àngel Agüeras Martín · Oriol Toro Campardon · Lúdia Cordero Triay · Lluís Bonet Agustí · Mireia Pérez Carretero · Eduard Martín-Borregón · Ramon Radó i Trilla · Ribera Jordana i Lluch · isaac vilalta caellas · Xavier Bonet Porta · Albert Papell i Garcia · Montserrat Sala Figueras · Josep Pagès José · Irene Jaume · Albert Juhé Lluveras · cristian palazzi · Josep Maria Serra · Jordi Pinyol Mercadé · Joan Cornellà Gil · Xavier Ortega i Galan · Joan Safont i Plumed · Paula Duran Santacatalina · Marina Formoso · Nona Company · Enric Pinyol i Leal · Núria Ribó · Ricard Mademont de Colombo · Sonia Herrera · Mònica Serrano Boira · Josep Lluís Garcia Domingo · Ona Tribó Miró · Maria Barrachina · Oriol Blanchar Esteve · Jaume Camprubí i Roca · Roger Soriano Soler · Catalina March Mascaró · Eduard Miquel Costal · Josep Estruch Guix · Pere Llibre · Eric del Arco Cristia · M Antònia Cardona Hernandez · Josep Sala i Cullell · Sara Blázquez Castells · Josep · Jordi Camprubi · Salvador Balcells Vila · David Domingo · Juan Alberto Riu Fortuny · Ure Comas · Enric Garcia Serrano · Joan Bussé i Artigas · Lluç Salellas · Roger Castillo i Bosch · Joaquim Muntané i Puig · Pere Miquel Campos Cuadau · Jordi Quer Sardanyons · Àlex Cristià Pérez · Pedro Ruiz Soto · José Manuel Garcia Izquierdo · Moisés Rial · Roc Rosell Olivé · Marta Solé · Ramir Calvo i Cubedo · Xavier Ramon Vegas · Roser Vilalta Armengou · Berta Francàs Guillén · Bartomeu Buch Turon · Daniel Gutiérrez Abella · Xavier Clotet i Fons · Ricard Aymerich · Joan Banach Cañis · ABEL MARUNY I SALES · Elena Domingo Basora · Marta Gil Mañá · Iarbelaitz · Ainhoa Verdaguer Puig · Mercè Marsal i Puig · Eulàlia Rius Carbó · Marc Castañas Escarré · Jaume Casals Ció · Francesc Ribas Boldú · Martina Marcet Fuentes · Lúdia Serrano · Roger Lopez Guirao · Javier Motis Floresces · Gabriela Casals Roig · Ferran Hernández Suriñach · Marta Mayoral Roca · Josep Marcé i Fort · Roger Romeu Bartrina · Francesc Villacorta Martí · Ramon Cases Pallarès · Joan del Rio Rambla · Thomas Zannoni · Maria Sureda Varela · Teresa Cots i Córdoba · Isabel Zaballa · Marion Hohn Abad · Oriol Boada Pladellorens

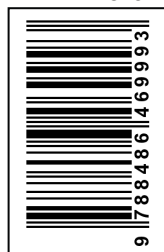
· Joan Junyent Tarrida · **Jaume Torres Rocaginé** · Dani Molina Martinez · **sergi salvador peris** · Daniel Camon Pastor · **Carme Olivé Jané** · Mª Carme Escapa i Carulla · **Emma Pons Valls** · Eva Monteagudo · **Josie Franci** · Eduard Subirana Parramon · **Lluís Perarnau Reyes** · Jose Ignacio Pastor Pérez · **Roser Alegre Fontanet** · Sònia Bagudanch · **imma prat costa** · Josep Maria Escofet Vendrell · **Guiomar Pau Sole** · Begoña Gómez · **oriol cendra** · Família Olcinela · **Núria Jar** · florp · **Lluís Boet Serra** · Abelard Rodríguez i Liàcer · **Marc Vidal Juanola** · Zoila Babot Riera · **Ana González Ana González Núñez** · Àngel Camacho Pérez · **Jordi Pascual Mollá** · Josep Canals Garcia · **Àngel Domènech Gimeno** · Enric González · **Pau Ramon i Montané** · Antonio Santiago Rodríguez · **Lluís Marco Planells** · Natàlia Lloreta Pané · **Núria Domènech Costafreda** · Oriol Rocosa Girbau · **Domènec Latorre** · Joan Andreu Ramis · **Arnau Guardiola Ponti** · Lluís Soler · **Lucia López** · Gerard Soler · **Laura Grossi Garriga** · Víctor M. Conejo · **David Ribes Lladós** · Josep Blanch · **Aina Ibàñez i Roig** · Josep Comajoan · **Núria Moner i Tomàs** · Jordi Marsal · Omar Chabrera i Ballester · Carles Singla · **Maria Soledat Veres Gómez** · Pere Bahi i Alsina · **Oriol Rigola Díaz** · Joan Sarola Pruja · **Ignasi Perramon Carrió** · Joan Camp · **Joan Josep Isern Márquez** · Eva Rosell Puig · **Roger Angela i Gambús** · Joan · Morales Morera · **Roser Ferrer Riu** · Miquel Saumell Santaegúènia · **Gemma Garcia Fàbrega** · Pere Ahuir Lloret · **Marc Casanovas i Bassas** · Francisca Sánchez Bermúdez · **Josep Gimeno** · Eva Navea Carrasco · **Roser Noguer i Alsina** · Gerard Gómez del Moral i Fuster · Ruben Mir Ugolini · Ona Yanez Vilanova · **hartosdeharte** · Pablo Alegre Cabrera · **Francesc Ràfols** · Sandra Erill · **annapigui** · Begonya Chia i Forradellas · **iolanda fresnillo** · Óscar Centelles López · **Carme Llopart Sanchiz** · Laia Martí i Valls · **Laura Fabregat Farran** · Mireia Sans Escofet · **Laia Creus** · Albert Botran Pahissa · **Anna Via Segura** · Martí Magriñà Poblet · **Núria Selga Basomba** · David Palau i Zaidín · **Marina Force Castells** · Oriol Caño Talens · José Manuel Español Boluda · Alba Muntadas Olivé · **Pep Simó Parra** · Elsa Hermida · **Bartomeu Cases i Arola** · Oriol Moya Cànovas · **Humbert Roma de Asso** · Joan Benet Congost · **Anna Bonet Martínez** · Glòria Valls Guerrero · **Irene Ramentol** · Laia Terés Illa · **Joan Vila i Triadú** · Marc Noguera Julian · **Toni Borrell i Vila** · Marc Ciutat Coronado · **Marta Cots** · Lluís Bages Virgili · **Rosa Obradors Samarra** · Joan Badia Pujol · **Marina Llansana** · Eulàlia Solé · **Roger Sánchez Esteban** · Josep M. Martí · **Mercè Ràfols Sagués** · Aleix Caussa Roca · **Josep Cornella** · Enric Rimbau · **Eva Pedrol** · Carles Rútia · **Raimon Carreras Marin** · Marta Fernández de Piñar · **anna estebanell mas** · Enric Murillo Gili · **Elia Rovira Calero** · Marta Vilalta i Torres · **David Gutiérrez Martos** · Roger Vilalta Quintana · **Ximo Blasco** · Vicent Canet Martínez · **David Bassa Cabanas** · Adrià Vilardell Badenas · **josep riera casadesus** · Xavi Valls Olivé · **Antoni Lluís Trobat Alemany** · Isabel Meléndez Plumed · **Enric Borràs Abelló** · Josep Planas Garriga · **Jordi Borreda** · Magí Rovira Font · **Lluís Olivé Bulbena** · **josep monguet seluy** · **Joan Ferrà Sansó** · Pere Bou Puigventós · **Montse Santolino Prieto** · Joep M. Canela Guitart · **Marta Arellano Canet** · **Núria Barnolas Noguer** · **L'Apòstrof, SCCL** · **Montse Bonet Bagant** · **Roser Martin i Blanch** · **Eulàlia Reguant i Cura** · **Maria Olivé Jané** · **Jaume Canals Riba** · **Àngels Córcoles** · **Rodolf Sanchez Ferrer** · **Carme Badia Altès** · **Josep Oriol Font Ribas** · **Matilde Gordero Moreno** · **Raül Flores Herranz** · **Ferran Casas i Manresa** · **Jordi Cuixart** · **josep campmany guillot** · **Laia Soldevila Roig** · **Eli Borreda Díaz** · **Laura Cortés Milan** · **Marc Font Ribas** · **Elisabet Sau i Raventós** · **Josep Angel Guimerà** · **M. Dolors Balaña Caroz** · **Gerard Martínez Minguell** · **Roger Palà** · **Elisenda Rovira Olivé** · **Pere Jané Brosa** · **Anna Surinyach Garcia**

ANUARI MÈDIA. CAT

ELS SILENCIS MEDIÀTICS DE 2015

PVP: 10 €

L'ANUARI DELS SILENCIS MEDIÀTICS MÈDIA.CAT és un projecte de periodisme d'investigació que treu a la llum temes silenciats als mitjans de comunicació corporatius dels Països Catalans. En aquesta sisena edició, ofereix 12 reportatges en profunditat sobre qüestions que durant el 2015 no han estat portada de cap diari ni han obert cap informatiu. A més, inclou infografies, llistes i almanacs que analitzen des d'un punt de vista crític com els mitjans han tractat els grans temes de l'any. L'objectiu de l'ANUARI és aconseguir situar aquests temes en l'agenda mediàtica i donar-los veu per tal que arribin al coneixement de la societat.

L'editen

mèdia.cat
observatori crític dels mitjans

p · l · e n
E D I C I O N S

Amb el suport de:

FUNDACIÓ
CATALUNYA
FONS PER A LA DEFENSA
DELS DRETS DELS CATALANS

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Universitat de Lleida
Facultat de Lletres

UNIVERSITAT ID VALÈNCIA Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació

UVIC FACULTAT D'EMPRESA
I COMUNICACIÓ